

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Szilassy Zoltán**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1906. decz. 13. d. u. 4 órakor. Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.
" " 14. d. u. 4 órakor. Földmívelési és növénytermesztési szakosztály ülése.
" " 15. d. u. 4 órakor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya
1906. évi december hó 13-án (csütörtök) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

Kukuljevič József dr. előadása: A madárvédelem és annak gyakorlati alkalmazása (mesterséges fészkelők és etetők gyakorlati bemutatásával).

Budapest, 1906 december hó 3.

Tormay Béla s. k.,
szakosztályi elnök.

Az előadáson vendégeket szívesen látunk.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” földmívelési és növénytermesztési szakosztálya
1906. évi december hó 14-én (péntek) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

Cserhádi Sándor szakosztályi elnök előadása: Teendők árpatermesztésünk érdekében.

Budapest, 1906 december hó 3.

Dessewffy Emil gróf s. k.,
szakosztályi alelnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” irodalmi és tanügyi szakosztálya

1906 évi december hó 15-én (szombaton) d. u. 4 órakor a „Köztelek” palota (IX., Köztelek-u. 8.) tanácstermében tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A földmívelésügyi miniszter leirata a földmivesiskolai oktatás tárgyában.
2. Kecskeméti Gazd. Egyesület átirata a kecskeméti földmivesiskola átszervezése tárgyában.
3. Folyó ügyek.

Budapest, 1906 december 7.

Kodolányi Antal s. k.,
szakosztályi elnök.

Az OMGE. közgyűlése.

(1906. december 8.)

Jelen voltak: **Auspitz György**, **Auspitz Vilmos**, **Agoston Lajos**.

Balog Elemér, **Baráth Kálmán**, **Baruch Jenő**, **Bareza Károly**, **Bartók József** dr., **Bartal Béla**, **Baronyi Ede**, **Bartal Ferencz**, **Barta Ödön**, **Bató Ferencz**, **Bedő Béla**, **Betegh Imre**, **Beökönyi Viktor** ifj., **Benczur Elek**, **Bernát István**, **Blanz Jenő**, **Blaschke László**, **Blockner László**, **Bogáti József**, **Borhy György**, **Bogyay Béla**, **Borszéky Soma**, **Bolla Mihály**, **Böck Géza**, **Brachfeld Lajos**, **Braun Gyula**, **Braun Sándor**.

Csitáry Béla, **Czobor Gyula**, **Czocher Géza**, **Cselka János**, **Csernay Ödön**, **Cserny Károly**, **Cserhádi Sándor**.

Darányi Béla, **Darányi Gyula**, **Darányi Kálmán**, **Dessewffy Aurél** gróf, **Deutsch Sándor**, **Deutsch Gyula**, **Déghy Mátyas**, **Dénes Manó**, **Domahidy Sándor**, **Domahidy István**, **Dobozy Dániel**, **Dörschung Antal** dr., **Dömötör László** dr., **Druker Jenő** dr.

Elek Imre, **Eckstein Fülöp**, **Eckstein Ignác**, **Engel Hermann**, **Engel Henrik**, **Engel Lajos**, **Etter Gyula**.

Fabricius Endre, **Farkas Ferencz**, ifj. **Farkas Ferencz**, **Farkas Géza** dr., **Fantusz Fülöp**, **Fehér Zoltán**, **Fechtig Imre** báró, **Fekete Zsigmond**, **Forster Lajos**, **Förster Aurél**, **Förster Lajos**, **Frankl Ede**, **Fromm Antal**.

Galgóczy Károly, **Gailhoffer István**, **Gál Gaston**, **Gáspár János**, **Gorove László**, **Gothard Sándor**, **Gombás András**, **Goldfinger Gábor**, **Greszler Vilmos**, **Günther Ferencz**, **Gyimesy László**, **Györgyes Ödön**.

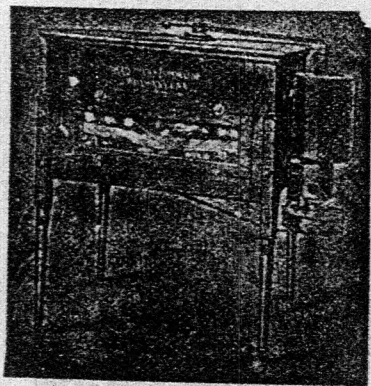
Hammersberg László, **Hammersberg Jenő**, **Hanzély János**, **Hanzély Gyula**, **Harsányi Sándor**, **Hajdu Károly**, **Hasz Antal**, **Hertelendy Ferencz**, **Herbst Mihály**, **Hegyesalmi Lajos** dr., **Herzfelder Manó**, **Heim Gyula**, **Hetényi Ákos**, **Heimann Sándor**, **Horváth Jenő**, **Hoyos Miksa** gr., **Hódossy Imre**, **Hoffer Márton**, **Hoffer Sándor**, **Horváth Gyula**, **Hutyra Ferencz** dr.

Igali Szvetozár, **igmándy Aladár**, **Imhof József**, **Inkey Pál** báró, **Ivánka László**, **Iwánkovicz Béla**, **Jeszenszky Ferencz**, **Jancsó Dezső**, **Juhász Kálmán**.

Katton Zsigmond, **Kazy József**, **Károlyi János**, **Károly Rezső** dr., **Kálmán Andor**, **Kende Zsigmond**, **Keller Iván**, **Keglevich Gyula** gr., **Keppich Emil**, **Kirchner Lajos**, **Kilián Tibor** dr., **Kilián Gyula**, **Koronghy Gyula**, **Kovácsy Miklós**, **Kohn Samu**, **Kondor Emil**, **Korab József**, **Koppély Géza**, **Koller Pál**, **Kodolányi Antal**, **Korda Illés**, **Kobek Kornél**, **Korb Nándor**, **Kostyán Ferencz**, **Körmeny Jenő**, **Köpesdy Elemér**, **Kréter Samu**, **Kroscetz Gyula**, **Küszler Henrik**.

Lakner László ifj., **Latinovics Géza**, **László László**, **Lászlóvszky László**, **Landgráf János**, **Leveleky Géza**, **Leopold Lajos**, **Laehne Hugó**, **Liphay Jenő**, **Liphay Béla** kislelő, **Lichtstein Dezső**, **Lippay Géza**, **Lónyay Ferencz**, **Lukács Mór**, **Lutter Béla**, **Lukovics Aladár**, **Lichtstein Samu** ifj., **Leopold Gusztáv**, **Letter László**, **Lelevér József**, **Löherer Andor**.

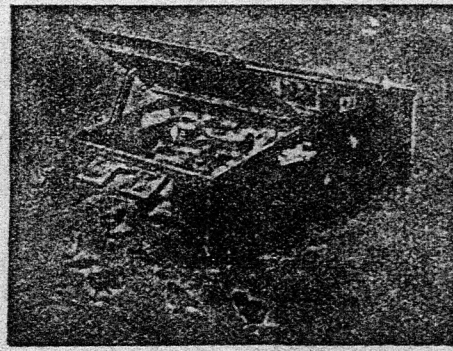
Malatinszky György, **Makfalvay Géza**, **Matlaszkovszki Tádé**, **Matuska István**, **Matyasovszky Miklós**, **Marton Andor**, **Matta Árpád**, **Majláth Géza** gr., **Majláth József** gr., **Mayer Pál**, **Máday Izidor**, **Már Zoltán**, **Mándy Géza**, **Máday László**, **Melliorisz Kálmán**, **Meskö Pál**, **Meszena Lajos**.

A haszonnal járó baromfitermesztés csak jól bevált KÉLTETŐ-GÉPEKSEL

üzhető és ezért ajánljuk a világhírű és az összes eddig ismert csibe-keltető-gépek között a legtekélyesebb amerikai **Cyphers önszabályozó-készülékkel** ellátott **csibekeltető- és csibenevelő-gépeket**, melyek kizárólagosan csak nálunk kaphatók. Továbbá a **baromfitermesztéshez** szükséges **összes cikkek**et, **erőtakarmányokat** és a Németországban államilag megvizsgált, de nálunk is jól bevált **„Galloserin” baromfi-kolerasérumot**. Számos megbízható bizonyítvánnyal rendelkezünk. Kimerítő árjegyzéket kívánatra küldünk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-u. 31.

Mérey Lajos, Mérey Tibor, Mike János, Montag Lipót, Molnár István, Much Ede, Munk Soma, Murányi Nándor.

Nagy Emil, Nagy Dezső, Németi Sándor, Nick Ede, Nérey Ödön,

Oláh József, Okolicsányi János, Ondrejovics László.

Pajzs Gyula dr., Pallavicini Ede őrnagy, Pap Elek, Péterfy Tamás, Perczel Ferencz, Popper Samu, Pokorny Pál, Policzter Géza, Pókay Géza, Pollák Armin, Póka József, Póznér Gábor, Putnok Mór.

Rajner Kálmán, Rác István dr., Reusz Henrik, Renner Riehárd dr., Rodiezky Jenő, Rohonezy Gida, Rovara Frigyes, Ruffly Pál K., Ruzinkó Antal.

Sághy Gyula, Sándor Armin, Sárközy Viktor, Serfőző Géza, Simonyi Nándor, Siklaky Iván, Skopecz Béla, Seitovszky Tibor, Skolunda Rezső, Steinberger Jakab, Steiner Leó dr., Somssich Béla gr., Somssich Andor, Somogyi Albert gr., Solymos Gusztáv, Schreiner Jenő, Schopf Mihály, Schwarz Lajos, Szabó Arnold, Szabó László, Szarvas Lajos, Szántó Lajos, Szentivány Zoltán, Szentivány Gábor, Székács István, Szikszay Sándor, Szilárd Ferencz dr., Szily Tamás, Szilágyi Gyula dr., Szomjas Lajos, Szücs Zsigmond.

Telegdy József, Tibold Frigyes, Tolnay Arnold, Tokay László, Tormay Béla, Törley Gyula, Turánszky Péter, Turehányi Ödön, Thuránszky Kálmán.

Ungár Lajos.

Vantsó Gyula dr., Vécsey Miklós, Vojnits Sándor, Vécsey Pál, Voigt Ede, Vásárhelyi István.

Wagner Ernő, Weisz Artur, Weinberger Sándor, Wosching György.

Zachoránszky János, Zichy Jenő gr., Zoltán Elek, Zselénski Róbert gróf.

A tiszviselőkar részéről: *Rubinek Gyula* igazgató, *Buday Barna* szerk.-titkár, *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár, *Szilassy Zoltán* szövetési titkár, *Förster Lajos* a mezőgazdasági üzemi osztály előadója.

Desseffy Aurél gróf, az OMGE. elnöke az alábbi beszéddel nyitotta meg a rendes évi közgyűlést:

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Amidőn először is konstátálom, hogy a közgyűlés alapszabályainak rendelkezései szerint hivatott össze s a megjelenteket üdvözlöm, bátor vagyok bejelenteni, hogy a közgyűlés ideje és tárgysorozata a *Köztelek*-ben kellő időben közzé volt téve s midőn konstátálom, hogy az alapszabályok értelmében megkövetelt 50 tagnál többen jelentek meg, a közgyűlést határozatképesnek nyilvánítom.

A jegyzőkönyv hitelesítésére *Makfalvy Géza* és *Hoyos Miksa* urakat, a jegyzőkönyv vezetésére pedig *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár urat kérem fel.

Mielőtt a napirendre áttérnénk, egy nyilatkozatot vagyok bátor tenni, ami egy belügyünkre vonatkozik s amely a napilapokban is nagy

port vert fel: s ez az, hogy *Mérey Lajos* tisztelt tagtársunk és igazgató-választmányi tagunk lemondott a jelölő-bizottsági tagságról s tette ezt oly indokolás kíséretében, amely megvallom, bizonyos tekintetben az egész elnökség meggyanasítását is magában foglalja. Mint méltóztatnak tudni, egyesületünknek s mint általában minden társadalmi testületnek szokás, az elnökség választásánál egy kandidáló-bizottságot küldenek ki, amely az elnökség miként való betöltését tárgyalja és javaslattal járul a plénum elé. Ez megírtént nálunk is és a dolog természetéből folyólag a jelölés a választás szabadságát nem befolyásolhatja és nem korlátozhatja: tehát a jelölés daczára a tisztelt tagtársak természetesen saját legjobb meggyőződésük szerint szavazhatnak.

Másrészt azonban az elnökség a jelölés tekintetében egymás közt annyiból szolidaritásban áll, hogy azon működés, melyet évek során át együtt kifejtett és az egész irányzat, amely e működésben kifejezésre jut a közgyűlés által választás utján vagy megerősítettik, vagy egyáltalán dezavualtatik.

Azt követelni tehát az elnök uraktól, hogy egyik a másikat az ő tevékenységi és működési körében kvázi dezavualja, szerintem oly valami, amit kívánni nem lehet. (*Élénk helyeslés.*)

Ami pedig azt illeti, hogy *Mérey* tagtársunk oda méltóztatott bennünket állítani, mintha mi a jelenlegi irányzattal és az ország közvéleményével ellentétbe akarnók magunkat helyezni, már bocsánatot kérek, ezt a mi egész működésünkből következtetni nem lehet. (*Igaz! Ugy van!*) Mint méltóztatnak tudni, azon vámpolitikai irányzat, amely kifejezésre jutott két évvel ezelőtt, azonos azzal, amit a kormányzat is vall, hogy t. i. az 1917. évig, amíg a Németországgal és a többi államokkal kötött szerződéseink folytán kötve vagyunk, Ausztriával a szabad forgalom szerződéses alapon vagy a reciprocitás alapján fenntartandó. Hogy tehát az elnökség, vagy az OMGE. más álláspontot foglalna el, mint az ország többsége, amint ezt *Mérey* tagtársunk vallja, ezt a mi ténykedésünkből következtetni nem lehet, miért is kénytelen voltam eme nyilatkozatomat megtenni és *Mérey* tagtársunk ezen gyanúsítását visszautasítani. (*Élénk helyeslés.*)

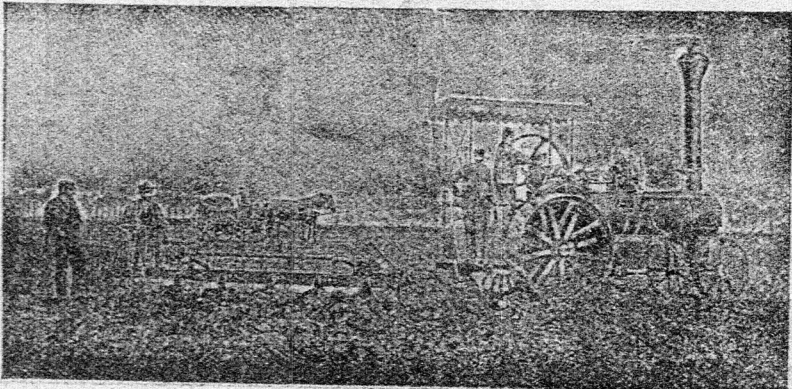
Mérey Lajos: Kegyelmes elnök ur! Mélyen tisztelt közgyűlés! Előrebocsátom, hogy magamat azon kerékvágásból, melyben nyilatkozatomban mozogtam, kizökkenteni nem engedem. Én a választmányi ülésen nyíltan, férfiasan és őszintén fejeztem ki azon kívánságomat, hogy az elnökségben képviselve legyenek az önálló gazdasági berendezkedés hívei, mert úgy hiszem, hogy ezen egyesület tagjai között jelentékeny számban vagyunk az önálló gazdasági berendezkedésnek hívei. (*Ugy van!*)

Midőn a kandidáló-bizottságban e kérdés napirendre került, minden tartózkodás nélkül jelentettem ki ott is, amit itt megismételni bátorítok, hogyha az egyesület tagjai között sokan vannak, én mindenesetre egyike vagyok azoknak, akik az elnök uraknak munkásságát

jól ismerem, ezen munkásságból, ezen érdemből levonni hasztalan iparkodnék bárki bármit is, mert azokból levonni, azokat letagadni nem lehet. (*Igaz, ugy van!*) A mi elnökségünk eddigi működése a magyar mezőgazdaság érdekében az ő szempontjuktól, az ő tiszta meggyőződésük szerint teljesen önzetlen és önfeláldozó volt, azonban ez nem tarthat vissza engem attól, hogy egész nyíltan és őszintén mondjam meg, hogy az önálló gazdasági berendezésnek mai közvéleménye nem felel meg, az irányzatot, nem felel meg a politikát, amit a mi elnökségünk tisztelt személyei kivétel nélkül elfogálnak. Amikor tehát nekem választani kell a között, vajjon az én személyi tiszteletemet — s ha szabad ezen kifejezéssel élnem — az én rokonszenvemet föléje helyezzem-e az én politikai meggyőződésemnek, nem választhatam mást, minthogy elismerjem az érdemes férfiak kitünő érdemeit, de épp oly határozottan ragaszkodjam álláspontomhoz, hogy ily kiváló egyesület elnökségében az új irányzatnak is képviselve kell lennie. (*Zaj, ellentmondás.*) Bocsánatot kérek, én a szolidaritást egészen más-képpen értelmezem: hogyha szolidáris vagyok a jelölésben, szolidáris vagyok a megválasztásban is s hogyha az urak kijelentik, hogy szolidárisak a jelölésben, ez annyit jelent, hogy ők meg is választatnak. (*Felkiáltások: Nem politizálnak!*) Aki azt hiszi, hogy itt az egyesületben nem lehet politizálni, az azt bizonyítja (*Zaj, halljuk, halljuk!*), hogy az illető az évkönyvet nemcsak átolvassa, de még figyelemre sem méltatta, mert az évkönyvnek már az első lapja is, de a többi lapjai is tele vannak azzal a napi politikával, amelyvel foglalkozunk. És hogyha bárki is azt hiszi, hogy az egyesületből a mai napi politikai kérdéseket ki lehet zárni, csak higgye, de én az ő véleményéből teljes tisztelettel daczára, nem kérek, mert ez egészen helytelen álláspont. Abból, hogyha az OMGE. eddig keveset politizált, nem következik az, hogy sohase tegye, mert szerintem ily kérdésekben politizálni kell és hogyha az önálló berendezkedés kérdését akár gazdasági, akár politikai szempontból vesszük, én maradok az én meggyőződésemnél és az elnökségben az önálló gazdasági berendezkedés híveit képviseltetni óhajtottam, akartam s akarom ma is. Én nem küzdök az elnökök személye ellen, de ezen érdemeikből semmit sem vonnánk le akkor, hogyha az elnökségben az önálló berendezkedés hívei képviselve volnának. Bocsánatot kérek Kegyelmes Uram, senki sem teszi fel rólam, aki ismeri itten való működésemet, hogy én oly kiváló férfiakat, mint az elnökség tagjai, gyanúsítani akarnék, nekem volt bátorságom mindég arra, hogy amit meg akarok mondani, nyíltan mondok meg s nyíltan mondtam meg véleményemet itt is. Bocsánatot kérek itt személyekről nem lehet szó, mert amicus Plato, amicus Aristoteles, magis vero, amica veritas. Én meghajlok a tisztelt Elnök urak érdemei előtt, de elveimből nem engedhetek el semmit s ismétlem, hogy nagyon sajnálom, hogyha ezt a kérdést nem sikerült békés uton elintézni, pedig nagyon szépen lehetett volna s nem került volna a sor erre a

Uj! Egygéprendszerű gőzszántás. Uj!

(1917 óta fogó 7 vasúti okéval)
Csekély befektetés. **Olcsó üzem.** Tökéletes munka!

Referenciák: (ugyanott állandóan üzemben)

Gróf Csekonics Endre zombolyai uradalma.
Fejervary Géza, cs. kir. kamarás, nagybirtokos, Nagykeszi, Komárommegye.
Dreher-uradalom, Vaál, Fehérmegye.
Gróf Vigyázó Sándor uradalma Pusztá-Mikla, Pestmegye.
Baró Solymossy Jenő kisterennei uradalma.
Komárommegyei Gazdasági Egyesület, Komárom. stb., stb.

Egyedüli gyártója!

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI. kerület, Váci-ut 19.

kellemetlen harcra, aminek hogy mi lesz a vége, azt majd a jövő mutatja meg.

Desseffy Aurél gróf elnök: Ezek után átterhetünk a közgyűlés napirendjére. Következik a napirend során a

Tiszteletbeli tagok választása.

Desseffy Aurél gróf elnök: Tisztelt közgyűlés! Van szerencsém bejelenteni, hogy az igazgatósági tagok az egyesület körül évek hosszú során át szereztek, javaslatba hozza a közgyűlésnek, hogy nevezett tagokat az egyesület tiszteletbeli tagjaivá válassza, amit a magam részéről szintén a legmelegebben ajánlok. (Hosszantartó lelkes eljenzés. *Felkiáltások: Eljenek a tiszteletbeli tagok!*)

Ugy veszem ki, hogy az igazgató-választmány javaslatához egyhangulag hozzá méltóztatnak járulni. Kimondom tehát a közgyűlés határozataként, hogy a közgyűlés *Galgóczy Károly, Kodolányi Antal és Tormay Béla* urakat az egyesület tiszteletbeli tagjaivá választotta meg, akik mint ilyenek, hivatalból tagjai az igazgató-választmánynak, ennél fogva eddigi igazgató-választmányi helyük megüresedik és választás utján lesz betöltendő.

Mielőtt azonban a választásokra áttérnénk, felkérem *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár urat, szíveskedjék bejelenteni a szövetségi tagok kiküldöttjeit.

Szövetségi tagok kiküldötteinek bejelentése.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: A Szövetségbe lépett gazdasági egyesületek az OMGE. igazgató-választmányába az alapszabályok 7. §-a értelmében három tagot jelölnek, 3 évi mandátummal. A három évi ciklus most járt le. Vagyok bátor bejelenteni, hogy az egyesület igazgatósága megtette az intézkedéseket arra nézve, hogy a Szövetség tagjai képviselőiket a jövő 3 évre bejelenteni szívesek legyenek. Ezen kérelmünknek azonban az összes szövetségi tagok még nem tettek eleget, úgy, hogy csak néhány szövetségi tag jelentette be kiküldöttjeit. Miután tehát nem volnék abban a helyzetben, hogy a kiküldöttek egész névsorát felolvashatnám, méltóztatnak hozzájárulni, hogy ennek a néhány szövetségi tagnak kiküldöttjeit a *Köztelek*-ben tennék közzé.

Több tag kívánságára ügyvezető-titkár az eddig bejelentett kiküldötteket felolvassa, mire a közgyűlés a felolvasottaknak, valamint a még be nem jelentett kiküldötteknek a *Köztelek* utján való publikálását határozza el.

Szavazatszedő-bizottság kiküldése.

Desseffy Aurél gróf elnök: Ez évben lejárván az elnökség mandátuma, új választásnak van helye. Az alapszabályok 26. §-a értelmében az elnök és alelnökök választása szavazás utján ejtendő meg. Minthogy továbbá 13 kilépő, egy meghalt és 3 tiszteletbeli tagul választott választmányi tag helyére: 6 évre tizenöt, 5 évre két, 3 évre egy és 1 évre egy, összesen tehát 19 választmányi tag választását kell megejtenünk s minthogy ezenfelül 5 számvizsgáló-bizottsági tagnak egy év tartamára való választása is napirenden van, kérem méltóztatni, hogy szavazatszedő-

bizottságot kiküldeni. Az eljárásra nézve bátor vagyok az alapszabályok értelmében a közgyűlésnek javasolni, hogy elsősorban az elnökségi tagokra méltóztatni szavazati jegyeiket beadni, melyeknek összeolvasása után fogjuk kihirdetni az elnökválasztás eredményét s azután következni fog a szavazás a választmányi és számvizsgáló-bizottsági tagságokra. (*Felkiáltások: Egyszerre szavazzunk!*)

Kodolányi Antal: Az egyszerre való szavazás nem történhetik meg azért, mert ha esetleg egyik választmányi tag elnöké választatnék meg, akkor helyébe új választmányi tagot kell választani. Ajánlom ennél fogva, amit az alapszabályok is egyenesen előírnak, hogy az elnökségre és választmányra külön szavazzunk. (*Helyeslés.*)

Desseffy Aurél gróf elnök: A szavazatszedő-bizottság tagjait ajánlom: *Domahidy Sándor* elnöke alatt *Perczel Ferencz, Darányi Gyula dr., ráthonyi Reuz Henrik és Szilassy Zoltán* urakat.

A szavazás tartamára *Elnök* a közgyűlést felüggeszti.

Szünet után.

Desseffy Aurél gróf elnök: A közgyűlést újból megnyitom! Kérem a szavazatszedő bizottság elnökét, *Domahidy Sándor* urat, hogy a szavazás eredményét kihirdetni méltóztatassék.

Domahidy Sándor: (*Halljuk! Halljuk!*) A szavazatszedő bizottság működését befejezve, a szavazás eredményét a következőkben van szerencsém bejelenteni:

Beadatott 268 szavazat, amelyek közül 1 üres lévén, tényleg leszávozott 267 tag. Ebből az elnöki tisztségre *Desseffy Aurél* gróf kapott 267 szavazatot (*Hosszantartó általános eljenzés és taps.*); az I. alelnöki tisztségre *Bujanovics Sándor* 186, a II. alelnöki tisztségre *Zselénski Róbert* gróf 135, a III. alelnöki tisztségre *Pallavicini Ede* ögróf 183 szavazatot.

Szavazatot kaptak még: az I. alelnöki tisztségre *Pallavicini Ede* ögróf 59, *Teleky Arvéd* gróf 6, *Szentiványi Árpád* 8, a II. alelnöki tisztségre *Teleky Arvéd* gróf 99 szavazatot, ezenfelül a következők: *Szentiványi Árpád, Majláth József* gróf, *Emödy József, Kúszler Henrik, Laehne Hugó, Mezey Lajos, Löherer Andor, Bujanovics Sándor*; a III. alelnöki tisztségre: *Szentiványi Árpád* 67 szavazatot, továbbá *Majláth József* gróf, *Löherer Andor* és *Lits Gyula*.

Desseffy Aurél gróf elnök: Kimondom a közgyűlés határozataként, hogy a közgyűlés tagjai az egyesület elnökévé engemet (*Hosszantartó zajos eljenzés.*) első alelnökévé *Bujanovics Sándor* urat, második alelnökévé *Zselénski Róbert* gróf urat, harmadik alelnökévé *Pallavicini Ede* ögróf urat választotta meg. (*Lelkes eljenzés.*)

Desseffy Aurél gróf elnök:

Tisztelt Közgyűlés!

Azon megtisztelő bizalomért, amelylyel engem újból az elnöki székbe és elnöktársaimat is újból megválasztani méltóztatnak, mély köszönetemet és hálám

fejezem ki úgy a magam, mint elnöktársaim nevében. En megválasztásunkban elismerését látom annak, hogy működésünkkel meg méltóztatnak elégedve lenni s hogy az az irányzat, mely az OMGE.-t eddig vezette, megfelel a magyar gazdaközönség érdekeinek.

Nem kívánok most hosszabban kiterjeszkedni egyesületünknek az egész évben kifejtett működésére, mert ez a minden tagnak megküldött évkönyvben van lefektetve s ebből méltóztatnak látni, hogy valóban megfeleltünk e hivatásunknak és kötelességünknek.

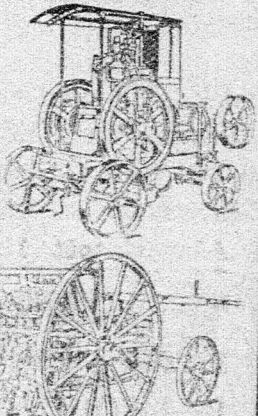
Két momentum van mégis, amely egyesületi életünkben a múlt évben fontosabb volt, amelyre okvetlenül reaktivánok ez alkalommal mutatni. Az egyik az, hogy a magyar gazdák vezérük, *Károlyi Sándor* gróf elhalálása által súlyos veszteséget szenvedtek, amely szinte pótolhatatlan. A másik pedig, ami egyesületi beléletünkre kihatással volt, az, hogy *Forster Géza* igazgató urnak, aki 15 esztendeig vezette az egyesületi ügyeket, súlyos betegsége folytán el kellett távoznia; azt hiszem, *Forster* igazgató működéséről halálával fog megemlékezni a tisztelt közgyűlés is.

Attérve jelen, illetve jövő helyzetünkre, kétségtelen az, hogy a gazdaközönséget a mai viszonyok között nagy gondok foglalják el s ezek mindnyájunkra mintegy ólomsúlylyal nehezdednek. Ha örvedetes jelenség gyanánt konstatalhatjuk is politikai életünk konszolidálását s azt, hogy elmúltak azok a sötét felhők, amelyek mindnyájunkat preokupáltak s ha elmúlt is fölöttünk az az aggodalom, hogy alkotmányos életünk a legnagyobb veszélybe sodortatik, — amely veszély egy nemzeti kormány kinevezése folytán eltűnt — mégis nem tűntek el az aggodalmak és gondok más irányban, mert az ország gazdaközönségének az egzisztenciája van sok tekintetben veszélyeztetve. Ha körültekintünk, oly jelenségeket tapasztalhatunk, amelyek kell, hogy leggondosabb megfigyelésünk tárgyát képezék s amelyek nemcsak megfigyelésünket, hanem egyszersmind az azon jelenségek ellen való működést is kihívják. Ha ugyanis mérlegeljük azt a körülményt, hogy a múlt évben briliáns jó természettel áldott meg bennünket az Isten, mégis sajnos, azt látjuk, hogy a termés értékesítése, dacára a márczius elsején élethelétettelt vámvédelemnek, azt lehet mondanunk, kivéve az állatértékesítést, nagyon kedvezőtlen, mig

SZÜCS ÖDÖN Budapest, VI., Nagymező-u. 66.

Robey-gyártmányu angol **gőzgépek, cséplőszekrények, motorok,**
„KINCSEM“ vetőgépek gyári raktára

azoknak a bajoknak, amelyek a gazdaságot most kétségek között tartják: összetartás a gazdaságaim között. Felhívom Önöket, hogy ez irányban közreműködni sziveskedjenek, hogy ekként létrejöhesse a munkaadók szövetsége a munkások egyesülésével szemben s e szövetségben a munkabér-maximum és egyéb dolgok megbeszélhetők legyenek. Éppen olvasom, hogy Temes vármegyében történt már ily egyesülés s ha ezután indulnak az ország többi vidékein levő gazdatestületek is, remélem, hogy ez lényegesen fogja csökkenteni a munkások szervezeteinek káros hatásait.

Mielőtt befejezném beszédemet, még egyszer köszönöm a magam és elnöktársaim nevében a bizalmat, amelyet irányomban tanusítani szivesek voltak s azzal végzem felszólalásomat, hogy a magyar gazdaság összetartással és nem széjjelhuzva fogja általában céljait megvalósíthatni. A magam részéről — csekély erőmhöz képest, míg ezen helyen vagyok, mindig a magyar mezőgazdaság érdekeit fogom hiven szolgálni. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps.)

Emödy József: Tisztelt közgyűlés! Megbízást az elmondandókra senkitől nem nyertem, tisztán szívem sugallatát követem, amidőn őszinte örömmel adok kifejezést afelett, hogy nehéz és súlyos gazdasági viszonyok között ezen egyesület vezetését azon kipróbált erőkre bízta, akik évtizedeken keresztül lankadatlan buzgalommal és szorgalommal védtek a gazdaságunk érdekeit. Kifejezem azon reményemet, hogy azon csekély ellentétek, amelyek a mai napon a tagok között fenforogni látszottak, a jelen válságos viszonyok között a tagokat szétválasztani nem fogják, hanem ellenkezőleg egybe fognak forrasztani bennünket azon tudatban, hogy igen nagy, igen mélyszégyes veszedelmeket kell közös erővel legyőznünk. Csak látszólagosnak tartom a felszínre került ellentéteket, sőt alaposabb kutatás esetén arra az eredményre jutunk, hogy ellentétek nincsenek is. Mert azon gazdaság- és vámpolitikai kérdések, amelyekről Mérey Lajos beszélt, nem léteznek azóta, amióta 1905-ben az önálló vámtérület azonnal való felállítására vagy átmeneti idő után való behozatalának kérdése felett vitatkozó gazdaságok a magyar gazdaság áldott emlékü vezére, Károlyi Sándor gróf kibékítette. Megkötötte a békét a parlamentben, itt azután mi, az ő munkatársai ezen békekötést írásba foglaltuk. Hivatkozom a függetlenségi pártunk akkorivezéréfőjára, Batthyány Tivadar grófra és a többiekre, akikkel napokon, heteken keresztül tárgyalván ezt az ügyet, megállapodtunk egy programban, amely ma is közgazdasági politikánk tengelyét képezi. Ezen program alapján állva tehát ellentétek közöttünk nem lehetnek. Mi a megállapodást hiven és becsülettel álljuk, attól el nem tántorodunk. A megállapodásnak főpontjai voltak, hogy mi az önálló vámtérület alapjára helyezkedünk, de ezzel szemben követeltük egyrészt azon vámvédelmet, amely a Széll-Körber-féle vámtarifában volt lefektetve, másrészt pedig a rendelkezésünkre álló 12 év alatt oly agrárpolitika inaugurálását követeltük, amely a

magyar mezőgazdaságnak megadja az ellentálló erőt azon rázkódtatások ellen, amelyeknek az önálló vámtérület behozatala alkalmával ki lesz téve. Ezen alapon újból kérem a gazdaságokat, hogy az egyetértést ápolják, szívünkön viseljük, szeretett hazánk javára. (Általános éljenzés.)

Batthyány Tivadar gróf: Kötelességének tartja, hogy Emödy Józsefnek az önálló vámtérület kérdésére vonatkozó megjegyzéseire reflektáljon. Teljesen igaz van előtte szólónak abban, hogy a követendő utra nézve az eltérő véleményen lévők között pro presento megtörtént a megállapodás, de amidőn ezt örömmel konstatálja, egyszersmind sajnálattal kell konstatálnia, hogy a vámtérület kérdésében teljes megállapodás, egyöntetű felfogás a lelkekben nincsen. (Ugy van!) Erről tanuskodnak bizonyos nyilatkozatok, amelyek a gazdaságot igen tekintélyes, vezető férfai részéről is elhangzottak, amelyekkel azonban szóla soha, semmi körülmények között nem érhet egyet, mert a jövőre nézve ma is az a véleménye, hogy a külön vámtérület feltétlenül létre kell hozni, elő kell készíteni. Erre kell törekednünk a jövőre... (Általános nagy éljenzés.)

Desseuffy Aurél gróf elnök: Következik az igazgató-választmány kiegészítése és a számvizsgáló bizottsági tagok megválasztása. Felkérem a szavazatszedő-bizottságot a benyújtandó szavazatok átvételére és megszámlálására s kérem a t. közgyűlés hozzájárulását, hogy a szavazás tartama alatt is tovább folytathassuk napirendünk letárgyalását. (Helyeslés.) Amennyiben ellenszólás nincs, ezt határozatilag kimondom. — A napirend következő pontja:

Igazg.-választmány jelentése az 1905/906. évi egyesületi működésről.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: Tisztelt közgyűlés! Az egyesület múlt évi működéséről beszámoló évkönyv az egyesület minden egyes tagjának megküldött. A jelentésben az egyesület múlt évi működésének minden mozzanata befoglaltatik.

Miután az évkönyv mindenkinek megküldött s így minden tagja az egyesületnek tudomást szerezhetett a benne foglaltakról, ennél fogva javasolom, hogy ennek felolvasásától eltekinteni méltóztassék. Felvilágosítást készsággel nyújtunk esetleges kérdésekre. Egyébként javasolom, hogy a t. közgyűlés a jelentést tudomásul venni és elfogadni méltóztassék.

Mérey Lajos: A választmány jelentése szerint egyesületünk a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével megállapodást kötött, amely szorosabbra fűzve a kapesot a két intézmény között. Elvileg ennek a kapesotnak nem vagyok ellenzője, de kérdést kell intéznie a tekintetben, amit a választmányban eddig tenni nem volt alkalmam, hogy miután a szerződési pontozatok szerint az OMGE. ezentul 5 tagot küld ki a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté igazgatóságába, miért van az, hogy ezt az öt tagot a két szerződött intézmény elnökei együttesen küldik ki. Miután ez a szerződés már el van fogadva, csak egyszerű kritikai megjegyzést képez az az észrevétel, hogy nem egészen találom helyesnek, hogy egyesületünk dolgaiba a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté elnökének beavatkozást engedünk. Változtatni azonban ezen már nem lehet.

Az egyezmény 5-ik pontja azt mondja, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté a közgyűlés által megállapított üzleti nyereségéből ennek 25%-át boacsítja egyesületünk rendelkezésére. A költségvetés bevételi tételei között ez a 25%-

nem szerepel, csupán 3649 korona van ugy a bevételben, mint a kiadásban feltüntetve, azzal a megjegyzéssel, hogy ez összeg a zárszámadás 51-ik tétele alatt van elszámolva. Megjegyzem ez sajtóhiba, mert ezen tétel alatt a Temesvármegyei Gazdasági Egyesületről van szó; míg az 52-ik tétel alatt, ahol ez az összeg el lehetne számolva, csak 649.15 koronáról van szó; hol van tehát a 3000 korona? Másrészt pedig a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté mérlege alapján legalább megközelítőleg megállapítható lett volna a 25%-nak megfelelő összeg s ezt be lehetett volna a költségvetésbe állítani. Ezekre nézve kérek mély tisztelettel felvilágosítást.

Rubinek Gyula igazgató: T. közgyűlés! Szabadjon mindenekelőtt Mérey Lajos urnak azon kérdésére, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetétől az OMGE.-nek juttatott 3649.15 kor. hol van elszámolva, válaszképpen megjegyezni, hogy a „Rendkívüli kiadások” 48., 49., 50., 51., 52. tételei ezen összeg hova fordításáról teljesen világos képet nyújtanak; a fentemlített tételeknek megfelelő részletösszegek összeadása a szóbanforgó 3649.15 koronányi összeget fogja eredményezni.

Ami a másik kérdést illeti, hogy t. i. a 25%-ot költségvetésünkben elő nem irányoztuk, ennek két oka volt: az egyik az, hogy a költségvetés előbb készült, mint ez a szerződés a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté által szankezionáltott, a fontosabb ok azonban az, hogy mi labilis dolgot költségvetésünkbe bevenni nem akartunk, mert egyik évben ez a 25% jeleint bevétel számunkra, másikban nem és így ezt, mint máskülönbben az egyesület egyéb rendkívüli bevételeit sem irányozzuk elő, pl. a tenyészállatvásárlásból befolyó jövedelmet sem, mert az egyesületnek lehetnek rendkívüli, előre nem látott kiadásai, amelyeknek fedezésére azok alapot nyújtanak. Efelett az igazgató-választmány határoz és az indokolásban, amit a számvizsgáló-bizottság útján a közgyűlés elé terjesztünk, ez mindenkor indokolást nyer és a közgyűlés jóvá hagyásától függ, hogy ezen rendkívüli kiadásokat vagy bevételeket jóváhagyja-e. Az volt a számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány álláspontja, hogy csak olyantételeket irányozzon elő, amelyek feltétlenül be fognak folyni az egyesület pénztárába. Méltóztassék tiszteletteljes válaszomat tudomásul venni. **Desseuffy Aurél gróf** kimondja, hogy a választmány jelentését az 1905/1906. évi működésről a közgyűlés elfogadja, helyesli és tudomásul veszi.

Változások a tagok létszámában.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: Mélyen tisztelt közgyűlés! A tagok létszámában beállott változások az évkönyvben részletesen fel vannak tüntetve. A főbb mozzanatokat a következőkben van szerenésém előterjeszteni.

Belépett a tagok sorába a folyó évi október hó 3-ig: 3 alapító és 181 rendes tag. Töröltetett és kilépett 146, meghalt 63, összesen 209 tag.

Összehasonlítva az eredményt az 1904/1905-iki évkönyvben kimutatott 358 alapító és 3546 évdiyas, összesen 3904 taglétszámot az 1905/1906. évi 349 alapító és 3570 évdiyas, összesen 3919 taglétszámmal, az összes tagok száma 15-tel több, mint az előző évben.

Ennek kapesán előterjeszti, hogy az évkönyvben foglalt adatok a taglétszámra vonatkozólag nem felelnek meg a tényeknek. A volt könyvelő nem hajtotta keresztül a választmány határozatait s ekként történt a tévedés. A megejtett revízió után a mai taglétszám 3887 tag, mit tudomásul venni kér. Tudomásul vétetik.

HEUCKE A. Hausneindorf-i gőzekegyáros több mint 20 éven át bevált kitűnő rendszerű

uti mozdonyokat, gőzeke mozdonyokat és teljes gőzeke készleteket szállít.

További felvilágosítással és ajánlattal készséggel szolgál **magyarországi vezérképviselése, a:**

Komárom-vidéki takarékpénztár részvénytársaság Komáromban. Kedvező fizetési feltételek.

Desseuffy Aurél gróf elnök: A közgyűlés határozataként kimondom, hogy a tagok létszámában az elmúlt egyesületi évben történt változásokat a közgyűlés tudomásul veszi és az egyesületi tagok elhunytá felett részvételt fejezi ki.

Számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése az 1905/1906. év zárszámadása, vagyoni kezelése és vagyoni állapotáról.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: T. közgyűlés! Az egyesület vagyonszerkezte, költség- és jövedelem-számlája és a múlt év zárszámadásáról szóló igazgató-választmányi és számvizsgáló-bizottsági jelentés az évkönyvben részletesen közölve van.

Van szerencsém a vagyonszerkezetre vonatkozó számvizsgáló-bizottsági jelentésből a következőket felolvasni:

„A számvizsgáló bizottság úgy a főkönyvet, mint a mellék- és segédkönyveket, valamint a pénztári okmányokat átvizsgálván, azokat teljes rendben találta, a költség- és jövedelem-számlát helyesen felállítottak s egyes tételeiben számszerűleg is megegyezőknek találván, ennél fogva a számvizsgáló bizottság azt elfogadásra ajánlja és javasolja, hogy az igazgató-választmány, az igazgatóknak, az igazgatóhelyetteseknek, a pénztárnoknak és könyvelőknek a felmentvény megadását.

Javaslom a tudomásulvételt és az igazgató-választmány, igazgatóknak, pénztárnoknak a felmentvény megadását.

Desseuffy Aurél gróf elnök: Kimondom határozatként, hogy a közgyűlés a felállított mérleg és költségjövödelem-számlát a számvizsgáló bizottság jelentése alapján elfogadja, jóváhagyja s úgy az igazgató-választmány, mint a vagyonszerkeztő igazgatóknak és pénztárnoknak a felmentvényt megadja.

Az 1906/1907. évi költségvetés megállapítása.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: T. közgyűlés! Az évkönyvben közölt 1906—1907. évi költségvetést az igazgató-választmány egyik legutóbbi ülésén módosította. A módosítást egy új I. oszt. titkári állás szervezése és a nyugdíjalap felemelt dotációjára tette szükségessé.

A költségvetés mikénti módosítása és ennek indokolása a „Köztelek”-ben volt közölve s a módosítást magában foglaló kimutatás a t. közgyűlés tagjai között kiosztott. E szerint az összes bevétel 191.920 kor. 40 fillér. összes kiadás 191.745 kor., maradvány 175 kor. 40 fill.

Ha a t. közgyűlés a költségvetés egyes tételeire vonatkozólag felvilágosítást óhajt, azt készséggel megadjuk, ha nincs észrevétel, úgy méltóztassék a költségvetést jóváhagyni és az igazgató-választmány végrehajtás végett kiadni.

Desseuffy Aurél gróf elnök: Kimondom határozatként, hogy a közgyűlés az előterjesztett költségvetésszerűt elfogadja és kiadja az igazgató-választmány végrehajtás végett.

Tisztviselőkarban történt változások bejelentése és az igazgató-választmány erre vonatkozó javaslatának megerősítése.

Desseuffy Aurél gróf elnök: T. közgyűlés! Van szerencsém bejelenteni, hogy *Forster Géza* igazgató folyó évi november hó 1-től kezdve nyugdíjaztatott 8000 korona nyugdíjjal, ebből 2958-40 K.-t a nyugdíjalapból, 3041-60 K.-t a rendes kiadásokból fogunk fedezni. Az ekként megállapított nyugdíj *Forster* igazgató személyéhez van kötve, özvegye esután a rendes kérés szerint megállapított nyugdíjat fogja élvezni.

Tudomásul szolgál.

A megüresedett igazgatói állásra igazgató-választmányunk *Rubinek Gyula*, eddigi helyettes igazgatót választotta meg 10.000 korona már jóváhagyott dotációval és természetbeni lakással.

A megüresedett ügyvezető-titkári állásra egyesületünk igazgató-választmánya *Jeszenszky Pál* titkár urat választotta meg, 6000 korona költségvetéssel megállapított dotációval és szabad lakással.

Az I. osztályú titkári állásra igazgató-választmányunk által *Buday Barna* választotta meg, a költségvetésben megállapított javadalmazással és szabad lakással. Kérem a t. közgyűlést, hogy a választmánynak felsorolt választásait megerősíteni méltóztassék. (Helyeslés.)

Van szerencsém továbbá bejelenteni, hogy *Szabó Ferencz* ez. s. titkár, valamint *Árkövy Richárd* dr. egyesületi s. titkár az egyesületnél viselt állásukról lemondottak, *Rittinger Béla*, az egyesület könyvelője pedig nagy idegbetegsége következtében végkielégítés mellett állását felmentetett.

Kíván valaki ehhez a tárgyhöz hozzászólni? Amennyiben nem kíván, kimondom határozatként, hogy a választmány a tisztviselőkarban történt változásokra vonatkozó határozatát a közgyűlés jóváhagyja és megerősíti.

Rubinek Gyula igazgató: (Halljuk, halljuk!) Kötelességemnek tartom, hogy úgy a magam, mint tisztviselőtársaim nevében a mélyen t. Közgyűlésnek legőszintébb köszönetemet tolmácsoljam egyrészt azért, hogy a tisztviselő karrol anyagi tekintetben gondoskodni méltóztattak és köszönetet mondok talán már előzőleg azért is, hogy az igazgató-választmányunk későbbben teendő előterjesztése alapján nemcsak magáról a tisztviselőkarról, hanem annak családjairól is gondoskodni méltóztattak. A foglalkozás, amelyet a tisztviselőkar ebben a működési körben betölt, erősen idegrentó és bizony mindnyájan rá vagyunk arra utalva, hogy családjainkról gondoskodjunk. A mélyen t. Közgyűlés és igazgató-választmány ezen gondoskodása eskis arra fogja buzdítani a tisztviselőkar minden egyes tagját, hogy abban az irányban amelyet elnök ur Ö exellenciájának a multban kifejtett működése a jövőre is jelez a tisztviselőkar ugyanazzal az odaadó és kitartó munkássággal támogatja Ö exellenciája működését és a t. Közgyűlés intencióit, mint az a multban történt. (Lelkes éljenzés.)

Tisztviselők nyugdíjszabályzatának módosítása.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: Mélyen t. Közgyűlés! Az egyesület nyugdíjszabályzatát az igazgató-választmány módosította és pedig akként, hogy a jövőben élvezendő fizetések vétsenek alapul a nyugdíjszámításnál és pedig nem úgy mint eddig, a fizetésnek 80%-a, hanem az egész fizetés. A célzat az volt, hogy 100%-os alapszámításba vétele mellett az egyesület felmentessék attól, hogy esetleg külön kiadásként pótolni legyen kénytelen a nyugdíjat, amint legutóbb is megtörtént. Az igazgató-választmány nevében vagyok bátor ajánlani, hogy a nyugdíjszabályzatot módosított alakjában jóváhagyni és elfogadni méltóztassék. (Helyeslés.)

Desseuffy Aurél gróf elnök: Kimondom határozatként, hogy a közgyűlés a tisztviselők nyugdíjszabályzatát a választmány által javaslatba hozott módon jóváhagyja és megerősíti.

Indítványok.

Buday Barna szerkesztő-titkár: Alapszabályaink egyesületünk minden tagjának jogot adnak arra, hogy indítvánnyal járuljon a közgyűlés elé. Ezzel a joggal két tagtársunk élt ezen alkalommal.

a) *A biztosítások felmondása.*

Deutsch Andor ur közgyűlésünkhöz intézett beadványában panasz tárgyává teszi a biztosító intézeteknél szokásos azon eljárást, hogy a szerződésekre olyan kikötést vesznek be, mely szerint bizonyos tűz- és jégkár esetek bekövetkezésekor a biztosító intézetek egyoldalúan is visszaléphetnek a szerződéstől. *Deutsch* ur hosszasan bizonyítja, hogy ez a kikötés úgy a kereskedelmi törvénnyel, mint a bírói gya-

korlattal összeütközik, tehát tulajdonképpen hatálytalan. Arra kéri a közgyűlést, intézzen felterjesztést az igazságügyi miniszter urhoz, kérvén őt, novelláris uton juttatná pregnáns kifejezésre, hogy a biztosítási szerződéseken az egyoldalú felmondásra vonatkozó kikötés érvénytelen.

Egyesületünk *Darányi Gyula* dr. ügyész urtól kért szakvéleményt, aki terjedelmes jogi véleményben kimutatta, hogy az egyoldalú felmondásra vonatkozó kikötés a kereskedelmi törvényekbe nem ütközik, sőt éppen a kereskedelmi törvényekre alapítható, ami pedig a bírói gyakorlatot illeti, hivatkozik a m. kir. Kuria felülvizsgálati tanácsának egy ítéletére, mely világosan kimondja, hogy a kereskedelmi törvények nem tiltják el a feleket attól, hogy a felmondási időre nézve egymással tetszés szerinti megállapodásra juthassanak. Mindezeknél fogva az ügyési vélemény az volt, hogy jelen indítvány elutasítandó.

Egyesületünk közgazdasági szakosztálya és igazgató-választmánya beható tárgyalás után egyhangulag magáévá tette az ügyész ur véleményét, s ennek megfelelőleg az indítvány elutasítását javasolja.

A közgyűlés ilyen értelemben határozott.

b) *Az agrársztrájkok leküzdése.*

Buday Barna szerkesztő-titkár: felolvassa *Darvas Aladár* urnak a közgyűlés elé terjesztett javaslatát.

A közgyűlés elhatározza, hogy miután a javaslatban felvetett kérdések egy része ugyanis a holnapi nagygyűlésen tárgyalatni fog, ezeknek tárgyalásától ez alkalommal eltekint, egyébként pedig az indítványokat tanulmányozás és véleményadás céljából az egyesület közgazdasági szakosztályának adja ki.

Desseuffy Aurél gróf elnök: Ezzel napirendünk kimerült és így a mai közgyűlést berekesztem. (Felkiáltások: Éljen az elnök!)

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének XI. nagygyűlése.

(1906. évi december 9.)

Jelen vannak *Desseuffy Aurél* gróf elnökle alatt: *Bujanovics Sándor*, *Zselénski Róbert* gr. és *Pallavicini Ede* ögróf alelnökök, a m. kir. földművelésügyi miniszter képviselőjében *Mezőssy Béla* államtitkár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület részéről: *Bernát István*, *Bolla Mihály*, *Bujanovics Gyula*, *Czobor Gyula*, *Darányi Gyula* dr., *Gaal Jenő* dr., *Galgóczy Károly*, *Hutya Ferencz*, *Jeszenszky Pál*, *Kodolányi Antal*, *Koppély Géza*, *Makfalvy Géza*, *Reusz Henrik*, *Rubinek Gyula*, *Szentivány Zoltán*, *Szilassy Zoltán*.

Gazdák Biztosító Szövetkezete részéről: *Láng József*, *Ozmits Géza*, *Nérey Ödön*.

A Hangya, a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete részéről: *Balogh Elemér*, *Fechtig Imre*, *Meskó Pál*.

A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete részéről: *Fromm Antal*, *Fekete Sándor*, *Greszler Vilmos*.

A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete részéről: *Balogh Dezső*.

Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete részéről: *Szilágyi Gyula* dr., *Goldfinger Gábor*.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete részéről: *Perczel Ferencz*, *Heller Oszkár*.

Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete részéről: *Drukker Jenő* dr., *Ballay Jenő*, *Lipthay Jenő*.

Aradvármegyei G. E. részéről: *Keller Iván*.

Barsvármegyei G. E. részéről: *Dus Jenő*.

Bács-Bodrogyvármegyei G. E. részéről: *Imhof Károly*, *Kiss Károly*, *Gürther Ferencz*, *Ungár Károly*, *Vuits György*.

Beregvármegyei G. E. részéről: *Fedák István*.

Békésvármegyei G. E. részéről: *Pfeiffer István*, *Jakabí Jenő*, *Beliczey Géza*.

Bih...
Dely...
Károly...
Bor...
József...
Csa...
Háry...
Csi...
Bánd...
Cse...
Elek...
Feren...
Károly...
Del...
Jabló...
Hidvé...
Polgá...
Kertés...
Erd...
Esz...
Gyula...
Foj...
Bélav...
Gyö...
Fricke...
Haj...
Dezső...
Hev...
Hon...
Ivánka...
Razgh...
Hun...
Lipót...
Csern...
báró...
Jász...
Hadhá...
rencz...
Béla...
Kecs...
Domj...
Kenéz...
Elek...
Törley...
Kon...
Béla...
Kras...
Eckste...
Lipt...
Mar...
Gyula...
Nóg...
Iván...
Sándó...
Nyu...
széről...
Eitner...
Nyit...
Engel...
Mérey...
ván...
Pest...
Póka...
Pozs...
Horvát...
Sághy...
Sáro...
Kálma...

Biharvármegyei G. E. részéről: Eröss Rezső, Dely Imre, Telegdy József, Weingartner Andor, Károlyi János, Schwartz Ferencz.

Borsodvármegyei G. E. részéről: Karácsonyi József, Dobozi Dániel.

Csanádvármegyei G. E. részéről: Hász Antal, Hary Agost, Berényi József.

Csikvármegyei G. E. részéről: Borszék Soma, Bándy Béla.

Csongrádvármegyei G. E. részéről: Zsoldos Elek, Ciner Antal, Ciner Károly, Zsoldos Ferencz, Kádár Árpád, Vecsery János, Határ Károly, Mátéffy László, Bernovszky János.

Debreczeni G. E. részéről: Jóna János, Jablonczai Kálmán, Rickl Géza, Rickl Antal, Hidvéger József, Rác Lajos, Szentessy János, Polgár József, Horváth Imre, ifj. Kertész József, Kertész Imre, ifj. Jóna János, Polgár Bálint.

Erdélyi G. E. részéről: Tokaji László.

Esztergomvármegyei G. E. részéről: Etter Gyula, Vimmer Kálmán.

Fejérvármegyei G. E. részéről: Burchard-Bélaváry Rezső, Armos Jenő.

Győrvármegyei G. E. részéről: Lippay Géza, Fricke Emil.

Hajdúvármegyei G. E. részéről: Lichstein Dezső.

Hevesvármegyei G. E. részéről: Borhy György.

Hontvármegyei G. E. részéről: Farkas Géza, Ivánka István, Ivánka László, Hoffer Márton, Razgha Ernő.

Hunyadvármegyei G. E. részéről: Bornemissza Lipót báró, Szentiványi Gábor, Vass Armin gróf, Csernovicz Mihály, Lázár László, Kemény József báró, Piesch Lajos.

Jász-N.-K.-Szolnokvármegyei G. E. részéről: Hadházy Ferencz, Oláh Elemér dr., Fülöp Ferencz, Gorove László, Lichtstein Dezső, Hauer Béla Jakabfi Ignácz, Gaylhofer István.

Kecskeméti G. E. részéről: Grasseli Miklós, Domján György, Fekete Sándor, Héjas Ferencz, Kenéz Zoltán, Koritsánszky János, Szappanos Elek ifj., Szappanos Elek idősb., Kemény János, Törley Jenő, Beretvás János.

Komáromvármegyei G. E. részéről: Csetlke Béla, Szántó Lajos, Agoston Miklós.

Krassó-Szörényvármegyei G. E. részéről: Eekstein Fülöp, Forster Lajos.

Liptóvármegyei G. E. részéről: Czocher Géza.

Máramarosvármegyei G. E. részéről: Teleki Gyula gróf.

Nógrádvármegyei G. E. részéről: Siklaky Iván, Ruzinkó Antal, Gonda Béla, Lipesev Sándor, Pokorny Pál, Kern Jenő.

Nyugatmagyarországi Földmívelők G. E. részéről: Laehne Hugó, Gichner János dr., ifj. Eitner Gusztáv.

Nyitrávármegyei G. E. részéről: Emődy József, Engel Henrik, Mezey Gyula, Mérey Lajos, Mérey Tibor dr., Herzmanszky Imre, Tully István, Wittenberger Kornél.

Pestvármegyei G. E. részéről: Serfőző Géza, Póka József.

Pozsonyvármegyei G. E. részéről: Heim Gyula, Horváth Jenő, Rovara Frigyes, Schwartzer Jenő, Sággy Gyula.

Sárosvármegyei G. E. részéről: Meliorisz Kálmán, Lukovics Aladár.

Somogyvármegyei G. E. részéről: Bogay Emil, Hoyos Miksa gróf, Sárközy Jenő, Makfalvay Géza, Somssich Andor, Somssich László gróf, Somssich Béla.

Sopronvármegyei G. E. részéről: Haller József, Schreiner Jenő.

Szabolcsvármegyei G. E. részéről: Bogáthy József, Kállay András, Propper Samu.

Szatmárvármegyei G. E. részéről: Domahidy István, Domahidy Sándor, Kende Zsigmond, berenczei Kovács Jenő, Poszvek Nándor, Szentiványi Zoltán.

Szilágyvármegyei G. E. részéről: Kovács Miklós, Kávássy Sándor, Nagy Béla, Vásárhelyi István.

Szolnok-Dobokavármegyei G. E. részéről: László László, Szemmary József.

Szabadkai Gazdakör részéről: Regényi Lajos, Deák István, Wukovits Jakab, Lendvay Mihály, Törley Gyula, Wojnits Gyula, Wujkovits Pál, Vincez Dániel, Lendvay András, Vujkovits Márton, Szobonya Bertalan, Lendvay Antal, Stipics Bertalan, Perincs Ernest, Liphay Jenő, Szikszay Sándor, Kis Lajos, Vincez János, Tanczos István, Romits Antal.

Temesvármegyei G. E. részéről: Darvas Aladár, Gröfner Viktor, Stojanovics György br.

Tolnavármegyei G. E. részéről: Bartal Béla, Jeszenszky Andor, Kovács Sebestyén Endre, Mendl Jeromos, Molnár József, Ondrejovich László.

Torontárvármegyei G. E. részéről: Baich Iván br., Elek Albert, Gyertyánffy László dr., Marton Andor, Rohonczy Gida, Solymos Gusztáv.

Turkevei G. E. részéről: Gajzágó Emil, Debreczeni Imre, Hajdu János, Barna János, Barna Sándor, Osváth Sándor, Mihály László.

Ungvármegyei G. E. részéről: Kende Zsigmond, Tóth Lajos.

Veszprémvármegyei G. E. részéről: Kajdacsy Endre, Kenessey Pongrácz, Meller Dávid, Rainprecht Antal.

Zalavármegyei G. E. részéről: Batthyány József gr., Hertelendy Ferencz, Koller István, Malatinszky Ferencz, Palugyay Ede, Sárközy Viktor.

Zemplénavármegyei G. E. részéről: Potoczky Dezső, Szalay Béla.

Továbbá az alábbi OMGE. tagok: Bartóky József, Darányi Béla, Esterházy Miklós hg., Fabricius Endre, Fernbach János, Fehér Zoltán, Ghymessy László, Hetényi Akos, Hertelendy Ferencz, Ivánkovich Béla, Jeszenszky Ferencz, Keglevich Gyula gr., Kovács János, Matlaszkovszki Tádé, Kűzler Henrik, Kilián Gyula, Mike János, Murányi Nándor, Rátz István dr., Rodiczky Jenő dr., Péterfy Tamás, Rusztler Károly, Szabó László, Szalay Gyula, Szibert Gusztáv, Schwarcz Lajos, Tormay Béla, Turcsányi Odón, Zaboránszky János.

A tisztviselőkar részéről: Rubinek Gyula igazgató, Buday Barna szerkesztő-titkár, Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán szövetségi titkár, Kirchner Lajos pénztáros.

Dessewffy Aurél gróf elnök: Amidőn a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének tizenegyedik nagygyűlését megnyitom és a szép számmal megjelent tagokat üdvözlöm, tudomására hozom a t. nagygyűlésnek, hogy a tegnapi

közgyűlés engem és elnöktársaimat újból megválasztott az elnöki tisztre. (Éljenzés.)

Tegnap elnöki megnyitó beszédemben kiterjeszkedtem a gazdatársadalmat érintő nagy kérdésekre s így most csak ismétlésekbe bocsátkoztam azok újabb felsorolásával. Ajánlom magamat és elnöktársaimat a t. gazdasági egyesületek szíves jóindulatába. (Lelkes eljenzés.)

Van szerencsém bejelenteni, hogy a mai nagygyűlésünkön a földmivelségi miniszter úr nagy-méltósága képviselőben Mezőssy Béla államtitkár ur vesz részt, üdvözlöm Öméltóságát mai nagygyűlésünkön. (Eljenzés.)

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkérem Jeszenszky Andor és Domahidy Sándor tagtársakat, míg a jegyzőkönyv vezetésére Szilassy Zoltán szövetségi titkár urat.

Tagsági ügyek.

Szilassy Zoltán a Szövetség titkára: Tisztelt szövetségi nagygyűlés! A szövetségi tagok létszámában a múlt évi nagygyűlés óta változás annyiban történt, hogy a Nyugatmagyarországi Gazdasági Egyesület új tagnak lépett be. A Szövetségnek ezidőszerint 63 tagja van s ezt az alapszabályok értelmében a nagygyűlésen be kell jelenteni. Az évkönyvet kézzel méltóztattak venni, abban egyenkint is fel vannak sorolva mindazon egyesületek és testületek, amelyek a szövetségnek tagjai.

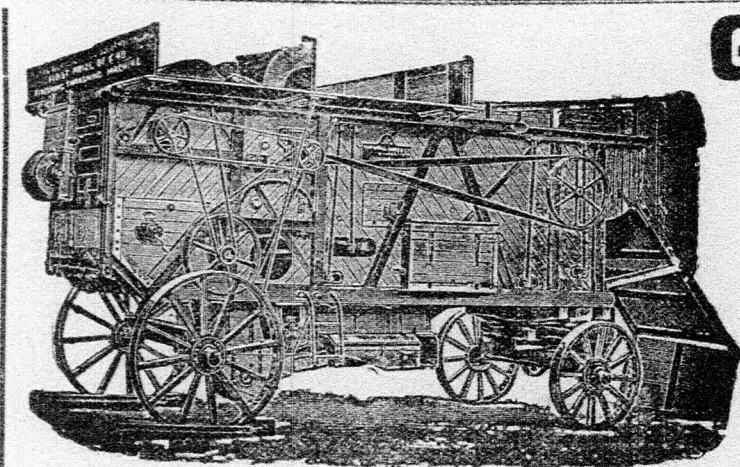
A szövetségi nagygyűlés a tagsági ügyekről szóló jelentést tudomásul vette.

Jelentés a szövetségi iroda működéséről és a szövetségi évkönyv bemutatása.

Szilassy Zoltán előadó: Tisztelt Nagygyűlés! A szövetségi iroda működéséről az alapszabályok értelmében a nagygyűlésnek jelentést vagyunk kötelesek tenni. A jelentést évkönyv alakjában szoktuk kiadni, amely évkönyv a folyó évben is megjelent, azonban sajnos egy kissé későn, mert csak közvetlenül a nagygyűlés előtt készíthette el a nyomda. Ennek oka az, hogy a gazdasági egyesületek igen nagy része több ízbeni felszólítás dacára vagy nagyon későn, vagy egyáltalán nem küldötte be az évkönyv részére az évi működéséről szóló jelentését.

Ami magát az évkönyvet illeti, annak bevezető részében foglaltatik: a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága működéséről szóló jelentés, melynek kiemelkedő részei: a munkáskérdés és a mezőgazdasági érdekképviselő, azok, amelyekkel az egyesületet és kiváltképp a végrehajtó-bizottság legelőbbet foglalkozott az elmúlt nagygyűlés óta.

Az érdekképviselő előkészítése képezte tulajdonképpen a Gazd. Egyesületek Orsz. Szövetségének főfeladatát és szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hogy habár későn is, a Szövetség megalakulása után hosszú idő múlva, mégis kilátás van ezen kérdés megoldására, mert a földmivelségi miniszter ur legutóbbi képviselőházi beszédében bejelentette az országgyűlésnek, hogy a mezőgazdasági érdekképviselőre vonatkozó törvényjavaslat-tervezetet az OMGE. igazgatója, Rubinek Gyula és a Magy. Gazdaszövetség igazgatója, Bernát István által elkészítette. (Hosszantartó lelkes

Graepel Hugó gépgyáros

Marshall Sons & Co. Limited vezérigénye.
Budapest, V., Váci-ut 40-46.

Ajánlja eredeti Marshall-féle gözlokomobiljait, saját gyártmányu legújabb cséplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lóherceséplő-gépeit és szabad tőrekrostait vastemezből.

Eddig körülbelül 10,000 darabot szállítottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva!

Nagy magmegtakarítás. A legrövidebb idő alatt magától kifutódik. Felülmúl minden más tőrekrostát.

Gazdasági árjegyzéket, tőrekrosta-leírást, mintát és illamerővel tüzetel kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

TŐREKROSTA
GRAEPEL HUGO SZABADALMA

Éljenzés.) Ez a törvényjavaslat-tervezet készen van és legközelebb a miniszter ur Ó nagyméltósága szaktanácskozmány elé fogja bocsátani. Azt hiszem tisztelt Nagygyűlés, nem követek el indiszkrétciót, ha tudomásra hozom, hogy ezen törvényjavaslat-tervezet azon elvek alapján épült fel, amely elvek a magyar gazdaságunk legutóbb a Nagyváradon megtartott országos gazdasággyűlésén kifejtettek. *(Helyeslés.)*

A Szövetség működését illetőleg legkimagaslóbb mozgalom az az egyezmény, amelyet a végrehajtó-bizottság a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével a szövetkezeti értékesítés és szövetkezetek utján való beszerzésnek hatályosabb végrehajtása céljából kötött.

Az egyesületek működésére és különösen az OMGE. működésére vonatkozó adatok egyébként bennfoglaltatnak az évkönyvben és különösen az OMGE. működésére vonatkozó adatok ugy a Köztelekben, mint magában a „Közlet-k” állandó mellékletét képező „Gazdátársadalmi Mozgalom” című havi folyóiratban lettek rendszeresen közzétéve s erről a nagygyűlés t. tagjai tudomást szerezvén, azt hiszem, nem szükséges, hogy ez alkalommal bővebben ismertessük, annál is kevésbé, mert a szövetségi tagok kézhez fogják venni.

Tisztelettel kérem a nagygyűlést, méltóztassék ezen jelentésemet tudomásul venni. *(Tudomásul vesszük.)*

Bartal Béla: Tisztelt Nagygyűlés! Az évi jelentés kapcsán két, minket gazdákat igen közelről érdeklő kérdésre vagyok bátor a figyelmet felhívni. Ezek egyike a vagonhiány, a másik a szerb kereskedelmi szerződés kérdése. A vagonhiányt illetőleg köztudomású, hogy az összes kereskedelmi és iparkamarák feljajdultak emiatt, de a kereskedelem álláspontja bármily nehéz is, velünk gazdákkal szemben sokkal előnyösebb, mert a rizikót a fogyasztóra és termelőre át tudja hárítani. Mi gazdák ezt a rizikót nem tudjuk elhárítani magunkról, mert ez a rizikó is csak csökkentően hat termelésünkre. De szabadon egy speciális hátrányára is rámutatni a vagonhiánynak s ez az, hogy a helytelen szubvencionális politika és a vasutak szabályozása folytán a Balkán-államok sokkal olcsóbban jönnek ki, mint mi magyar gazdák, kik az utóbbi években nem tudtunk versenyezni, mert a Balkán-államok terményei rossz minőségűek lehetnek, hogy buzafeleslegünk egy részét még azon időben értékesítsük, míg az amerikai és argentinai provenienciák nem okoztak versenyt.

A vagonhiánynak eredeti baja a vasúthálózatok szerencsétlen szervezetében rejlik, mert hálózatunk koncentráltódik Budapestre, ellentétben Európában legkisebb vasutakkal, a porosz államvasutakkal, amelyek decentralizált alapon szerveztettek. Feliratot kellene intézni a vagonhiány megszüntetése ügyében.

Majd három egyéb bajt sorol fel, melyek sérelmesek a magyar mezőgazdaságra. Az egyik, amit már említett, a hálózat túlságosan koncentrációja, a másik a baja-báttaszéki hid hiánya, a harmadik az, hogy Szegedtől lefelé nincs az ország déli részén vasutunk. Míg ezen szerbi bajokon nem segítünk, hiábavaló minden vagon-szaporítás. A gazdaságunk érdeke, hogy ezen szerbi hibák mielőbb kiküszöböltesse.

A másik kérdés, amire fel kívánta hívni a nagygyűlés figyelmét, a szerb szerződés. Elismeréssel adózok a kormánynak azon helyes állásfoglalásáért, hogy a szerb kereskedelmi szerződést, mint amely óriási sérelmeket foglalt magában, megszüntette. Sajnos, hogy a közvélemény egy része abnormális álláspontot foglalt el e kérdésben, ez össze nem egyeztethető a magyar gazdaságunk érdekeivel. *(Ugy van! Ugy van!)* A magyar közönség sok tekintetben tájékozatlan a vámkérdésben, különben ezen ellentétes álláspontot el nem foglalta volna. Foglalkozik ezután a szerb kereskedelmi szerződés hatással s arra a konklúzióra jut, hogy a szerb állapotokhozatal favorizálása révén más

Balkán-államokból is Szerbián keresztül hozattak volna be árut, állattenyésztésünk nyilvánvaló hátródására.

Statisztikai adatokat sorol fel aztán annak megegyezésére, mintha a szerb állathatárzár felállítását idézte volna elő a husrágaságot. A husrágaság megszüntetését nem a Balkán állapotokhozatalól, hanem állattenyésztésünk fejlődésétől várhatjuk és itt utal Ujhelyi Imre akeziójára, a tolnamegyei népies fejlesztésre, valamint a hegyvidéki akeziókra. Ily irányt kellene az állattenyésztés fejlesztése tekintetében az egész országra nézve szisztematikusan követni.

Kállay András: Előtte szóló beszédének első részére kíván reflektálni. Most már tudjuk, melyek azok az okok, amelyek folytán vagonhiány állott elő s a köztudatot nem az háborította fel, hogy tényleg vagonhiány van, mint inkább afelől tépelődött, hogy mik az okai a vagonhiánynak s csakhamar kiderült, hogy kétezer vagonja az országnak Olaszországba kölcsön lett kiadva. Az okát szeretné tudni szóló, hogy miért lett kiadva. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter kinyilatkoztatta, a P. Lloyd azonban azt állította, hogy nem a múlt kormány adta kölcsön a vagonokat, hanem a vagongyár. Ezt azért hozza csak fel a szóló, hogy ez a kérdés oly fontos, hogy megérdemelje, miszerint a parlamentben is tárgyalás tárgyát képezze.

Mérey Lajos: Mint a parlament tagja és a pénzügyi bizottságnak is tagja jelen voltam akkor, amidőn Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ur Ó exellenciája a vagonhiányról nyilatkozott. Amidőn Vörös László nyilatkozatában azt mondta, hogy a kétezer vagon nem a magyar állam, hanem a Lloyd-társaság adta bérbe Olaszországnak, ez az állítás csak a rövidlátók előtti állhatott meg félrevezetésül, de akik ismerték az ügyet, egy perczig sem kételkedtek azon tiszta igazság felett, hogy igenis az előző kormány adta bérbe a kétezer vagonot a következő módon. *(Halljuk! Halljuk!)* Midőn megrendelték a vagonok elkészítését, a vagongyár a megrendelési szerződésben kikötötte magának, hogy amikor készen lesznek a vagonok, nem adja át, hanem fentartja magának a jogot, hogy ezt a kétezer vagonot egyenesen bérbeadhassa Olaszországnak. *(Zaj.)* Így történt, hogy ez a kétezer vagon, amelynek árát a magyar állam fizette, egy kilométernyi utat sem futott meg teheráruval a magyar állam területén, hanem egyenesen Olaszországba vitették, ahol ráfésztették a magyar felírás mellé az olasz címet. S ezek a vagonok ott is maradtak volna, ha a régi kormány helyén marad. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter egyik első tette volt, hogy a szerződés értelmében felmondotta a kölcsönt, mert egyévi felmondási idő volt kikötve, s a miniszter ezen egyévi felmondási idővel élt, ennek folytán a kétezer vagon 1907 augusztus 1-én a magyar állam rendelkezésére fog állani.

Felhozta még, hogy az idén a magyar állam vagonhiánya tizenhat ezer vagonra tett ki, az áruk ott feküdtek az állomáson szállításra készen, de nem voltak szállíthatók. Sajnos ránk gazdákra nézve ez csak a dolog könnyebbik része, mert sokkal nehezebb a másik rész; hogyha ugyanis meg is volna a 16 ezer vagon, ezt is el kellene helyezni a sineken, mert a szabad pályán, ahol a vonatok futnak, azokat elhelyezni nem lehet. Sajnos, 40 év alatt nem értünk rá a vasuti állomásokat akként kiépíteni, hogy azoknál még 16 ezer vagon elférhessen.

Melegen pártolja Bartalnak azon indítványát, hogy a vagonhiány kérdésében feliratot intézen a Szövetség oly irányban, hogy ugy a kölcsön adott, mint a még beszerzendő vagonok részére a vasuti állomások kiépítettessenek, hogy azoknál a vagonok elhelyezhetők legyenek.

Zselénski Róbert gróf: Tisztelt nagygyűlés! Pártolom előttem szóló propositióit, mert a vagonhiány majdnem tűrhetlenné vált; ez most már nem sporadikus jelenség, hanem a gazda

állandóan nem képes kellő mennyiségű vagonra szert tenni. December havában vagyunk s a vagonhiány még mindig tart. Egyes állomásokon naponként 20—30 vagonra volna szükségem, s meg kell elégednem, ha hetenként 4—5 jut számomra. A t. előttem szóló gazdaságunk azt is mondta, hogy bővítsük ki az állomásokat, de ennél fontosabbnak találom, hogy a fővonalakon a második sín lerakassék. A vasuti hálózat nem arra való, hogy az állomásokon megakadjanak a vonatok, hanem hogy mentül gyorsabban lebonyolítsák a forgalmat. Ez pedig csak két sín párral eszközölhető.

Ehhez még egyet akarok hozzáfűzni; telve van a közvélemény egy legközelebb építendő Duna-Tisza-csatorna tervével. Ez a csatorna bele fog kerülni 100—200 millió koronába; ezzel pedig elláthatnók a magyar vasutak nagy részét a második sín párral, *(Ugy van!)* amiből a magyar mezőgazdaságnak óriási haszna volna. Csak ezekre akartam a t. nagygyűlés figyelmét felhívni, miután meg is ígértem, hogy a legnagyobb készséggel hozzájárulok előttem szóló javaslatához.

Sághy Gyula dr. egyetért előtte szólókkal a vagonhiányra és a második sín párra vonatkozó indítványok tekintetében, csupán Zselénski Róbert gróf urnak egy téves megjegyzését kívánja rektifikálni, amennyiben a Duna-Tisza-csatorna költségei nem 200 millióba kerülnek, hanem alapos technikai számítások alapján összesen 50 millió koronába. *(Nagy zaj. Ellenmondások.)*

Szabó László: A husrágaság kérdésére tér vissza. Különösen a főváros politikája van arra irányítva, hogy a termelőket letörje. Ezt bizonyította a szerb vámháború kitörése esetén tanúsított magatartása. A sajtó is míg egyrészt természetesen találja, hogy a munkabérek és iparcikkek 5—20%-kal emelkednek, addig jogtalanságról és igazságtalanságról beszél, ha a gazdaságunk terményei hasonló arányban emelkednek. A huskérdést a sajtó jelentékeny része arra szereti felhasználni, hogy a birtokos-osztályt támadja. Pedig ha a kisgazda a marhahúst nem üzheti jóvedelemmel, akkor különösen a mai buzaárak mellett tönkremegy. Menjünk ki a vidékre, tartson az egész országban gyűléseket a gazdaságunk, protestáljunk a marhaárak lenyomása, az idegen marha behozatala ellen. *(Élénk éljenzés.)*

Desseffy Aurél gróf elnök összegezi a vita eredményeit s határozatilag kimondja, hogy a nagygyűlés a vagonhiány kérdésének tárgyalásával a végrehajtó-bizottságot bizza meg, a husrágaság megvitatásával az egyes gazdasági egyesületek fognak foglalkozni.

Napirendünk folytatolagos tárgyalása előtt van szerencsém közölni, hogy azon határozati javaslatot, amely most megvitatás tárgyát fogja képezni, vezetésem alatt egy küldöttség fogja a mai délután folyamán a kormány férfiainak átadni. Méltóztassanak a küldöttségben a t. tagok közül minél többen részt venni.

Az 1905/1906. évi zárszámadások előterjesztése és a felmentvény megadása.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár: T. Nagygyűlés!

A Szövetség 1905/1906. évi zárszámadását a számvizsgáló-bizottság megvizsgálta, a könyvekkel összehasonlította, helyesnek találta és így a nagygyűlésnek elfogadásra ajánlja. A zárszámadás összegezett főtétellei a következők:

Az összes bevétel	21,811 K.	08 fill.
Az összes kiadás	13,860 "	97 "

Maradvány	7,950 K.	11 fill.

amely a GEOSz. vagyonát képezi.

A számvizsgáló-bizottság jelentésében, amely az évkönyvben egész terjedelmében megjelent, rámutat arra a körülményre, hogy a GEOSz.

ravona évről-évre gyarapodik amellet, hogy kiadásait fedezni tudja.

Dessouffy Aurél gróf: Határozatként kimondom, hogy a nagygyűlés a zárszámadásokat tudomásul vette s a pénztárnoknak a felmentvényt megadja.

Az 1906/1907. évi költségvetés megállapítása.

Rubinek Gyula igazgató: T. nagygyűlés! Az 1906/1907. évi költségvetés az előző évi költségvetéstől abban az egyben tér el, hogy a tagdíjak 100 koronával emelkedtek, miután a Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete a szövetségi tagok sorába belépett és felvételt.

Azóta azonban a végrehajtó-bizottság intézkedése folytán a szövetségi titkári állás tekintetében változás állott be, amennyiben tekintettel a szövetségi iroda felhalmozott teendőire és annak szükségességére, hogy a központ a vidéki gazdasági egyesületekkel minél gyakrabban érintkezessen, a végrehajtó-bizottság akként intézkedett, hogy a szövetségi titkári állás az ügyvezető-titkári állástól elválasztassék illetve önállóvá tartsák. Ebből folyólag a segédtitkári fizetésre felvett 2600 koronát beszüntette s szervezte a szövetségi titkári állást, 7200 K. javadalmazással, amelyből az OMGE. 3600 K-t fedezze s ugyanannyit kellene a Szövetségnek magára vállalnia. Miután a Szövetség bevételei erre teljes fedezetet nyújtanak, mert a költségvetésben a miniszter által évenként adományozni szokott 4000 K. fel sines véve a bevételekbe, a végrehajtó-bizottság határozata alapján javaslom, hogy jóváhagyni méltóztassék a költségvetést 10,340 K. bevétellel és ugyanannyi kiadással, egyúttal pedig hozzájárulni ahhoz, hogy a szövetségi titkári állás javadalmazásának felét a Szövetség vállalja. *(Helyeslés.)* Egyúttal van szerencsém bejelenteni, hogy a végrehajtó-bizottság a szövetségi titkári állásra Szilassy Zoltán urat választotta meg.

A költségvetéssel kapcsolatban az volna tiszteletteljes javaslatom, hogy mint minden évben, az idén is nagygyűlésünkben kifolyólag intézzünk a földmivészügyi miniszter urhoz kérvényt oly célból, hogy a Szövetségnek juttatott rendszeres állami segítyt adja meg jövőre is. De tekintettel a küszöbön álló mezőgazdasági érdekképviseletnek törvényhozási uton való szervezésére és ebből folyólag arra, hogy ennek életbeléptetésére a vidéket elő kell készítenünk, szükséges, hogy a vidéki gazdasági életet fel-frissítsük, kapcsolatot létesítsünk oly gazdasági egyesületek között is, amelyek még eddig kélő működést nem fejtettek ki. Így azonban nagyobb anyagi dotációra van a GEOSz.-nek szüksége, tehát joggal igényelhetjük azt, amit egyébként minden évi nagygyűlésünk már elvül felállított, hogy a földmivészügyi miniszter ur a Szövetséget legalább oly összegig segítse, amilyen összeggel a vidéki gazdasági egyesületek és a központ a Szövetség költségeihez hozzájárul. Miután tagdíjakból 10 ezer korona folyt be, tisztelettel javaslom, kérjük meg a földmivészügyi miniszter urat, hogy tekintettel a Szövetségnek mind intenzívebbé való működésére, a jövő évtől kezdve 10 ezer korona államsegélyben részesítse a Szövetséget. *(Általános helyeslés.)* Ugyancsak a mezőgazdasági érdekképviselet életbeléptetésére való tekintettel kérjük fel Ö nagy-méltóságát arra is, hogy a vidéki gazdasági egyesületeket hathatósabb anyagi támogatásban részesítse. Különösen tegye lehetővé azt, hogy ott, ahol még önálló szövetségi titkári állások nincsenek, ilyenek rendszeritessenek. Mert legyünk azzal tisztában, hogy a mezőgazdasági kamaráktól csakis akkor várhatunk sikeres működést, ha azon a vidéken már a gazdasági egyesületek sikeres működést fejtenek ki. Először az alapokat kell megvetni, azután tetőzhetjük be az épületet. Miután a földmivészügyi miniszter ur kiváló súlyt helyez arra, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet kérdése mielőbb teret alá kerüjön, nem fog elzárkozhatni azon kérelmünk elől, hogy előbb a gazdasági egyesületek működése

karollassék fel és az összes gazdasági egyesületek olyan működést fejlessenek ki, amely a jövő mezőgazdasági kamarai testületeknek alapját képezze. *(Igaz! Ugy van.)* Tisztelettel javaslom, hogy ezen előterjesztéseimet határozattá emelni méltóztassanak.

Dessouffy Aurél gróf elnök: Határozatként kimondom tehát, hogy a nagygyűlés Rubinek Gyula igazgató ur javaslatát, hogy a földmivészügyi miniszter urhoz forduljunk államsegély kiadása iránt s az igazgatói beszédben foglaltakat általában tudomásul veszi.

Az 1906/1907. évi program megállapítása.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár: T. nagygyűlés! Méltóztatnak ismerni azt a célt, amelynek elérésére 10 évvel ezelőtt a GEOSz. megalapított. A cél az volt, hogy ezen Szövetség által a gazdasági egyesületekbe tömörült gazdákat szervezzük és ezen szervezetnek erejével keresztül vigyük a mezőgazdasági érdekképviseletet, hogy ilymódon a gazdák érdekei a törvényhozásban, kormányzatban, közigazgatásban egyaránt érvényesülhessenek. Ehhez a célhoz most már közel vagyunk, amennyiben a földmivészügyi miniszter ur önméltósága erre vonatkozólag törvényjavaslatot fog a képviselőházhoz benyújtani. E javaslat elfogadásával azonban a gazdasági egyesületek és a GEOSz.-nek működése feleslegessé nem vált. *(Ugy van!)* Mert bármiképp szervezessék is az érdekképviselet, ez csak pusztá keret marad akkor, ha a társadalom a maga eleven erejével azt ki nem tölti és hogyha a társadalom azokat a feladatokat, melyekkel ezeket a kereteket kitölteni kell, magára nem vállalja. A gazdasági egyesületeknek a jövőben még fokozottabb mértékben fenn fognak állni azok a feladatok, amelyek ma is megoldásra várnak.

Ami a legközelebbi eszlendő programját illeti, méltóztassék megengedni, hogy tulságos részletekbe ne bocsájtkozzam, mert ezeket időről-időre a viszonyok ugyanis befolyásolják. A Szövetség működésének azonban mégis bizonyos irányító cél felé kell haladnia, ez az irányító cél pedig a legközelebbi jövőben főleg a munkáskérdésekkel való foglalkozás lehet. *(Ugy van!)* A munkáskérdéseket kell állandóan felszinen tartani, az ellentéteket kiegyenlíteni, a kölcsönös érdekeket megvédeni. Mert hiszen azok az intézkedések, amelyek a szociális reformok terén az utóbbi időben történtek, jóformán csak egyoldalulag a munkások érdekeit tekintették és kevés figyelemmel voltak a gazdáknak, a munkaadóknak érdekeire. Különösen szükséges, hogy a Szövetség tagjai s a Szövetségbe tömörült gazdák gondoskodjanak a szükséges munkástartalékokról, állandóan agitáljanak abban az irányban, hogy akik dolgozni akarnak, ezen szándékukban ne akadályoztassanak illetéktelen igazgatások által. *(Általános helyeslés.)*

Egyébként most, midőn a GEOSz. nagygyűlése a Szövetség számára külön ügyvezető-titkári állást szervezni szives volt, a Szövetség a vidéki tagokkal a multnál még intenzívebb és gyakoribb érintkezést fog fentartani, hogy ezáltal az a kapcsolat, amely eszmeileg ma is megvan, a gyakorlat által is megerősítessék. Legközelebbi jövőnk programjába vesszük azt a különben már évek óta követelt eljárást is, hogy t. i. az évtizedes és jól bevált szokáshoz híven a vidéki gazdasági egyesületekben előadásokat fogunk rendezni, amelyek a gazdaközönség találkozására és közvetlen érintkezésére adnak alkalmat.

Ezek azon elvi szempontok, irányelvek, amelyek szerint kívánjuk a GEOSz. a legközelebbi jövőben való működését irányítani. A Szövetség vezetése különben mindenkor a végrehajtó-bizottság kezében van, amelynek módja van kezdeményezni, hogy szükségesnek mutatkozó javaslatokkal a Szövetség működését élénkítse. *(Általános helyeslés.)*

Laekne Hugó jelezni kívánja eltérő álláspontját a kamarák kérdésében, amennyiben ezek-

nek nem híve. *(Viharos, zajos ellenmondások. Elnök csönget.)*

Ez alkalommal a magyar gazdák szerveztségének egy némely hiányaira kíván rámutatni. Nem vagyunk alaposan szervezve és különösen kiténik ez akkor, ha a német gazdák hatalmas erejű és arányu szervezeteivel hasonlítjuk össze a magunkéit. A német gazdatársadalmat szervező egyéneknek és intézményeknek azzal sikerült a gazdák oly nagy tömegét bevonni szervezeteik körébe, hogy működésükkel mindig azoknak anyagi érdekeit igyekeztek előmozdítani. S ha mi is a gazdatársadalom széles rétegeit akarjuk magunk köré csoportosítani, szintén így kell eljárunk. Az OMGE. és egyéb gazdasági szervezetek, ha létesítettek is a gazdák anyagi érdeket szolgáló intézményeket, ezeket később kiadák kezükből, aminek igazságát szövetségünk létesítése és továbbfejődése bizonyítja. Ily módon Szövetségünk és az OMGE. vezetés nagy hibát követett el, amit most még jóvá lehet tenni. A német érdekképviselet által alapított szervezetek valamennyien és állandóan azok fiókjait képezik, ily módon a német érdekképviselet elősegíti a német gazdák anyagi érdekeit, de szervezetének fejlődését is. Mi is arra törekedünk, hogy az OMGE. és Szövetségünk által létesített intézmények, midőn mintegy nagykorúvá váltak, ne táplálkozzanak mintegy továbbra is intézményeinkből, hanem legyenek segítségünkre a mi céljainkban, a legszélesebb szervezés munkájában is. Főleg a kisgazdákat kell jobban szerveznünk, vagyis ezekkel anyagi érdekeivel többet törődnünk, mint eddig. Más-különben vagy ő maga szervezkedik, vagy a szociálistus karjai közé veti magát. Egy nagy testbe, az OMGE.-be kell a magyar gazdák nagy tömegét egyesítenünk, ezt csak úgy érhetjük el, ha programba vesszük a gazdaközönség anyagi érdekeinek állandó előmozdítását is s ezt soha szem elől nem tévesztjük. *(Eljenzés.)*

Dessouffy Aurél gróf elnök: Erre nézve külön határozat felesleges.

Rohonczy Gedeon az ügyrendhez kér szót, javasolja a tárgysorozat oly megváltoztatását, hogy előbb a munkáskérdés tárgyalassék s csak azután a tőzsdereform.

Zselinski Róbert gróf, a tőzsdereform előadója ehhez hozzájárul, mire a nagygyűlés az ügyrendi indítvány értelmében határoz.

Indítványok.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár: T. Nagygyűlés! A Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület alapszabályainak megfelelő időben indítványt nyújtott be, amelyben azt kívánja, hogy a jelenlegi nagygyűlésen agrárprogramot dolgozzunk ki. A Tolnavármegyei G. E. már a mult évben is tett ily indítványt, akkoriban azonban bizonyos formahibák miatt nem volt a nagygyűlésen tárgyalható. A végrehajtó-bizottság foglalkozott az indítvánnyal s határozata alapján vagyk hátor javasolni, kérje fel a nagygyűlés az indítványozó gazdasági egyesületet agrárprogram kidolgozására, amelyet a végrehajtó-bizottság fog tárgyalás alá venni s esetleg egy rendkívüli nagygyűlés elé terjesztetni. A GEOSz.-nek és általában véve a gazdák testületeinek vannak már programjaik, amelyek részletesek ugyan, de nem összefoglalók s a Tolnavármegyei G. E. intenciója éppen ezen programok összefoglalása és egységesítése volt.

Dessouffy Aurél gróf elnök kérdésére a nagygyűlés a végrehajtó-bizottság határozatát magáévá teszi.

Szilassy Zoltán: A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület indítványt terjesztett a nagygyűlés elé, amelyben a gazdakörök megalakítása után államsegély kieszközölését sürgeti és kéri a nagygyűlést, hogy ezen javaslatához hozzájáruljon.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület az alapszabályoknak meg nem felelő időben terjesztette be javaslatát s így végrehajtó-bizottságunk azzal nem foglalkozott, másrészt pedig az ügy érde-

mére való tekintettel ezzel a kérdéssel foglalkoznunk kell, vagyok bátor javasolni, méltóságos-ék ezen indítványt tárgyalás nélkül a végrehajtó-bizottsághoz utasítani.

A nagygyűlés így értelemben határoz.

A munkáskérdés és a mezőgazdasági érdekképviselet.

Majláth József gróf előadó: Tisztelt Nagygyűlés! Azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy a napirendre tűzött kérdésben csak igen rövid ideig fogom igénybe venni b. türelmüket, mert a földmiv. miniszter ur Ó excellenciája a képviselőház tegnapi ülésén oly kijelentéseket tett, amelyeket mi gazdák csak örömmel üdvözölhetünk. Eme kijelentéseknek azonban sokkal nagyobb súlyt fogunk adni, ha a gazdatársadalom, tekintettel arra, miszerint a mezőgazdaságra nézve a viszonyok minél tarthatatlanabbá válnak, arra kéri a kormányt, hogy a képviselőházban előterjesztessék mindazon törvényjavaslatok, melyeket alkalmosoknak vélünk a több irányban elfajult viszonyok orvoslására. Mi teljes harmoniában működhetünk a földművelésügyi miniszterrel s én örvendek azon, hogy Ó nagyméltósága a szokottnál is erősebben adott kifejezést annak, hogy bizonyos intézkedések a közrend érdekében föltétlenül szükségesek.

De rövidebb szabhatom előadásomat azért is, mert elnökünk, **Dessoffy Aurél** gróf Ó excellenciája tegnapi elnöki beszédében kiemelte azon főbb bajokat, amelyek a mi mezőgazdasági válságunkat előidézik s első sorban a mind jobban fokozódó kivándorlás és mesterségesen szított izgatás által a munkáviszonyok minden irányban való elfajulását idézik elő. Ez a két lényeges pont, ez irányban kell nekünk az orvosszereket is alkalmaznunk.

Tisztelt szövetségi Nagygyűlés! Én már sokszor azon meggyőződésemnek adtam kifejezést s most eszembe jutnak a kínai bölcsnek azon szavai, amelyet a legutóbb a francia földművelésügyi miniszter és agrárlista Meline az ő híres könyvében citál, t. i. a kínai bölcs azt mondja, hogy a közgazdasági élet egy fához hasonló, amelynek gyökereit képezi a mezőgazdaság és földművelésügy, míg a lombzat és az ág az ipar és keresedelem. Hogyha a gyökér szenved, a lombzat lehull, a levelek elfonnyadnak és az ágak elszáradnak. Nálunk a közgazdasági ágazatok ezen szervi összefüggését nem a kellő jóakarattal méltatják és tárgyalják, mert anakronizmus itten merkantilistákról és agráristákról beszélni, holott nekünk mindnyájunknak agráristáknak kellene lenni, mikor veszedem fenyegeti közgazdasági életünk gyökérzetét. *(Igaz, úgy van! Leikes éljenzés!)* A mezőgazdaság veszélyben van és mert ez veszélyeztetni fogja a többi közgazdasági ágak egészségese fejlődését is, éppen ezért hazafias kötelességük az összes közgazdasági tényezőknek ezt a kérdést együttesen megoldani. Ezért én határozati javaslatokkal járulok a t. szövetségi Nagygyűlés elé. Eme határozati javaslatok, amelyeket előadni bátor leszek, egy ajánlatos tervedés folytán nem lettek kinyomtatva s így abba a szövetségi Nagygyűlés t. tagjai betekintést nem nyerhettek. Általános fejtegetéseim után bátor leszek a javaslatot pontosan elolvasni és hogy megkönnyítsük a tárgyalás menetét, indítványoznám, hogy pontonként tárgyaljuk. *(Helyeslés.)*

Nekünk mindent kerülni kell, ami minket zétválaszt, azt kell keresni, ami összetart. Enbizonyos mértékig egyetértek Laehne Hugó urral, de bátor leszek az ő felszólalására is reflektálni. Mi ezen határozati javaslatokat a képviselőház többsége által akarjuk elfogadtatni, tehát szükséges, hogy oly formába legyenek öntve, hogy kihatásunk legyen arra, miszerint a Ház többsége elfogadja.

Az egyik, amit ezen határozati javaslatból kikapcsoltam, az a sztrájk-törvény, ezt kikapcsoltam egészen, mert annak szükségességét nem látom fenforogni. Sehol a világon

mezőgazdasági sztrájk-törvényt nem sikerült létesíteni. Annal is inkább ki kellett kapcsolnom, mert részben máris van élő törvényünk, részben kihatásba vannak a kormányzat részéről helyezve oly intézkedések, melyek a gazdákra nézve a sztrájk-törvényt helyettesíthetik. *(Igaz, úgy van!)*

A másik, amit kikapcsoltam, a börtzereform. Nem mintha szükségesnek nem tartanám, hogy ebben is valamit tenni kell, mert így nem maradhat s a mezőgazdasági bajok számla nem lesznek, de nem akartam komplikálni a kérdéseket, annál is inkább, mert Zselénski Ó nagyméltósága fog e kérdésben előadást tartani.

Még egy kérés van, s ez az, hogy lehetőleg legnagyobb egyetértéssel kell ezen kérdéseket tárgyalni, mert minden közlünk jelentkező kontroverzia hatékonyabbá teszi az ellenünk irányuló támadást és saját fellépésünknek súlyát rontja. Az összetartozandóság hiánya fokozza a bajokat. Hogyha látnák a nemzetközi szociáldemokraták, akik mesterségesen szüjják az elégedetlenséget a gazdatársadalom ellen, hogyha ezek látnak, hogy a gazdatársadalom erősen szervezve van, akkor bizonyára mérsékelnék magukat; de miután látják, hogy a gazdák úgy sem tesznek semmit, hogy ezen az oldalon a visszahatástól tartani se kell, féktelen agitációval izgatnak. *(Igaz, úgy van.)* Ha látok is felbuzdulást, ez nem elegendő; én azt hiszem, eljön az az idő, amikor a gazdatársadalom egésze tömörülni fog, mert az ilyen társadalmi mozgalmat csakis társadalmi mozgalommal lehet ellensúlyozni. Kérem tehát, hogy ezen kérdéseket nagy egyetértéssel tárgyaljuk. Ezért ebben a terepben a politikát a tárgyalásból kikapcsolni óhajtanám. De mégis vannak tünetek, amelyekre rá kell mutatni s ezek egyike az, hogy a mostani rendszerváltozás, ez az új kormányzat, adja Isten, hogy sokáig tartson; de ki tudja, hogy meddig tart, ki tudja, utána mi következik. A mai átmeneti időt fel kell használnunk a közállapotok szanálására. Fel kell használnunk arra, hogy amit elérhetünk, azt el is érjük. Jöhetnek idők, amikor semmit sem tehetünk, tehát ha most elérjük céljainkat, védelmet találunk a gazdatársadalom részére a bajok ellen, ne akarjunk túlsokat, de azt amit kívánunk, igyekezzünk végrehajtani.

Egész röviden fogom taglálni a kérdéseket, hogy az indokolást jobban megértethessem. A mai rossz gazdasági helyzet abból következett, hogy a kilencvenes években tudatára jöttek az összes közgazdasági tényezők, hogy a kis embert elhanyagolták, teljesen védelem nélkül hagyták; a hatóság csak akkor foglalkozott a kis emberrel, hogyha büntetés, vagy fizetés kiszabásáról volt szó, vagy pedig politikai czélokra kellett kihasználni. Ennek következménye volt, hogy keláta kormány és társadalom azt, miszerint egészséges szociálpolitikára van szüksége.

Még is indult e mozgalom az 1898. évi XXIII. t. cz. megalkotásával, mely még Bánffy Dezső báró idejében jött létre, ezért nem értem, hogy éppen az a Bánffy Dezső báró, aki ezen törvény létrehozásában részt vett, most csodálkozik azon, hogy az ő lelkszei a hitelszövetkezetekkel foglalkoznak. *(Derűltég.)* Hivatkozom az államtitkár ur Ó méltóságára, hogy Szabolcs-megyében 37. Zemplénben 35 ily szövetkezet van az északkelti vármegyei szövetkezetek szövetségében s ezek nagy részénél protestáns papok vannak, akiknek munkája előtt kalapot emelek. Nem érthetem azt a kihatadást Bánffy Dezső bárónak, hogy ő sir azon, hogy „Az én lelkszeim szociális munkával, szövetkezetekkel foglalkoznak.” *(Felkiáltások: Ez hallatlan!)*

A kis ember védelme jelszavá lett, amelynek használatával mintegy túlságba mentünk Magyarországon. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy az eddigi védtelen kismérlert ne istápoljuk továbbra is, de tegyük ezt kemoly, következetes szociálpolitikával. Bocssásuk meg a gyengéjét, hogy az ő jó barátja, az uzsorás, bár mindenéből kivétköteti s mégis hozzáfor-

dul az uzsorához s csak akkor fordul hozzánk, amikor már késő. Ennek dacára kötelességünk kimenteni őt a lelkiismeretlen izgaók kezéből. De ha a kis emletről gondoskodunk, megfeledeklünk 1867 óta azon osztályról, amelynek köszönhetjük, hogy az ezeréves Magyarország létezik. *(Igaz, úgy van!)* 1867 óta a kormányok ahelyett, hogy ezen osztályt, a középbirtokos osztályt istápolták volna, az u. n. liberális éra alatt ezen nemzetfentartó osztály megmontására irányult minden törekvésük. Tönkretették a városba özönléssel s ahelyett, hogy birtokaik megtartására módot adtak volna nekik, behívták őket az előbbi kormányok a hivatalokba, urakat neveltek belőlük, de hogy birtokukat megtarthassák, arról nem gondoskodtak.

A kivándorlást szerintem rendőri intézkedésekkel elősegíteni nem szabad. *(Igaz, úgy van! Leikes éljenzés.)* Ma a kivándorlás állami asszisztencia mellett történik. A kivándorlást nem szabad ugyan korlátozni, de államilag elősegíteni sem szabad, épp ezért követelni kell, amint anrak idején rámutattam, a kivándorlási ügy-nökök-ék eltörlését és a hajóstársaságokkal kötött szerződések felbontását, mert szerintem nem szabad a magyar államnak a magyar polgár hőrére szerződéseket kötni.

Reátérek javaslatomban a cselédtörvény tervezetére is, itt azonban annyi szempontot kell szem előtt tartani, hogy a túlságos humanizmus által a gazda mai nehéz helyzetét ne nehezítsük meg még jobban. Ha a munkás és munkaadó közti jogviszonyt szabályozó 1898. évi II. t. cz. rendelkezései betartatnak, igen sok bajnak elejét vehetjük, de ezen rendelkezésekre nézve csak az államtól várjuk a segítséget, hanem segítsen a gazdatársadalom maga is. A legnagyobb baj, hogy ez a törvény nem lett végrehajtva és így még rosszabb állapotok következtek be, mint hogyha meg sem alkotott volna. Evégből kérünk kell a kormányzatot, hogy ezen törvény rendelkezéseit sorbitatlanul tartsa fenn és kormányhatósági rendelkezésekkel intézkedjék az iránt, hogy a közigazgatási hatóságok e törvény rendelkezéseit a legszigorubb eréllyel érvényre emeljék.

A földmunkás-szövetségek és azok szervezeteire vonatkozólag javaslatom az, hogy eme szakszervezetek szigorú állami ellenőrzés alá vétessenek. *(Élénk helyeslés. Igaz, úgy van!)*

Egy hang: Fel kell oszlattunk őket!

Majláth József gróf előadó: A feloszlásra vonatkozólag szintén fogok nyilatkozni. Hogyha a miniszteri rendelet szigoruan végrehajtatik, akkor ezen szakszervezetek jó részben fel kell, hogy oszlattassanak. A szociális szűjő megrendszabályozása ügyében az elnök ur Ó nagyméltósága volt azon felvetett eszme szószóója, hogy az izgatási perek az esküdtbiróságok hatásköre alól elvétessenek. Ez igen fontos, de a határozati javaslatba ily formában még se venném bele, mert ha ez benne lesz, tartok tőle, hogy azt mondják, hogy a sajtószabadságot akarjuk elkobozni. *(Egy hang: Kell az ördögnek a mai sajtó nagy része. Derűltég. Zaj.)*

Még az érdekképviselet kérdésére kívánok nyilatkozni. Részletekbe nem bocsátkozhatom, mert mindnyájan tudjuk, mily alapon szerveztek s az a legfőbb óhajtásunk, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet kérdése törvényhozás útján szabályoztassék, de a törvényhozás sem fog afelett határozni addig, míg a gazdatársadalom meg nem kérdezik. A javaslat ankétszerűleg lesz tárgyalva a földművelésügyi miniszteriumban s azután a tervezet ki fog küldetni a gazdasági egyesületekhez, amikor a gazdatársadalomnak lesz alkalma azzal foglalkozni. Én nem kívánok sem a kamarai rendszer mellett, sem elene állást foglalni. Arról van szó hogy miután társadalmi uton a gazdatársadalmat nem lehet szervezni, mert nebezen mozdul, nehézkes, tehát szervezzük hivatalosan. Hiszem, el fog következni az idő, hogy be fogja látni a gazdaközönség is a társa-

dalmi én is ez fogunk uton sz van az der Lar által le léptettet csak ter révéen e százezer

Anélk koznár tározati Halluk (L. 2144

Kégl-

aminté mert az szerint

mazva. gazdák

s kifejez nek, hog tek főleg

Az alkot volt Ma mint a

a veszes munkás

a jobb ha mega

állanak arra, ho

jobbán a rendezés

süregtnti rendet fe

Zselén

(Halljuk

tom a ga nyem sz

üz-münk a jövő

vezekedés mennyit,

érdekkép igen tör

igen les hiányozt fontosab

a mező jövő évi

nagy ré

reszeibe képesek.

Ezért ele ségnek,

szervezé hogy tár

gesnek t lehetöt

ség tová nak tart

munkást ugy fel v

erőre m ezen fe

nagyobb sulyozni

hogy id számmal

vezetett vagyunk

Előad hogy sz

jelentés sadalmi

társadaló ség teki

nálunk, szigoru

ban, ah az alsó

sztrájkot ezzel na

berendezkednie, hanem oly intézményeket kell létesítenie, melyek a nemzet vagyonsodásának és lételének jövőre való biztosítását is szolgálják.

Elnök az elhangzott kiegészítést elfogadottnak jelenti ki.

Bartal Béla teljesen hozzájárul Majláth gróf javaslatához s csak azt kéri, hogy amennyiben a kormányintézkedések nem elegendők, a kormány hatalmaztassék fel rendkívüli intézkedések megtételére. Még azt is felhozza, hogy az ipari sztrájkok vismajornak minősítettek, míg a gazdaközönség, ha ez a baj éri, kénytelen fizetni adóját és egyéb kötelezettségét, sőt a cselédpénztárt is. Ez irányban is kellene gondoskodni.

Ungár Lajos az előadó javaslatát elfogadja, mert az megvédi a gazdaközönség érdekeit. Mire azonban ezen intézkedések végrehajthatnak, akkorra a gazdaközönség a legnagyobb károkat szenvedheti a munkásmozgalmak révén. Azt kéri bevenni még a javaslatba, hogy a kormány intézkedjék a fellépő sztrájk esetére, arra nézve, hogy a gazdaközönség munkásokhoz jusson. (*Helyeslés.*)

Bogáthy József az indítványnak kiegészítését kéri azzal, hogy ne adassék utlevél azoknak, akik mint cselédek szerződéses viszonyban állnak munkaadóikkal.

Haasz Antal az irányban is előterjesztést kér tenni a kormánynak, hogy a fellépő sztrájk esetére a katonai karhatalom is igénybevehető legyen, hogy az aratási munkát a gazdák bevégezhesék.

Meliorisz Kálmán szintén javasolja a határozati javaslat oly értelmű megtoldását, hogy ne adassék utlevél a szerződéses viszonyban álló munkásoknak.

Kállay András indítványozza, hogy előadó urnak hazafias intenczióiból készített érdekes elaboratumáért a közgyűlés jegyzőkönyvileg fejezze ki köszönetét. Tekintettel továbbá az indokolatlan és alaptalan támadásokra, amelyben a földmivélsügyi kormány vezetőjét a napisajtó részesítette, ezzel szemben megemlékezve ő nagyméltósága nagy érdemeiről, a nagygyűlés ő nagyméltóságához üdvözlő feliratot intézzen, halálját és köszönetét nyilvánítván a gazdaközönség érdekeiben tett üdvös intézkedéseért. (*Lekkes Éj néz! Elfogadjuk!*)

Iránka István szót tesz azokat a bajokat, amelyek fennforognak a kivándorlás folytán, hogy a kivándorlók a családtagjaikat a legnagyobb nyomoruságban hagyják idehaza. A Hontvármegyei Gazd. Egyesület e kérdéssel foglalkozván s az oitani tárgyalások alapján azt az indítványt terjeszté elő, hogy kivándorlásra utlevelet ne adjon a belügyminiszter, illetve a hatóságok anélkül, hogy a kivándorló biztosítékot ne nyújtson arra nézve, hogy hátramaradt családtagjai megélhetése biztosítva van.

Még *Majláth József* gróf válaszolt röviden a felszólalásokra s azzal egészíti ki határozati javaslatát, hogy a miniszterek tegyenek meg mindent a saját hatáskörükben, hogy a gazdaközönség érdekei megvédelmezzenek. (*Helyeslés.*)

Desseuffy Aurél gróf elnök határozatként kimondja, hogy a nagygyűlés az előadó határozati javaslatát egyhangulag elfogadja és a mai nap folyamán a küldöttség útján fogja a kormányhoz felterjeszteni, a képviselőházhoz pedig egyik országgyűlési képviselő ur fogja beterveztetni.

A különböző felszólalásokra csak annyit vagyok bátor most megjegyezni, hogy amennyiben Kállay András tagtárs ur jegyzőkönyvileg köszönetet kíván szavazni az előadó urnak (*Helyeslés.*), ezt mint a nagygyűlés egyhangú határozatát szintén kimondom. Ugyazintén hozzájárul a nagygyűlés az előadó ur azon indítványához is, míg a kívánt törvényes intézkedések életbeléptetettnek, a kormány a saját hatáskörében mindent megtegyen, hogy a gazdaközönség érdekei megvédelmezzenek.

Bátor vagyok most bejelenteni, hogy Kállay tagtárs ur indítványa alapján Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter urnak a gazdaközön-

ség bizalmát fogom tolmácsolni azért, hogy tegnapelőtti beszédével a gazdaközönséget több tekintetben megnyugtatta. (*Helyeslés.*)

A nagygyűlés a határozati javaslatot az alábbiakban elfogadta:

Kimondja a szövetségi nagygyűlés, hogy felirailag fordul a képviselőházhoz, kérve a kormányt utasítani, hogy:

1. Még ez ülészakában nyujtson be törvényjavaslatot a mezőgazdasági érdekképviselés szervezéséről, mindenestire oly időben, hogy az még letárgyalható legyen.

2. Ugyancsak még ez ülészakában nyujtson be a jelen gazdasági és társadalmi viszonyoknak megfelelő új cselédtörvényjavaslatot, mely a gazdasági cselédek és gazdák méltányos érdekeit megvédelmezvén, egyttal a szerződéseszek és a cselédstrájkok ellenében is védelmet biztosít.

3. Az 1898. II. t.-cz. rendelkezései a hatóságok által végrehajthatóknak.

4. A földmunkás szövetségek központi és vidéki szakszervezetei, tekintettel az izgatások folytán beállott tarthatatlan gazdasági és társadalmi állapotokra, hathatósabb ellenőrzés alá vétessenek és amennyiben működésük a köznyugalom és a társadalmi rend érdekeit veszélyeztetné — feloszlatassanak. Nemzetközi alapon álló szakszervezetek azonban feltétlenül feloszlatandók.

5. A szociálista sajtónak az osztálygyűlöletet szító, a tulajdon szentsége, a fennálló társadalmi rend és vallás ellen irányuló izgatásainak törvényes intézkedéssel gát vettesék. Szakszervezetek nemzetközi programm alapján álló sajtóorgánumokat ne vallhassanak hivatalos közlönyökül. A politikai természetű és magánszemélyeket érintő sajtóvétségek kivételével az egyéb természetű sajtóvétségek az esküdtbírók hatásköréből kivétessenek. A szociálista lapok által elkövetett ilyenmű izgatásokért a lap szerkesztője és kiadója ellen indítandó meg az eljárás.

6. A kivándorlásról szóló törvény sürgősen revízió alá vétessék s általában módosítandó a munkások vándorlási hajlamát mesterségesen elősegítő intézkedések, a magánügynökségek feltétlen beszüntet sével. Katonakötelezetek kivándorlása teljesen megakadályoztassék.

7. Nyujtson be a kormány olyirányú javaslatokat, melyek a középosztály megtartását és megerősítését célozzák.

8. Addig is, míg a jelen kérvényben sürgőseket törvények létesíthetők, a kormányzat saját hatáskörében tegyen meg mindent, a munkáshány és az izgatások által fenyegetett gazdák jogos érdekeinek védelmére.

9. A képviselőházhoz intézett kérvény a mai ülésből folyólag az elnök vezetés alatt testületileg nyujtassék át a kormánynak.

10. Felhivandók a Szövetség tagjai és a törvényhatóságok, hogy ugyancsak pártolólág irjanak fel a képviselőházhoz e kérvény sikeres elintézése érdekében.

Desseuffy Aurél gróf elnök: Ezennel bejelentem hogy *Zalénski* Róbert gróf ur az idő előrehaladottságára való tekintettel mai napirendre tűzött előadását máskorra halasztja.

S most következik még *Szilassy* Zoltán ur előadása:

A gazdasági egyesületek és szervezetek egymásközi viszonya.

Szilassy Zoltán előadó: Tisztelt Nagygyűlés! Az idő rövidségénél fogva minden bővebb indokolás nélkül előterjesztem ez ügyben az alábbi határozati javaslatomat, kérve annak elfogadását (*olvassa*):

Határozati javaslat.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nagygyűlése szükségesnek tartja, hogy a Szövetség kötelekébe tartozó gazdasági egyesületek a gazdasági és háztartási

ezikkeknek olcsó áron és jó minőségben való beszerzésére alkalmas szervezetek szervezéséről a már működő ilyen szervezeti központokkal egyetértőleg gondoskodjanak, ezért utasítja a GEOSZ ügyvezetőségét, hogy a kötelekébe tartozó gazdasági egyesületekkel és központi szervezetekkel egyetértőleg ily szervezetek szervezése érdekében hatályos működést fejtsen ki. (*Helyeslés! Elfogadjuk!*)

A javaslatomban lefejtett elvnek lényege az, hogy mivel eddigi szervezeti mozgalmainknak az volt a legnagyobb baja, hogy az erők teljesen szétforgácsoltak és a cél, melyet a szervezetek megalakítása tekintetében magunk elé kitűztünk, tulajdonképpen meg nem valósult: ezen határozat alapján a szervezeti tevékenység szilárdabb, biztosabb alapra fektetettik. Hogy a további intézkedések miként történjenek, annak részleteire vonatkozólag további tanácskozások lesznek szükségesek, melyekre meg fognak hivatni az összes gazdasági egyesületek és egyöntetűleg fogjuk ezen kérdést megoldani, kérem határozati javaslatom elfogadását. (*Elfoadjuk!*)

Desseuffy Aurél gróf elnök: A határozati javaslat elfogadatik s ennek értelmében fogjuk a további intézkedéseket megtenni. (*Helyeslés.*)

Domahidy Sándor egy, a tegnapi és mai gyűlésen is érintett, de el nem intézett kérdést kíván felvetni. Az utóbbi idők munkásmozgalmi országszerte megérelték a magyar gazdaközönség szervezkedésének eszméjét. A bérharczok elleni akcióz ügyében javasolja a nagygyűlés végén következő elv, állásfoglalásának elfogadását:

„Mondja ki a nagygyűlés, hogy a munkásszakszervezetek által vezetett munkásmozgalmakkal szemben az egyöntetű gazdasági társadalmi szervezkedést, mint a gazdák jogi önvédelmi eszközét a teljesíthetetlen és túlzott munkáskövetelések ellensúlyozása végett ma már időszerűnek tartja.”

Ajánlom, hogy nagygyűlésünk végén egyöntetűen erre az elvi álláspontra helyezkedjünk.

Desseuffy Aurél gróf elnök: A nagygyűlés az elhangzott nyilatkozatot megáéva teszi; minthogy pedig napirendünkett ezzel letárgyaltuk, mai nagygyűlésünket berekesztem. (*Felkiáltások: Eljen az elnök!*)

Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.

(1906 december 6.)

Jelen voltak: *Kodolányi* Antal elnökle alatt *Rodiczky* Jenő dr. a'elnök, *Borszékky* Soma, *Drucker* Jenő dr., *Feichtner* Sándor, *Gaal* Jenő dr., *György* Endre, *Hutvára* Ferencz dr., *Jablonski* József, *Károly* Rezső dr., *Koritsánszky* János, *Kosutány* Tamás dr., *Kovács* Imre, *Lőcher* Andor, *Meskó* Pál, *Oláh* Elemér dr., *Rácz* István dr., *Székes* István; az egyesületi tisztviselőkar részéről: *Buday* Barna szerk.-titkár, *Jeszzenszky* Pál ügyvezető-titkár és *Szilassy* Zoltán szövetségi titkár, mint előadó.

A szakosztály újjáalakítása.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár előadó: Alapszabályaink alapján szakosztályaink minden egyesületi év elején újjáalakulnak; első tárgya ez mai ülésünknek is. Az egyesületi tanács jelölésének megfelelően van szerencsém a t. szakosztálynak azt a javaslatot tenni, méltóztassék elnökül a szakosztály eddigi elnökét, *Kodolányi* Antal kir. tanácsos urat, társelnökökül *Benát* István dr. és *Rodiczky* Jenő dr. urakat újból megválasztani. (*Helyeslés.*)

Kodolányi Antal elnök a maga s elnöktársai nevében köszönetet mond a szakosztály bizalmáért, majd a napirend többi pontjait becsajítja tárgyalás alá.

Földmivélsügyi miniszter leirata a főiskolai és alsófoku gazdasági szakoktatás reformja tárgyában.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár, előadó:

Tisz
a ga
kivá
lati
sági
dek
gres
ki a
jeszt
szak
felel
a k
seka
volt.
tás
képp
inté
mód
csak
beha
ben
aláb
külö
létes
Or
mive
mive
felad
gyök
lént
legkö
megv
tanin
ur m
sági
démis
gazda
delt
létesí
érelts
pedig
gazda
reform
hatás
adato
körül
désék
tante
is me
ügyi
nyár
jának
veend
hoz v
az ak
meg
elmél
ségü
A
minis
a leg
tatás
főisko
legkö
tartan
együt
sági f
tartan
kérdő
egész
ezára
nem,
velési
bevez
tett, t
amely
sen a
kifejt
tesen
feláll
emeln
intene
nál a
a főis
ban a
kell a

Tisztelt szakosztály! Amint méltóztatik tudni, a gazdasági szakoktatás reformálása évtizedes kívánságát képezi a gazdasági köröknek, gyakorlati és elméleti gazdáknak egyaránt. A gazdasági szakoktatás reformálása érdekében évtizedek óta gazdasági egyesületi üléseken és kongresszusokon megfelelő kívánságokat fejtettek ki a gazdák, javaslatokat és kérvényeket terjesztettek a kormány elé, hogy a gazdasági szakoktatás gyökeres reformja érdekében megfelelő intézkedéseket tegyen. Sajnos, ezeknek a kívánságoknak és ezeknek az előterjesztéseknek jelentékeny eredményük a múltban alig volt, mert ami javítások a gazdasági szakoktatás terén a múltban történtek, azok tulajdonképpen csak foltozgatások voltak, míg gyökeres intézkedések megtételéről a kormány érthetetlen módon tartózkodott. A kormány talán egyedül csak a földmivességek kérdésével foglalkozott behatóbban, amely téren az utóbbi két évtizedben jelentékeny előhaladás konstatalható, legalább abban a tekintetben, hogy az országnak különböző vidékein számos új földmivességek létesült.

Örömmel konstatalhatjuk, hogy Darányi földmivességi miniszter ur most, amikor a földmivességi tárczát újból átvette, egyik legelső feladatául tűzte ki a gazdasági szakoktatás gyökeres reformálását. Erre nézve meg is történt az első kezdet, amennyiben a reformnak legkönnyebben megfogható és legkönnyebben megvalósítható részét: a gazdasági akadémiák, tanintézetek ügyét a földmivességi miniszter ur már a nyáron elintézte úgy, hogy a gazdasági tanintézeteket átszervezte gazdasági akadémiákká, az addig egyedül álló magyaróvári gazdasági akadémiában 3 évi tanfolyamot rendelt el és így összesen 5 gazdasági akadémiát létesített, amelyeknek előképzettségül az érettségi vizsgálatot tűzte ki, feladatuknak pedig elméleti és gyakorlati gazdák és gazdasági nevelését jelölte meg. Ez a reform csak októberben lépett életbe, annak hatásáról tehát ma még nem lehet határozott adatokat felhozunk. Tekintve azonban azon körülményt, hogy az említett reformintézkedésekkel egyidejűleg a gazdasági akadémiák tanterve is, valamint az eddigi vizsgarendszer is megváltozott és hogy továbbá a földmivességi miniszter ur által ebben a tárgyban a nyár folyamán tartott szaktanácskozmány óhajának megfelelőleg ezen intézetekben a felveendő tanulóik száma is egy bizonyos korláthoz van kötve, reményünk van arra, hogy ezek az akadémiák a multhoz képest sokkal jobban meg fogják felelni azon feladatuknak, hogy elméletileg és gyakorlatilag magasabb képzettségű okleveles gazdákat neveljenek.

A megkezdett reformokat a földmivességi miniszter ur most folytatni óhajja. Elhatározta a legelsőfokú, tehát a földmivességek szakoktatás reformálását és a jelenleg nem létező főiskolai oktatás rendszeresítését. Evégből a legközelebbi időben szaktanácskozmányt fog tartani, amelyre meghívta egyesületünket is és egyúttal közölte egyesületünkkel a mezőgazdasági főiskolai szakoktatás szervezése tárgyában tartandó szaktanácskozmány elé terjesztendő kérdőpontokat. E kérdőpontok a „Köztelek”-ben egész terjedelmükben megjelentek. Ennek dacára azonban talán nem felesleges megjegyeznem, hogy az az indoklás, amelyet a földmivességi miniszter ur ezen kérdőpontoknak bevezetésekként a szaktanácskozmány elé terjesztett, teljes mértékben fedi azt az álláspontot, amelyet a gazdasági egyesületek és nevezetesen az 1895. évi gazdasági kongresszus határozatai kifejtettek. Maga a miniszteri indoklás részletesen kifejti a magyar mezőgazdasági főiskola felállításának szükségességét. Különösen ki kell emelnem, hogy a földmivességi miniszter ur intencziói szerint, míg a gazdasági akadémiáknál a gyakorlati gazdasági szempontnak, addig a főiskolai szinten álló tanításnál elsősorban a lehető legmagasabb tudományos képzésnek kell a főzést képeznie.

Előadó ismerteti ezután a miniszteri leiratban foglalt indoklását a főiskola felállításának és azokat a célokat, amelyekért a főiskolai oktatás mielőbb szervezendő.

T. szakosztály! Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek évtizedes törekvése az, hogy a fővárosban egy gazdasági főiskola létesítését kiküzdje. Amikor a millenáris kiállításra készültünk, 1894-ben szerencsés voltam ugyancsak ebben a szakosztályban javaslatot tenni a földmivességi minisztérium számára, hogy a kiállításal kapcsolatban egy mezőgazdasági muzeumot létesítsen, amelynek az akkori határozat szerint az lenne a hivatása, hogy a Budapesten létesítendő gazdasági főiskola céljaira felhasználható legyen. A muzeum tényleg létesült és így a mezőgazdasági főiskola létesítése ezzel is kisebb költségekbe kerülne.

De kérdés tárgyát képezte mindenkor az is, hogy ily gazdasági főiskola hol állíttassék fel, Budapesten-e vagy vidéken? Azt hiszem t. szakosztály, hogy efelett ma már vitakozni nem is lehet. És nem is szükséges külföldi példákra hivatkozni sem, hogy pl. Bécsben, Berlinben. Párisban, mint az illető országok fővárosaiban létesültek hasonló főiskolai intézmények. Elég arra hivatkozni, hogy ennek a főiskolának egyebek között feladata lesz az egyetemi hallgatóknak, különösen nagybirtokosok fiainak, akik később az életbe kikerülve, hivatva lesznek mezőgazdálkodással foglalkozni, módot nyújtani arra, hogy a gazdasági alapismereteket, különösen pedig ami a gazdasági berendezéseket, gazdasági üzletvitelt illeti, megfelelő szakemberektől kellő oktatást, utbaigazítást nyerhessenek. Ez olyan cél, amely magyar mezőgazdaságunk intenzívvé tétele érdekében már magában is megérdemelne ily intézmény létesítését. Azonban kétségkívül a főváros a legalkalmasabb hely azért is, mert a fővárosban egyéb tudományos intézmények is léteznek, amelyek segítségével nemcsak a hallgatóknak, különösen amennyiben magasabb tudományos pályákra, tanári pályára készülnek, hanem a tanároknak is alkalmuk lesz a maguk szakmájának előbbrevitelére és rokonszomszágos szakférfiaival való érintkezésre. De fontos szempont a főiskola létesítésének kérdésénél az is, hogy miféle társadalmi keretet nyújt az illető főiskola hallgatóinak az a hely, ahol a főiskola van. Kétségkívül Budapest az a legnagyobb társadalmi központ, amely amugy is mindenkit lehetőleg idevon. Ez a körülmény magában véve is jó hatással lesz a főiskola látogatottságára és azt hiszem, hogy ezt a szempontot nem szabad utolsóknak hagyni akkor, amikor a főiskolának Budapesten való létesítését kívánjuk. Végül még egy ellenvetés van, amely szak szempontból bizonyos aggodalmakat kelthet a főiskolának Budapesten való létesítése ellen, s ez az, hogy nehéz Budapesten szakiskolát létesíteni olyképp, hogy annak megfelelő tangazdaság legyen berendezhető az elméleti képzés kiegészítésére és gyakorlati ismeretek szerzésére. Azonban emget ez az aggodalom egyáltalában nem fog el, egyrészt azért, mert amint voltam bátor hangsúlyozni, a főiskola létesítésének célja elsősorban a magasabb tudományos kiképzés, ennél pedig a gyakorlattal való folytonos és szoros érintkezés nem szükséges, nem kívánatik meg annyira, mint azoknál az intézeteknél, amelyeknek hivatása gyakorlattal foglalkozó gazdákat nevelni. De amennyiben kétségkívül áll az, hogy az ily szakképzésnél szükséges a gyakorlati élettel a kontaktust mindig fenntartani, ebben a tekintetben is Budapest az összes országok fővárosai felett előnyben van, mert egyetlenegy fővárosnak sincsen közvetlen közelében oly nagy kiterjedésű, sokoldalú, kitűnően vezetett állami gazdaság, mint Budapest mellett Gödöllőn, amely gazdaság tehát minden körülmények között nagyon könnyen felhasználható arra a célra, hogy a főiskola hallgatói a gyakorlatból is megfelelő utbaigazítást nyerjenek és elméleti tudományukat a gyakorlati kiképzéssel megfelelő kapcsolatba hozzák.

Azt hiszem, hogy ezek után felolvashatom a

földmivességi miniszter ur által a szaktanácskozmány elé terjesztett kérdőpontokat és az ezekre vonatkozó határozati javaslatomat.

I. Földmivességi miniszter kérdőpontjai:

1. Elegendőnek tartja-e a szakértekezlet a gazdasági felsőfokú oktatás kérdésének megoldását oly alapon, hogy a Budapesten levő gazdasági vonatkozású tudományos intézmények szerves kapcsolatában rendszeres tanfolyamok tartassanak vagy pedig gazdasági főiskola létesítését tartja szükségesnek.

Ebben az esetben:

2. Hol állíttassék fel hazánk egyetlen gazdasági főiskolája? Budapesten-e, a tudományos és szellemi élet központjában, vagy pedig valamely vidéki városban, tangazdasággal kapcsolatban, vagy anélkül? figyelembe véve azon körülményt, hogy a főiskolai oktatás elsősorban is a tudományos képzést és laboratóriumi működést van hivatva szolgálni.

3. A hely megválasztása szerint mely keretekben állíttassék fel a főiskola, mint önálló — izolált — intézmény, vagy pedig egyetemi kapcsolatban?

4. Helyes lenne-e a megoldás olyan módja, hogy a rokon vonatkozású és egy közös célt szolgáló felső intézmények, mint például az állatorvosi, erdészeti főiskola, a létesítendő gazdasági főiskolával egybekapcsolatassék, mint „gazdasági egyetem”, három — egymást támogató, de azért önálló — fakultással? figyelembevéve azt, hogy az illető fakultások szakmáik rokonsága folytán amugy is közel állanak egymáshoz, illetőleg együttesen egy magasabb cél szolgálatában állanak.

II. Határozati javaslat.

Mondja ki a szakosztály, hogy a mezőgazdasági szakoktatási intézmények általános reformjának keresztülvitelénél szükségesnek tartja:

1. a gazdasági tanárok, gazdasági miniszteri és közigazgatási tisztviselők magasabb elméleti kiképzésére alkalmas *mezőgazdasági főiskola* felállítását;

2. ezen mezőgazdasági főiskola felállítására a *székesfővárost* tartja egyedül megfelelő helynek;

3. a mezőgazdasági főiskola mint *önálló intézmény* létesíttessék;

4. a szakosztály lehetőknek tartja, hogy a mezőgazdasági főiskola, az állatorvosi és erdészeti főiskola, mint külön önálló fakultások kapcsolatából Budapesten egy mezőgazdasági egyetem létesíttessék;

5. tekintettel az előálló szükségre, a miniszterium gondoskodjék elegendő számú *tanerő kiképzéséről*.

Kodolányi Antal elnök kéri a felszólalókat, hogy pontonként tegyék meg javaslataikat az előadói javaslatához.

Rodiczky Jenő dr.: Kétséget nem szenved, hogy éppen Darányi minisztersége alatt a tudományos intézetek, kísérleti állomások olyan fejlődésnek indultak, oly magas színvonalra emelkedtek, hogy e tekintetben a külfölddel felvehetjük a versenyt, amit a külföldi szakértők el is ismertek. Egy igen fontos s ebből a szempontból számbajövő intézmény, a mezőgazdasági muzeum azonban nem karoltatott eléggé fel, amennyiben ennek szoros kapcsolatba kell jönnie egy főiskolával, amelynek tanárai lehetnének leginkább hivatva a mezőgazdasági muzeum tervszerű fejlesztésére és kiegészítésére. Bármily elismeréssel legyek is a szóbanforgó intézmények iránt, a főiskolai szakoktatást olyformán egyáltalában megoldhatónak nem tartom, hogy időnként tartandó előadások tan

folyamokkal kapcsolatban létesítenek, hanem a főiskolának létesíté-ét vélem szükségesnek.

Lóherer Andor: Teljes egészében elfogadja a határozati javaslatot, de rámutat arra, hogy egyes tudományok, mint a nemzetgazdaságtan, a pénzügytan, a technikai vívmányok, amelyek a mai egyetemeken sem tanítatnak kellő módon, a mezőgazdasági egyetemen intenzíve taníttassanak. Az egyetemnek a fővárosban való felállítása mellett szóló körülmény is, hogy itt sok gyár van, amelyekben hasznos gyakorlati ismeretek volna elszájtathatók.

György Endre szerint az egyetem eredeti célján rést ütöttünk egyrészt a műegyetemek felállításával, másrészt pedig azzal, hogy azokat a tudományok, mint önépítés, ápolás helyett gyakorlati ismeretekre oktató, életpályákra előkészítő intézetek fejlesztették ki a középiskolákat is mintegy a főiskolai anyagra való előkészítés szempontjából rendezték be. Ez azonban a dolgok természetes folyamata, sőt a gyakorlat szempontjából egészen le kell mondanunk az universitas scientiarum ideájáról s egészen jogosnak tartanunk a 3-ik egyetem alakulását is, amelynek felállítására ebből a szempontból nézve, Magyarországon az idő tényleg elérkezett. *(Ugy van!)* A gazdasági főiskolát szóló szerint a határozati javaslat értelmében a fennálló intézményektől különállónak kellene létesíteni. A főiskola célja volna egyrészt a természettudományokkal összefüggő gazdasági ismereteknek, főleg a kémia, a gazdaság szempontjából való továbbfejlesztése és a gazdasági igényekhez való alkalmazása, másrészt pedig a gazdasági tudományok azon egyéb részeinek tanulmányozása, amelyek a nemzetgazdasággal, szociális törekvésekkel, társadalmi elhelyezkedéssel, a mezőgazdaságnak az államban való helyzetével állanak összefüggésben. Elfogadja a határozati javaslatot.

Kodolányi Antal elnök: Miután az első két felszólaló egészében szót a határozati javaslatához, kérem a következő felszólalókat, hogy a határozati javaslat részleteire tegyék meg megjegyzéseiket.

Rodiczky Jenő dr. a gazdasági egyetemet Budapesten tartja felállítandónak, mert amint nagyszámú adatokkal és tapasztalattal bizonyítja, a kisebb vidéki városok légköre nem pótolhatja a tudományos központok életét. Fővárosunkban egyébként gazdag szertárak és egyéb segédesszók állanak az oktatás rendelkezésére, illetve csekély beruházással lennének a legmagasabb fokú tanítás igényeihez alkalmazhatók. Nem foglal állást az ellen, hogy a gazdasági egyetemnek 3 fakultása legyen, csupán ezeknek harmoniáját tartja elengedhetetlenül szükségesnek. *(Helye-lés.)*

Rátz István a legnagyobb mértékben helytelennek tartaná, ha a jelenleg fennálló kísérleti intézményekből alakítanék a gazdasági főiskola, mert ezekre az intézményekre a gyakorlatban igen nagy szükség van. Az egyes fakultások egyesítését a gazdasági egyetemen kívánatosnak tartja, mert ennek csakis előnyei lehetnek, természetesen abban az esetben, ha az egyes fakultások megőrzik önállóságukat egymás ellen is.

Hutyra Ferencz dr. hozzájárul a határozati javaslatához, csupán a 4-ik pont szövegezésére vonatkozólag kíván módosítást javasolni, hogy határozottabban domborítsák ki a 3 fakultással ellátandó gazdasági egyetem kívánása.

Abban a tekintetben teljes a megegyezés, hogy a mostani kísérleti állomások nem alakíthatók át egyszerűen tanszékekké. Egyrészt a kísérleti állomások vezetői napi teendőikkel annyira el vannak foglalva, hogy az egyetemi tanszéket, amely a tanításon kívül az illető tudományág önálló fejlesztését is meg kívánja, nem láthatják el kellőképp, másrészt pedig mert a meglévő épületek sem alkalmasak nagyobb hallgatóság befogadására. Igen helyes volna azonban, ha az állomások vezetői saját speciális szakmájuk köréből speciálkollégiumokat tartanának bizonyos részletkérdésekről, amint ez az egyetemen is szokásban van. Több fakultás

egyesítésében szintén csak előnyt tud felfedezni, feltéve természetesen, hogy az egyes fakultások között a paritás meglesz.

A gazdasági egyetem fel fogja ölelni a vele kapcsolatban levő tudományok összességét; ha nem mindjárt, úgy majd később. Csak az alap legyen helyesen megvetve, ha ez elég széles, lehet tovább fejleszteni, s a rendelkezésre álló eszközökhöz képest s a szükségnek megfelelően kiterjeszteni.

Borszeiki Soma sajnálattal konstatálja, hogy a selmezbányai hasonló irányú akciói emberei a szakosztályi ülésen nem vesznek részt.

Kodolányi Antal elnök: T. szakosztály! A határozati javaslatához a magam részéről szintén hozzájárulok, a megindult akcióit azonban hiányosnak tartom a tekintetben, mert fájdalom, nem tudom, hogy a gazdasági egyetem rögtön felállítását esetén hol vennék a tanerőket? Egész életemben a gyakorlatnak voltam embere; a gazdasági egyetem felállítására félek, hogy még évekig, sőt évtizedekig el fog tartani; gondoskodnunk kell addig is arról, hogy a tanárai annak a gazdasági egyetemnek hol képeztesse, amiről eddig egyáltalában nem volt szó. Másrészt elkerülhetlenül szükségesnek látom, hogy a tud. egyetemen vagy a műegyetemen a hallgatók egy része gazdasági ismeretekben részesítenék s e két cél egy volna legkönnyebben megoldható, ha a tud. egyetemmel vagy a műegyetemmel kapcsolatban egynehány tanszék haladéktalanul felállítanék s oda olyan tanárok neveztetnének ki, akikről már most is tudható, hogy be fognak válni a gazdasági egyetemi tanárok sorában is. Ezek a tanárok ily módon készülhetnek is arra a nagy feladatra, amely rájuk vár a felállítandó gazdasági egyetemeken.

Hutyra Ferencz dr. nem járul hozzá előtte szóló indítványához, mert véleménye szerint ez az ügynek ártalmára volna. Hogyha maga az OMGE. azt fogja mondani, hogy egynehány tanszék felállításával lehet ideig-óráig segíteni a helyzetet, megmutatja az utat a megoldás teljes előadásához. A tanszék betöltését illetőleg szintén nem látja oly sötétnek a helyzetet, mert mind a szociálpolitikai tudományokban, mind a természettudományokban kiváló szakembereink vannak, akik ha tanszéknek jelenleg nem is töltene be, de vagy irodalmilag, vagy laboratóriumokban intenzív működést fejtenek ki. Nehogy tehát az a tudat verhesen gyökeret, hogy a gazdasági egyetem felállítását néhány évtizeddel el lehet halasztani, vagyok bátor proponálni, hogy ezzel a kérdéssel ne foglalkozzunk, hanem csupán a gazdasági egyetem kérdésével. Ez ugyan nagyobb költségre kerül, de ennélkül nem valósítható meg sem most, sem máskor, és itt *számba kell venni, hogy ma, amidőn egy harmadik egyetem, egy új műegyetem építése van tervbe véve, a magyar mezőgazdaság meg kívánja (Élénk helye-lés.), hogy róla is történjen ebben a tekintetben gondoskodás. (Általános helye-lés.)*

Rodiczky Jenő dr.: Az előterjesztett indítvány nem ért egyet. Nagy hajlandóság amugy sines a gazdasági egyetem felállítására, s ezzel éppen megadnók az alkalmat arra, hogy e rég vajdó eszme megvalósítása ismét előadtassék. Attól sem tart, hogy a tanszék betöltésére nem fognak alkalmas szakférjak akadni azoknál az okoknál fogva, amelyeket előtte szólók is eléggé kifejtettek.

Gaal Jenő dr.: Igen nagyjelentőségűnek tartja az elnök ur indítványát, mert a létesítendő intézetet, ha némi késedelemmel is, úgy kell létesíteni, hogy magasabb rendeltetésnek is mindenben megfeleljen, aminek nélkülözhetlen feltétele az, hogy megfelelő tanerők vezetése alatt álljon. Egyetért elnök urral abban, hogy az intézet felállítását megfelelő tanerők nevelésével elő kell készíteni, a módra nézve azonban eltér indítványozóitól, mert a provizórius tanszék felállítását igen hátrányos, még attól is eltekintve, hogy sem az egyetem, sem a műegyetem nem óhajtja. Viszont a létező

gazdasági tanintézeteket sem foszthatjuk meg működő tanáraiktól. A leghelyesebb eljárás volna kiválasztani alkalmas fiatal embereket, azokat néhány évre külföldre nagy intézetekhez asszisztensekkül kiküldeni, akik ily módon szerezzék meg az itthon érvényesítendő tudásukat. Az illetők megfelelő dotációban részesüljenek és gondos ellenőrzés alatt állanak.

Kosztány Tamás: Elismeri a gazdasági egyetem felállításának sürgősségét, azonban a tanszékek betöltésére megfelelő emberek kellene. Ha egyszer ki van valaki nevezve és nem válik be, igen fészeg helyzetben vagyunk vele szemben. Nevelnünk kell a tanerőket, még pedig az elnök ur által beterjesztett indítványban megjelölt eljárással.

Jabltonowski József: Ujból ha gulyozza, hogy a kísérleti állomásokból alakítani a fakultásokat egyáltalában nem lehet. Tapasztalásai szerint az egyes tárgyakból hirdetett speciálkollégiumok sem járnak kellő eredményre, amennyiben nyugodt lelkiismerettel két urnak szolgálni egyszerre nem lehet.

Kodolányi Antal elnök kijelenti, hogy a határozati javaslatot teljes egészében s változtatás nélkül elfogadja. Indítványát visszavonja; benyújtotta azért, mert tapasztalásból tudja, mily szükségük van a mezőgazdasági ismeretekre azoknak, akik az egyetemről és műegyetemről kikerülnek; annak felemlítése folytán azonban, hogy ezzel esetleg el lehetne ódázni a gazdasági egyetem felállítását, indítványát nem kívánja továbbra fentartani.

Szilassy Zoltán előadó: Tisztelt szakosztály! Méltóztassék megengedni, hogy az elhangzott érdekes és valóban tanulságos diszkusszió után még egyszer felszólalhassak *(Halljuk!)*, s hogy egyes ellenvetésekre a magam véleményét kifejtssem.

Az egyik György Endre t. tagtárs urnak az a kívánsága, hogy a határozati javaslatban a gyakorlati célra való rántalás kihagyassék s ehelyett a főiskolának tisztán tudományos jellege domborítsassék ki. A magam részéről elvi szempontból teljesen helyeslem ezt a nézetet, azonban gyakorlati szempontból tartottam szükségesnek ezt a közelebbi meghatározást belevenni. Az 1895. évben megtartott gazdaságkongresszuson ugyancsak én voltam ennek a tárgynak előadója és ott ugyancsak rámutattam a létesítendő főiskolának erre a tudományos céljára és rámutattam arra, amit éppen György Endre t. tagtárs ur helyesen fejtett ki, hogy ennek az intézetnek, mint önálló intézetnek feladata a tanítási cél mellett egyuttal a mezőgazdasági tudományok fejlesztése is. Miután azonban a gyakorlati életben, gyakorlati gondokkal beszélve azt vettem észre, hogy a főiskola célját nem látják tisztán és nagyon sokan abban a nézetben vannak, hogy a főiskolának is feladata gyakorlati gazdák kiképzése, tisztán ebből a gyakorlati szempontból tartottam szükségesnek a határozati javaslatba belevenni a közelebbi célok megjelölését, amelyek miatt a főiskola felállítását szükséges. E pont fentartásához egyébként nem ragaszkodom.

A másik lényeges ellenvetés Hutyra Ferencz ur részéről hangzott el javaslatom 4-ik pontjához. Megvallom, ezt is tisztán taktikai szempontból vettem fel, mert attól félek, hogy ha kimondjuk, hogy kívánatosnak tartjuk, hogy a gazdasági rokon főiskolák, mint fakultások együttesen gazdasági egyetemen egyesítenek, akkor ez. → mivel az erdészeti főiskola idehozatala mindenesetre nagy nehézséggel fogna jární — elődázna a gazdasági főiskola létesítését. Látom a nízust, hogy ez nagyon savanyu alma, amelybe nehezen akarnak az illetékes tényezők beleharapni. Ezért a miniszter által a szaktanácskozmány elé terjesztett kérdésre helyesnek tartom negatív feleletet adni. Célunk a főiskola létesítése, ezt kérjük, követeljük, ha azonban ezt a miniszter ur úgy óhajtja létesíteni, hogy az állatorvosi és erdészeti főiskolával egy mezőgazdasági egyete-

met állít fel külön fakultásokkal, részünkre ez is jó, de főczélunk a gazdasági főiskolának mielőbbi felállítását.

Ami Kodolányi elnök ur által felemlített és Gaál Jenő ur által kidomborított javaslatot illeti, ezt a magam részéről igen nagyfontosságú kérdésnek tartom s daczára annak, hogy az elnök ur javaslatát visszavonta, ezen dolog fontosságára való tekintettel határozati javaslatomat egy 5-ik ponttal óhajtanám kiegészíteni, mely a gazdasági szaktanárok kiképzésére vonatkozik, mert tény az, hogy főiskolai tanérok nélkül nem lehet főiskolát fenntartani. (Hely-s.)

Elnök ezután határozatilag kimondja az előadó által előterjesztett javaslatok elfogadását.

Kecskeméti Gazdasági Egyesület átirata a kecskeméti földmívelésiskola átszervezése ügyében.

Szilassy Zoltán előadó: Tisztelt szakosztály! Miután a földmívelésügyi miniszter ur a földmívelésiskolák átszervezése ügyében szaktanácskozást fog tartani, amely elé terjesztendő kérdőpontokat leküldte egyesületünknek és miután a Kecskeméti Gazdasági Egyesület kérvénye ezen kérdéssel szoros kapcsolatban áll, azt tartom, hogy talán a két kérdés együtt volna tárgyalható.

Kodolányi Antal elnök az idő előrehaladottságára való tekintettel az ülést berekeszti, s a napirend hátralevő pontjainak elintézése céljából még e hó folyamán új szakosztályi ülést fog egybehívni.

Ehhez a szakosztály hozzájárul.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének küldöttsége Darányi és Polónyi minisztereknél.

A szövetségi nagygyűlés határozata folytán Majláth József gróf javaslatai alapján készített memorandumot Desseffy Aurél gróf, a Szövetség elnöke, december hó 9-én délután 5 órakor nyújtotta át mintegy 150 tagu küldöttség élén Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek. Darányi a gazdák küldöttségét az országházában fogadta. A küldöttségben számosan vettek részt a vidéki gazdasági egyesületeknek a nagygyűlésre felszerelt vezérleírásai közül ott láttuk: *Bujanovics Sándor, Zselenski Róbert gróf, Pallavicini Ede örgróf, Majláth József gróf, Kodolányi Antal, Hertelendy Ferencz, Domahidy Sándor, Makfalvy Géza, Szilassy Zoltán, ráthonyi Ecsz Henrik, Jeszenszky Pál, Törley Gyula, Buday Barna, Tokaji László, Serfűző Géza, Mérey Lajos, Emödy József, Meskó Pál, Horváth Jenő, Keller Iván, Bologh Elemér, Kenéz Zoltán, Czocher Géza, Posztó Nándor és másokat.*

A küldöttség szónoka, Desseffy Aurél gróf, az OMGE. elnöke volt s az alábbi beszédet intézte a miniszterhez:

Nagyméltó-águ miniszter ur! Kegyelmes uram! Megjé-entünk nagygyűlésünk megbízásából és nevében, hogy a mai napon hozott határozatainkat a kormánynak szives támogatásába és pártfogásába ajánljuk, amely határozatokat a képviselőházhoz is be fogjuk terjeszteni. Nehéz és komoly körülmények között áll a gazdaságunk s talán annak tulajdonítható, hogy ily nagy számmal jelentünk meg Nagyméltóságod színe előtt avégből, hogy bajainkat előhosszú és azoknak orvoslását erélyvel kérjük. A viszonyok olyanok lettek az országban, hogy két dolog nagyon aggaszt bennünket. Az egyik a kivándorlásnak rendkívüli terjedése, amely miatt gazdaságunk és üzemeink vitele majdnem lehetetlenné válik; a másik pedig az izgatások, melyek a gazdasági ellen ország-szerte és különösen az ország számos vidékén dühnek, amelyek megméltóztatják a társadalmat és amelyek üzemeinek vitelét maholnap lehetetlenné fogják tenni. (Ugy van!) Igen jól tudjuk azt, hogy Excellenciád volt az, aki a gazdáknak bajait mindig a szíven viselte, aki tudta és

tudja, hogy mik a mi bajaink és miképpen orvoslandók azok. Néhány nappal ezelőtt éppen nagyszabású beszédében kijelölte amaz irányt, amelyet e bajoknak orvoslására követni kíván. (Éljenzés.) Mi azt kérjük, legyen valóban nemcsak támasza, hanem szószólója kérésünknek az öszkormánynál, mivel a miniszterelnök urat, a belügyi és az igazságügyminiszter urakat, akiket határozati javaslatunkban foglaltak szinten érintenek, nem láthatjuk itt és külön nem kérhetjük meg.

Kérjük, legyen szószólója a mi kérésünknek, nehogy azután elveszítve a támaszt és bizalmat, amelyvel ma viseltetünk a kérdések orvoslására, kénytelenek legyünk ismét rövid idő múlva újabb nagygyűlést tartani s annak folyománya-képpen egyes határozatokkal az öszkormányhoz fordulni.

Végre még egyet kívánok megjegyezni, mielőtt ezen határozati javaslatot Excellenciádnak átnyujtom és ez az, hogy a nagygyűlés megbízásából az Excellenciád iránti bizalmunkat tolmácsolom. (Lelkes éljenzés.)

Desseffy Aurél gróf ezután átnyujtotta a miniszternek azon határozati javaslatot, amelyet a nagygyűlés az öszkormányhoz intézett.

Az üdvözlő beszédre Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a következőleg válaszolt: Nagyméltóságú gróf és elnök ur, tisztelt uraim! Azokban a kérdésekben, amelyeket önagyméltóság, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület érdemteljes elnöke felvetett, t. i. az egyik a kivándorlás kérdése, a másik pedig a munkás-mozgalmak kérdése, volt alkalmam a képviselőházban nyilatkozni. Ezen nyilatkozatot halaszt-hattam volna, talán a parlament technikája és időbeosztása szempontjából helyesebb is lett volna, ha erre a hétre halasztom. De én nyilatkoztam azért, hogy tájékoztatást nyújtsak az országgyűlésnek, tájékoztatást nyújtsak a közvéleménynek, de tájékoztatást nyújtsak egybegyűlt gazdáknak is. (Éljenzés.) Ezért nem várva be az ünnepeket, kötelességemnek tartottam álláspontomat minden irányban jelezni.

A nagyméltóságú elnök urnak szavaiból örömmel hallok, hogy azok a nyilatkozatok, amelyek én az országgyűlésen tettem, az önkörében megnyugvást kellették. (Ugy van!) Én, tisztelt uraim, úgy fogom fel a dolgot, hogy nekünk két nagy szempontot nem szabad szem elől téveszteni. Az egyik nagy szempont az, hogy a törvények uralma feltétlen biztosított-sék, (Helyeslés.) ne legyen ebben az országban sem kicsi, sem nagy, aki a törvények uralma alól kivonhassa magát. A másik pedig az, hogy a szociális munkában nem szabad kifáradsunk. (Helyeslés.) Ismernünk kell azt a népet, amelyet vezetünk, érintkeznünk kell a néppel és én meg vagyok győződve, hogy előbb-utóbb fel fogjuk és fel tudjuk világosítani. Ilyen időkben, amintők a mostaniak, — megengedem nehez idők, — ilyen időkben a teljes egyet-értésre, a gazdáknak összhangzatos, vállvetett működésére van szükség. Ilyen időkben nem azokat a kérdéseket kell keresni, amelyek esetleg elválasztanak, vagy valamikor elválaszt-hattak bennünket, hanem azokat a kérdéseket, amelyek a jelen közvetlen feladataira, céljaira bennünket egyesítenek. (Éljenzés.) Ez az egyik, amit mondani óhajtok. A másik pedig az, hogy ilyen időkben kétszeresen kell kérnem azt a bizalmat, amelyet hálás köszönettel vettem ki a nagyméltóságú elnök ur beszédéből. Nem a magam részére kérem ezt a bizalmat: nem azon a jogon, hogy mi évek során át együtt működünk, hogy magyar kifejezéssel éljek, egy sön és egy kenyéren éltünk, nem azon a jogon, hogy talán önökkel együtt egynémely mara-dandó dolgot is alkottunk, hanem ama jogon, hogy a korona és nemzet bizalma e percben erre a helyre ergemet állított. (Lelkes éljenzés.) Ez a hely kötelességgel és felelősséggel jár. E kötelességeknek csak úgy tudok megfelelni, hogyha gazdák társaim teljes támogatására számíthatok. (Éljenzés.) És nem könnyű az én helyzetem a jelen napokban; hiszen hason hely-

zetet én már láttam. Elmondhatom a deákkal: lam alios ego vidi ventos. Nem éppen olyan volt a helyzet, mint ma, de nagyon hasonlított hozzá s megbirkóztunk vele. Nem vesztettük el a fejünket, együttműködve, egyetértő erővel keresztülláboltunk a nehézségeken. Amikor szél-csend van, akkor mindenki lehet hajós; a vihar és a szélvész próbálják ki a hajóskapitányt. Így fogom én fel az én feladatomat. Ebben a munkában méltóztassék engem teljes támogatásban részesíteni. Én addig is, míg az érdekképviseletet, mely a közeljövő egyik sürgős feladata, megvalósítanám, addig is kérem t. gazdatársaimat, hogy minél közvetlenebb érintkezésbe lépjenek velem és a vezetésem alatt álló miniszteriummal. Én megvallom, azt szeretném, ha olyan állapot lenne, hogy egy gazdasági egyet elnöke sem jöjjön fel Budapestre anélkül, hogy a földmívelés-ügyi minisztert meg ne nézné. (Lelkes éljenzés és taps.) Ha nincs is éppen dolga, ha nincs is éppen kérése, tanulhatok én tőle valamit, talán ő is hallhat én tőlem valamit. A minisztereknél ugyanis nem egy ember van, aki azon töri a fejét, hogy az egyenes és őszinte beszédet meg ne hallja. Legább lesznek olyanok, akiknek egyenes beszédére és közvetlen tanácsára feltétlenül számíthatok. (Éljenzés.)

Tisztelt Uraim! Azok a kérdések, amelyek felmerültek, részben olyanok, amelyek adminisztratív úton általam intézhetők el. Azt hiszem, aziránt nincs is kétség, hogy én intézkedni fogok. A másik része a feladatoknak olyan, hogy ott törvényhozási feladat vár reám. Méltóztassék meggyőződve lenni, hogy mielőtt a parlament munkarendje megengedi, azokkal a törvényjavaslatokkal én jönni fogok. A feladatok harmadik része olyan, amelyek ugyan engemet is érdekelnek másod- vagy harmadsorban, de közvetlenül kollégáimat illetik. E kérdésekben úgy amint a Nagyméltóságú elnök ur kívánta, kötelességemnek fogom tartani, hogy kollégáimmal érintkezésbe lépjek és a gazdák jogos érdekeit hatályosan védelmezem és oltalmazom. (Lelkes éljenzés.) Kérem még egyszer, úgy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének hazafias támogatását, különösen pedig kérem Nagyméltóságod bőles tanácsait. Nagyméltóságod az alkotmányos küzdelemben az első sorban állott; most első sorban áll a béke munkáiban. (Lelkes éljenzés.) Kérem, hogy engemet mindenkor nagyrabecsült tanácsaival támogatni méltóztassék.

A jelenlevők lelkes éljenzéssel fogadták a földmívelésügyi miniszter beszédjét, aki, valamint a tisztelgésnél jelenvolt Mezőssy Béla államtitkár, hosszabb ideig elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

Polónyi Géza igazságügyminiszternél.

Ugyancsak Desseffy Aurél gróf elnök vezetése alatt hétfőn déli 1 órakor tisztelgett a a nagyszámu küldöttség Polónyi Géza igazság-ügyi miniszternél, aki előtt Desseffy gróf szintén kimerítően tolmácsolta a gazdaközönség kívánalmait és átnyujtotta a Szövetség határozatát tartalmazó memorandumot.

Az igazságügyminiszter Desseffy gróf beszé- dere a következőket mondotta:

Igen tisztelt Uraim! Nem titkolhatom el, hogy én is a legnagyobb aggodalommal nézem azokat az izgatásokat, amelyeket egy szervezet fejt ki s amelyek az alkotmány és társadalmi rend ellen irányulnak. (Ugy van!) Mindnyájan tudjuk, hogy ezen izgatások a múlt kormány segítségével nőttek nagygyá. (Ugy van!) Másrészt azt sem titkolom, hogy megegen érzek a munkásság iránt és az emberi jogok tiszte- letben tartását, fejlesztését és a munkásoknak a töke visszaélései ellen való védelmét törvény- hozásilag megoldandónak tartom.

Azzal a nagymérvű izgatással, amelyről nap- nap mellett láthatjuk, hogy nem a jogosult ér- dekek szolgálatában állott, hanem egyenesen a társadalom és törvények ellen van szervezve, az államnak újabb törvényhozási alkotásokban le

kell már egyszer számolnia. Maskülönben én ezen indokok által vezéreltetve a mostani korlátokon belül, mint ami a törvények szerint lehetséges, megtettem eddig is és ezután is meg fogom tenni, amit lehetséges.

Mihelyt a költségvetés munkálatain túl leszek, amikor időm lesz, aktuálisnak tartom ezen az állományt és társadalmat egyaránt támadó propagandával szemben egy szaktanácskozást össze hívni, amely hivatva volna oly intézkedéseket javaslatba hozni, amelyek megvédenék az állományt az ily támadások ellen.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének és az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek véleményét is ki fogom kérni, amiben remélem az urak támogatni is fognak. (Lelkes éljenzés.)

Polónyi igazságügyminiszter ezután, aki maga is nyitrai megyei földbirtokos, hosszabban beszélgetett a küldöttség tagjaival a munkás és cselédkérdésekről.

Társasbéd az ujonnan megválasztott elnökség tiszteletére.

A közgyűlés után a Royal-szálló földszinti éttermében gyűltek össze az OMGE. tagjai, akik az ujonnan megválasztott elnökség tiszteletére társasbédet rendeztek. A társasbédben mintegy 200-an vettek részt s a harmadik fogásnál Balogh Vilmos, földművelésügyi miniszteri tanácsos felolvasta Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek az OMGE. ujonnan megválasztott elnökéhez intézett alábbi levelet:

„Nagyméltóságú Dessewffy Aurél gróf urhoz, a főrendiház elnöke, v. b. t. t., az OMGE. elnöke. Kegyelmes Uram! E perczen értesültem, hogy az OMGE. elnökségét újra elfogadni méltóztattál. Fogadd ezen hazafias elhatározásodért mélyen érzett köszönetemet. Tudom, hogy közjogi magas állásod Reád újabb terheket ró. De azt is tudom évek hosszú sorának tapasztalatából, hogy munkaköved együtt nő s nem volt az, amit kicsinylettel, tudom, hogy nem volt az a nagy teendő, amelyet sokallottál s nem volt részlet-ügy, amelyet kicsinylettel volna.

Fogadd még egyszer hálás köszönetemet elhatározásodért, melyhez azon kívánságomat kapcsolom, hogy a magyar gazdatársadalmat újabb és újabb sikerekre vezessed, engem pedig légy szives megtartani mindenkor nagyrabecsült jóakarotodban és barátságodban.

Szívélyesen üdvözöl

régi hived

Darányi Ignác.”

A miniszter levelét hosszantartó lelkesedéssel, éljenzéssel és tapsal fogadták az ebéden jelen voltak.

Majd Domahidy Sándor, az OMGE.-nek egyik legrégebbi tagja kelt fel.

A mai közgyűlés hatása alatt kér szót, amidőn látja, hogy az államfentartó osztálynak hadat üzen az az osztály, mely tőle nyeri kenyérét. Harczba megy tehát most a nemzetfentartó osztály, de a harczbamenetel előtt a közkatónákon kívül vezérekre is van szükség. A magyarok Istene adott a gazdatársadalomnak olyan vezéreket, akik éjt, napot egygyé téve dolgoznak a gazdák boldogulásán. Az egyesület ujonnan megválasztott elnökségének egészségére ürit poharat, legyenek meggyőződve, hogy nehéz időkben is lelke meleg bizalmával fogja övezni őket a magyar gazdatársadalom.

Dessewffy Aurél gróf a jelen voltak gyakran megszakított éljenzése közben fejezte ki a maga és elnöktársai nevében köszönetét és poharat emeli a ma megválasztott tiszteletbeli tagok: Ga'gáczy Károly, Kodolányi Antal és Tormay Bélara.

Kodolányi Antal, midőn megköszöni az üdvözlést, egy férfit akar ünnepelni és ehhez neki 42 éves joga van. 42 évvel ezelőtt fog-

lalta el az egyesületben a segédítőkári állást, akkor az irodában egy nálánál is fiatalabb embert is talált, aki az egyesület peres ügyeit intézte és szorgalmasan látogatta a gyűléseket. Mikor Darányi Ignác első ízben miniszterrel lett, gyakran hallotta szülő a gazdától:

— Mégis hallatlan, hogy már megint egy fiskálist ültettek a földmiv. miniszteri székbe!

Hogy nem volt jogos a felháborodás, bizonyítja az, hogy szülő már 42 évvel ezelőtt találkozott a gazdatársadalmi működésben Darányival, ki ha a gazdákért életében mást nem is tett volna, minthogy tegnapi beszédét e'mondta, a magyar gazdák haláljára méltán tarthat számot. (Lelkes éljenzés.)

Rubinek Gyula: Megköszöni a maga és tisztviselő társai nevében a megtiszteltetést; az ő közös munkájuk odairányul, hogy a gazdatársadalmi életet szervezzék. A mai közgyűlést a gazdatársadalom oly tömege tisztelte meg, amelyre rég nem volt a multban eset, az idők jele tehát, hogy a gazdatársadalom kezd érdeklődni az egyesületi élet iránt s ebben egy jobb jövő zálogát látjuk. A gazdatársadalom jövője ugyanis tisztán azon fordul meg, hogy mennyire érdeklődik a saját ügyei iránt. Sajnos, odáig jutottunk, hogy birtokosnak lenni ma megbélyegző dolog, mert a sajtó egy része úgy tünteti fel a birtokos-osztályt, mint a régi rablóvárák urait, akik kizsákmányolták a népet. Reményünk van arra, hogy a gazdatársadalom végre talpra áll s a gazdasági egyesületeket, mint a mezőgazdasági érdekképviselet előfutárait istápolja. En el poharát azon férfiakra, kik a gazdasági egyesületekben és az OMGE.-ban tömörülnek.

Jeszenszky Pál: Szintén a multra, egy fél emberöltőre emlékezik vissza, a husz évvel ezelőtti óvári gazdasági akadémiai életre s az akkori hallgatók között testben, lélekben, szorgalmában egyaránt kitűnt akadémiai hallgatótársat, ki a kollégák között az életben is első lett, Rubinek Gyulát köszönti.

Meskó Pál: Lelkes szavakkal köszönti az agráriusok hírlapíróját, Buday Barnát, aki közgazdasági hírlapírói tevékenysége gyümölcsként, daczára, hogy ezredik vezércikkét már rég megírta, nem szerzett az Andrassy-uton palotákat, mint a merkantilista közgazdasági szerkesztők.

Horváth Jenő: A jelenlevők emlékezetébe idézi az 1899. évi decemberi agrárgyűlésen rendezett társasvacsorán Meskó által mondott toasztot, midőn Meskó jövőbe látva, Rubinek, Szilassy és Bernát Istvánt látta hatalmi polczokon. A szülő nem próféta ugyan, de Meskó jó látnoki jóvendölése jó részben teljesültek. Élteti az OMGE. és a Gazdaszövetség vezetőit.

A társaság lelkes hangulatban az esti órákig maradt még együtt.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	2133
A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének küldöttsége Darányi és Polónyi minisztereknél	2147
Társasbéd az ujonnan megválasztott elnökség tiszteletére	2148
Vegyések	2148
A „Köztelek” mai számában. — Trágyaeladás a fővárosban. — Szarvasmarhadíjazás Végváron. — 500. — A Magyar Gazdák Szemléje. — Az idei buza-termés elosztása. — A tőgazdaságok fejlődése Magyarországon. — Svéd-rszág tej- és tejtermék produktuma. — Az Észak-Amerika és Argentína tenyéri termése és kivitele. — A Tokaj-Hegyaljai Szőlőgazdák Pinczeszövetkezete	2149
Kereskedelem, tőzsde	2150
Szerkesztői üzenetek	2150

A Köztelek mai számában a rendes szákszerű tartalom helyett az OMGE. évi közgyűléséről s a GEOSz. nagygyűléséről számolunk be, mint amelyek hü képet

adnak a lefolyt év agrármozgalmairól. Az elmaradt szakközleményekért karácsonyi számunkban fogjuk kárpótolni olvasóinkat.

Trágyaeladás a fővárosban. Budapest székes-főváros tanácsa a fővárosi sertésvásáron és sertésközvágóhídon összegyűlő sertés- és lótrágyát 1907. évi február hó 1-től 1910. évi január 31-ig terjedő három évre nyilvános árlejtésen adja el. Az árlejtés 1907. évi január hó 2-án (szurdán) délelőlt 10 órakor lesz a központi városháza II. em. 195. ajtószámú ülésteremben. Az árlejtésen érvényes ajánlati és szerződési feltételek és egyéb más értesítések a tanács VIII. ügyosztályban (központi városháza II. em. 210. ajtósz.) a hivatalos órák alatt nyerhetők. Akik ezen árlejtésen részt venni kívánnak, szabályszerű ajánlataikat az árlejtés fentjelzett határidejéig a tanács VIII. ügyosztályban dr. Melly Béla tanácsnok vagy helyet ese kezéhez nyújtják be; az ajánlati feltételeknek meg nem felelő vagy elkésetten benyújtott ajánlatok azonban figyelembe nem vétetnek.

Szarvasmarhadíjazás Végváron. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 2-án tartotta az idén III-ik szarvasmarhadíjazását Végváron. A díjazást Heinrich Geyza titkár vezetése mellett a végvári gazdakör vezetősége készítette elő. Összesen 135 darab piros-tarka szarvasmarha lett bejelentve a buzási és csákovai járásokból, melyek közül 55 darab lett díjazva az állam, a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület, Végvár, Kadár, Niczkýfalva, Nagy-kőveres, Temesdoboz, Buziásfürdő községek által kitűzött díjakkal. A bíráló bizottság Szűry Kálmán m. kir. tanácsos elnöke alatt működött. A megye részéről Unger Pál és Heinrich Árpád főszolgabírák, az állam részéről Sierbán Viktor állattenyésztési felügyelő, a gazdasági egyesület részéről Heinrich Geyza, Zathareczky Károly vettek részt a díjazáson. Ez alkalommal a Délvidéki Széchenyi Szövetség is képviseltette magát Uhlyárik Béla és Kádár Lehel tagjai által, kik nagy érdeklődéssel tanulmányozták a gazdaköri és szövetségi szervezkedést. A díjazás után közös ebéd volt.

500. Az ujjászervező szociáldemokrata-párt legutóbbi jelentésében kiemeli, hogy a Munkás-védő Szövetségének 500-ik csoportja megalakult. Ezt a szövetséget annak idején Kristóffy engedélyezte, hasonlólt a nemzetközi szociálistáknak és a Várkonyi-féle pártnak. A legtöbb községben eddig a Mezőfi-féle szociálisták alakítottak csoportot. Ezek folyton azt hirdették, hogy ők nem akarnak aratószerájkat, jobban akarnak élni a gazdakkal és így a magyar nép könnyebben ül föl nekik. Sok helyen a kis- és középgazdák is beiratkoztak a szövetség csoportjaiba, megfélekedve arról, hogy érdekeik ellen cselekednek, mikor a szociálisták malmára hajlják a vizet. Hogy az ujjászervező Mezőfisták épp úgy izgatnak, mint a nemzetköziet, annak bizonyosságául idézzük lapjuk legutóbbi számából: „Ujjongjunk és örvendezzünk. Ti mindannyian, akik elnyomottak és terhek alatt roskadozók vagytok és mind, akik hajnaltól estig robotoltatok, ti mind, mind: ujjongjatok és teljék meg büszke reménységgel szívetek. Mert ime 500 községben élnek már küzdő harcosaitok, akik véletlek egy óriási tömeggé alakulva, ostromolják az elnyomásnak zsarnokait.” A magyar gazdák tehát Mezőfiék szerint népet elnyomó zsarnokok. A szomorú ebben a dologban csak az, hogy egy nemzetellenes, önkény-kormány által hazafiatalnak taktikából engedélyezett szervezeteket kénytelen tűrni a magyar gazdaközönség és annak káros következményeit viselni. Ha a nemzeti uralom reperálta a Kristóffy uralom más bűneit és törvénytelenégeit és megvetésnek dobtá a darabantok kreaturáit, akkor kötelessége volna az abszolutizmus ezen maradványait is elsöpörni, melyek a nemzet ellen lettek engedélyezve.

A Magyar Gazdák Szemléje. A Magyar Gazdaszövetség Bernát István szerkesztésében megjelenő folyóiratának novemberi füzeté most

hagy
nak
dorre
Szölö
rolta
Sváj
közse
norv
dorló
Szen
illetn
Uj
Nyit
nagy
ban,
prop
ditott
cséké
másr
bodta
lusion
most
haszn
uj gy
Galgó
repáv
gyár
Ra
A föl
hatós
deszük
szerin
megsz
Az
közi
évbén
alakul
rika 4
államo
rália
0'25,
tonna.
Néme
Olasz
0'12,
ország
összes
számá
mulja
730,00
mutat
fogyot
A té
E gaz

hagyta el a sajtót. Főbb cikkei: *Bernát István*nak a szövetségi kongresszuson Károlyi Sándorról tartott emlékbeszéde. *Drucker Jenő* dr.: Szőlőművelésünk válságos helyzete. *Geöcze Sarolta*: Tulipán és munka. *Szilárd Ferencz* dr.: Svájcban és minálunk. *Lukács József*: Vaskóh község monografiája. *Rosenberg Augusztá*: A norvég népről. *Csillai Kálmán*: Olasz kívándorlók sorsa. Különfélék. A Magyar Gazdák Szemléjét a Magyar Gazdaszövetség tagjai tagillmény fejében kapják.

Uj cukorgyár a felvidéken. Pozsony és Nyitra vármegye földbirtokosainak és bérlőinek nagyobb része mult vasárnap összegyűlt Pozsonyban, hogy uj cukorgyár alapítása érdekében propagandát indítsanak. A megjelenteket az indította erre, hogy egyrészt az eddigi répaárak csekélyek és a „levonások“ túlnagyok voltak másrészt a munkáviszonyok folyton rosszabbodtak. A megjelent 22 bérlő tehát arra a conclusióra jutott, hogy a jelenlegi cukorgyárak, a most fizetett kis répaárak mellett uzsoraszerű hasznót vágnak zsebre, ugy, hogy szükség van új gyárra. A gyár helye Galánta, Szered vagy Galgócz lesz. A jelen voltak több mint 9000, répával bevetendő holdat jegyeztek és így a gyár üzemeltetése évente 120 napra biztosítva van.

Ragadós állati betegségek bejelentése. A földművelésügyi miniszter felhívta a törvényhatósági állatorvosokat, hogy utasítsák a működésük területére beosztott állatorvosokat, miszerint a ragadós állatbetegségek fellépését és megszűnését pontosan jelentsek be.

Az ideai buzatermés elosztása. A nemzetközi forgalomban a buza ki- és bevitelére a folyó évben előreláthatólag a következőképpen fog alakulni: Kivitel millió tonnákban: Észak-Amerika 4, Kanada 1.1, Oroszország 3, Balkán-államok 2, Argentína és Uruguay 3.2, Ausztrália 0.9, India 1.1, Magyarország-Ausztria 0.25, egyéb országok 0.12, összesen 15.67 tonna. Bevitel: Anglia 5.8, Franciaország 0.45, Németország 2, Belgium 1.4, Hollandia 0.45, Olaszország 1.35, Spanyolország 0.3, Dánia 0.12, Svéd-Norvégia 0.29, Svájc 0.5, Görögország 0.18, Európán kívüli országok 2.1, összesen 14.94 tonna. Ennek alapján a kivitel számára rendelkezésre álló mennyiség felülmulja a valószínűleg beviteli szükségletet 730,000 tonnával; ezen körülmény azonban, miután a beviteli országok készlete teljesen elfogyott, nem lesz az árakra esőkkentő hatással.

A tőgazdaságok fejlődése Magyarországon. E gazdasági ág fejlesztésére elejétől fogva nagy

gondja volt Darányi földművelésügyi miniszternek s most már jelentékeny eredményekről számolhatnak is be a hivatalos adatok. Értésülésünk szerint az utóbbi tíz év alatt 80 tőgazdaság létesült összesen 8450 holdon s ezenkívül gondozás alá vettek álló vizeket pontyval és süllővel való betelepítésre 54 helyen összesen 5307 holdon. A tőgazdaságok évenként és kat. holdankint 100 kg. halhúst termelnek. Jobb területek pedig az átlagnál jelentékenyen nagyobb hozamot adnak.

Svédország tej- és tejtermék-produktuma rohamosan növekszik, amint a következő kimutatásból az kitűnik. A tejesarnokokba szállított tej volt millió kilogrammokban 1890-ben 506.11, 1895-ben 741.44, 1900-ban 842.28, 1905-ben 918.10. A esarnokok vajtermelése pedig ugyanez időben volt 16.10, 24.93, 26.11, 28.00 millió kg.

Az Észak-Amerika és Argentína tengeri termése és kivitele. A világpiac tengeri szükségletének ellátására első sorban az Egyesült-Államok és Argentína jönnek tekintetbe: bár Argentína termése jóval mögötte áll mennyiségileg az északamerikaiaknak, mert míg ennek a mult évi termése közel van 70 millió tonnához, addig Argentínának mintegy 6 millió tonna, mindamellett a kivitel tekintetében igen közel állanak egymáshoz. Észak-Amerika kivitele 10 évvel ezelőtt az ösztengeri-termésnek mintegy 10%-át képezte, addig az utóbbi években csak 4% átlagban. Ezenjelenségnek főoka az utolsó években rohamosan emelkedett s folyton emelkedésben levő saját felhasználásuk, továbbá az argentiniai tengerit a beviteli országok előnyben szeretik részesíteni az északamerikai fölött, mert az előbbieket garantálják az árának minőségi tekintetben való egészséges megérkezését, míg ezt az utóbbiak nem teszik; sőt éppen tőlük érkeztek az utolsó években a nedvesen berakott árúk összefüledve, hogy további felhasználás végett alig volt értékesíthető, mert 16-18%-os víztartalommal voltak már feladva, mely százalék mellett pedig a tengeren való szállításnál az áru minőségének veszélyeztetésével érkezik csak meg.

A Tokajhegyaljai Szőlősgazdák Pinczeszövetkezte. Folyó évi deczember hó 15-én d. e. 9 órakor tartja alakuló közgyűlését Sárospatakon a főiskola tanácstermében a Tokajhegyaljai Szőlősgazdák Pinczeszövetkezte. Az alakuló üdvös intézmény alapszabálytervezetét alábbiakban kivonatossan ismertetjük: A szövetkezet célja tagjainak saját szőlőiben termelt szőlő- és bortermését és annak mellékterményeit értékesíteni, a tagok által a szövetkezet kezelése

alá átengedett borokat kezelni, pinczeképesse tenni és értékesíteni; szakavatott pinczemeszter által tanulmányozni a hegyaljai boroknak megfelelő okszerű borkezelést, irányítani s oktatni a tagokat a helyes szüretelés és borkezelés dolgában; szervezni a közös védekezés ügyét a szőlőbetegségek és elemi károk ellen, támogatni a tagokat a szőlőművelés és borkezelés eszközeinek jutányos beszerzése tekintetében s hatályosan gyakorolni a közös érdekképviseletet minden felmerülő s a közös célokkal összefüggésben álló kérdésnél. A szövetkezet — a szükséghez képest — közös pinczét, szőlőcsomogoló helyiséget, törkölypálinka-fűtőt stb. létesít, illetve tart fenn, a borkezeléshez szükséges gépeket és eszközöket szerez be, szőlő-, illetve must-termésükre addig is, amíg azt a szövetkezet értékesíthetné, eléleget nyújt. Az üzletészt 100 koronában állapították meg, amelynek 10%-a aláíraskor, legkésőbb az alakuló gyűlésig fizetendő be. Tagja lehet a szövetkezetnek minden tokajhegyaljai szőlőbirtokos. A szövetkezet közgei a közgyűlés, az igazgatóság és a felügyelőbizottság. Osztalékul 5%-nál többet nem adnak ki, az azon felüli nyereség a tartalékalap emelésére szolgál.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főcélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőket ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig 20, 30, 40, 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4%-os és 4 1/2%-os záloglevél-kölcsönöket ad s a 4 1/2 százalékos kölcsönök egyik módját minden levonás nélkül készpénzben fizeti ki. *Parcellázásoknál* az intézet minden tekintetben segítkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

Nemzetközi gabonapiacz 1906 decz. 8-tól 1906 decz. 12-ig.

	Kelet	Effektiv árak									Határidő	Határidős árak						
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chicago	
Buza	11	15.10	17.05	16.70	16.60	21.28	22.16	15.20	13.80	14.20	Decz.	14.86 ¹	17.05	20.76	22.16	15.06	13.80	
	7	15.10	17.05	16.70	16.65	21.23	22.16	15.24	13.70	14.42	Május	15.52 ²	16.86	21.46	22.16 ²	—	14.66	
Rozs	Deczember	11	12.75	—	14. —	15.20	18.44	16.91	—	—	—	Decz.	13.18 ¹	—	19.20	16.91	—	—
		7	12.75	—	14. —	15.30	18.44	16.72	—	—	—	Május	—	—	19.42	16.94	—	—
		11	12.75	—	14. —	15.30	18.44	16.72	—	—	—	Decz.	13.22 ¹	—	19.12	16.72	—	—
Zab	Deczember	11	15. —	—	15.80	17.50	18.10	—	—	—	—	Decz.	14.90 ¹	—	19.16	—	—	—
		7	15. —	—	15.80	17.50	18.10	—	—	—	—	Május	—	—	19.56	—	—	—
		11	15. —	—	15.80	17.50	18.10	—	—	—	—	Decz.	15.03 ¹	—	18.80	—	—	—
Tengeri	Deczember	11	12.70	10.97	14.70	17.30	17.34	—	10.58	8.48	9.40	Decz.	—	10.97 ²	15.10	—	10.58	8.48
		7	12.80	10.94	14.70	17.40	17.34	—	10.48	8.38	9.72	Május	10.38	10.75	14.61	—	10.12	—
		11	12.80	—	16.90	14.20	—	—	—	—	—	—	Decz.	—	10.94	14.80	—	10.48
Árpa	Deczember	11	12.80	—	16.90	14.20	—	—	—	—	—	Május	10.46	10.61	14.58	—	10.02	8.38
		7	12.80	—	16.90	14.20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jegyzet: 1) 1907 április, 2) január, 3) október.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizonysági czég jelentése.)

Budapest, december 7.

Az elmúlt hét időjárása nagybőrra borús, emellett azonban száraz maradt és éjjelenként gyenge fagygal, napközben aránylag enyhe hőmérséklettel volt kapcsolatos. Csapadék csak a hét vége felé és akkor is csak kis mennyiségben fordult elő. A vetések fejlődésére az időjárás így előnyös és azok állása országsszerre kedvező. A vizállás valamivel javult. A külföldön ugyancsak kedvezők az időjárásbeli viszonyok.

A külföldi piacok üzemeltetése nagybőrra tovább is csendes, az irányzat nyugodt és a forgalom gyenge. A tengerentúli piacok szilárdabb hangulatot jelentettek, mert az exportüzlet kedvezőbb alakult és a látható készletek gyenge hoztalok mellett alig gyarapodtak. E javulás azonban csak a hét vége felé és akkor is csak kis mennyiségben fordult elő. A vetések fejlődésére az időjárás így előnyös és azok állása országsszerre kedvező. A vizállás valamivel javult. A külföldön ugyancsak kedvezők az időjárásbeli viszonyok.

Nálunk az üzleti tevékenység korlátozott és az árak ugy kenérmagvaiban, mint takarmányzikkékben is inkább esőkendők.

Buza csak gyenge érdeklődéssel találkozott és a forgalom tartósan kismérvű maradt. A kicólat ugyan szintén csak mérsékelt, de állandóan készséges volt és hisztigváraink könnyen eszközölhetők ama vásárlásaikat, melyekre készleteink minőségileg való kiegészítésére szükség volt. Az aránylag enyhe időjárás egyébként lehetővé teszi, hogy utban lévő előre vásárolt hajó ételeik is beérkezzenek és így malmainknak fölöslegessé is vált nagyobb vásárlások eszközzése. Az irányzat emellett csendes, a napiforgalom gyenge maradt és főleg a Bácska és Banát származékai részesültek előnyben. Összesen körülbelül 110,000 mm. hetiforgalom mellett az árak a múlt héthez viszonyítva 2 1/2-5 fillérel olcsóbbak.

Rozs csak gyenge vételkedéssel találkozott és az üzlet a helyi fogyasztás csekély vételeire szorított. A kínálat emellett készséges volt és az árak, melyek már a hét elején 5 fillérel olcsóbbodtak, az üzlet későbbi folyamán csak nehezen tartottak. Exportkereslet teljesen hiányzik. Budapesti paritásra 6.10-6.25 K.-ig készpénz, valamint helyben 6.40 K.-ig volt helyben és 6.50-8.55 K.-ig Kőbányán elérhető. Malátára állomásokon átvéve csak nagyon gyengén van kínálva, de a vetők is teljesen tartózkodtak és a múlt héthez viszonyítva 25-30 filléres árengedményeket kívántak.

Napijelentés a gabonatözsdéről.

1906 december 11.

A mai készbuza-üzlet jó kínálatnál és kellemesebb vételhangelatnál tartott irányzatú volt. Összesen körülbelül 4,000 q. kelt el.

Rozs változatlan, helybeni egyenértékre, azonnali szállításra 12.20-12.50 K.-ig fizettek.

Takarmányrupa csendes, helybeni egyenértékre, azonnali feladásra 12.40-12.70 K.-ig értékesíthető.

Zab változatlan, helyben 14.60-15.10 K.-ig helyezhető el.

O-tengeri üzletelen, helyben kocsira téve 12.50 K.-ás árt jegyez. **Uj-tengeri** változatlan, budapesti egyenértékre, decemberi szállításra, minőségi szavatossággal 9.30-9.40 K.-ig, anélkül 9.20 K.-ig adható el.

Eladatott:
Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 79.8 k. 15 K. 45 f., 1500 mm. 81 k. 15 K. 30 f., 400 mm. 80 k. 15 K. 25 f., 600 mm. 80 k. 15 K. 30 f., 500 mm. 79 k. 15 K. 30 f., 300 mm. 79.8 k. 15 K. 20 f., 200 mm. 79.5 k. 15 K. 20 f., 300 mm. 79 k. 15 K. 20 f. jan. száll. 100 mm. 81 k. 15 K. 45 f., 860 mm. 81 k. 15 K. 30 f., 500 mm. 80.3 k. 15 K. 30 f., 1500 mm. 80 k. 15 K. 40 f., 1000 mm. 80 k. 15 K. 35 f., 100 mm. 80 k. 15 K. 35 f., 400 mm. 80 k. 15 K. 20 f., 300 mm. 79.8 k. 15 K. 20 f., 4850 mm. 79.5 k. 15 K. 40 f., 100 mm. 79.5 k. 15 K. 20 f., 200 mm. 79 k. 15 K. 20 f., 100 mm. 80 k. 15 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 15 K. 20 f., 100 mm. 78 k. 15 K., 300 mm. 77 k. 14 K. 70 f.

Fejérmegyei: 300 mm. 77 k. 14 K. 60 f., 100 mm. 74.5 k. 13 K. 60 f.

Pestmegyevidéki: 300 mm. 79 k. 15 K. 20 f., 300 mm. 79.5 k. 15 K., 500 mm. 79.3 k. 15 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 15 K., 300 mm. 78.5 k. 15 K., 100 mm. 78.5 k. 14 K. 90 f., 150 mm. 78 k. 14 K. 95 f., 2650 mm. 75.5 k. 14 K. 15 f.

Tolnai: 100 mm. 77.5 k. 14 K. 75 f.
Bánsági: 3046 mm. 77.5 k. 14 K. 80 f., 5620 mm. 77.3 k. 14 K. 80 f., 6000 mm. 76.5 k. 14 K. 55 f.

T-becsei: 1000 mm. 77 k. 14 K. 70 f.

Bácskai: 320 mm. 75.8 k. 14 K. 70 f.

Dunai: 1500 mm. 74.5 k. 14 K. 25 f.

Zab: 200 mm. 15 K., 100 mm. 15 K., 250 mm. 14 K. 90 f. kpfl.

Tengeri, új áru: 100 mm. 9 K. 60 f. kpfl.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1906. december hó 11-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 41 szekér réti széna, 2 szekér muhar, 5 szekér zsupszalma, 2 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 1 szekér tengeriszár, 6 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), — zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 480-660, muhar 600-820, zsupszalma 400-500, alomszalma 310-360, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 440-480, zabosbukkony 800-840, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska —. Összes kocsiszám 56. Összes súly 65,200 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e hét elején a forgalom élénk volt és főleg azonnali szállításra volt ismét nagy az érdeklődés és több tétel finomított szesz adózva 147-148 K., adózatlanul 48-49 K. kelt el nagyban. Elasztószesz adózva 147-148 K., adózatlanul 48 K. kelt el.

Denaturált szesz nagyban hordóval együtt 40-40.50 K. jegyeztetik.

Mezőgazdasági szeszgyárosok részéről kontingens nyersszesz e hétnek elején 43-44 K. volt ajánlva élénk vételkedéssel.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 42.50-43 K. Bécsi jegyzés 43-43.40 K. kont. nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

Kontingens nyersszesz	nagyban	43-43.50
nomított szesz adózva	koronákban	147-148
„ adózatlan		48-49
Észtszesz adózva		147-148
„ adózatlan		48-49
Nyersszesz adózva		145-146
enaturált szesz		40-40.50

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásáresarnokban.

Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezete jelentése. 1906 december 11-én.

A piac forgalma lényeges árváltozások nélkül elég élénk. Ha a hidegebb időjárás állandó jelleget ölt, úgy kiltás van az eddigi depresszió megszűnésére. A közeledő ünnepekre vaj, vad, vágott baromfi és gyümölcsfélék, később szopos malacz felkültését ajánlhatjuk. Körvadászatokon terítékre kerülő nagyobb mennyiségű vadat is legjobban elhelyezünk.

Mai árak:

Husnemlek: vidéki marhahús hátulja 100-120 kor., eleje 90-100 korona, vidéki borju bőrben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 96-126 K., helybeli borjuhus 130-138 K., sertésbűs szalonnával 89-116 K., lehuzott sertés 96-126 K., szalonna friss 130-136 K., szalonna sózott 100-120 korona, szalonna, füstölt 120-140 kor., olvasztani való 122-132 kor., háj 140-144 K., sertészsír 130-144 K., mind métermázsánként. Füstölt-hus (vidéki) kg.-ja 0.92-1.92 K., hazai sonka 1.80-2.2 K., szalámi 4-4.4 K.

Vad: őz 1.20-1.40 K., szarvas 0.80-1.1 K., vaddisznó 0.80-1.1 K. kg.-ként egészben, nyul nagy 2.60-2.90 K., nyul sült 1.80-2.40 K., fogoly 1-1.20 K., fácán 2.40-2.80 K., szalonka 2.80-3 K., fenyvesmadár 0.30-0.40 K. drb.-kint, dámvad 0-0 K. kg.-kint.

Baromfifélék: élő rántani való csirke 1.20-1.80 K., sütni való 1.80-2.80 K., kaeca sovány 2.80-4.50 K., kaeca hizott 5-7 K., lud hizott 10-15 K., tyúk 3.40-3.60 K., pulyka 7-12 K., élő sovány liba — K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1.30-1.50 K., hizott ruca 1.30-1.50 korona, hizott pulyka 1.3-1.50 K., levestyúk 1.40-1.70 korona kg.-ként. Poulard 1.20-2.40 K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) 2.40-2.70 K., II. 2-2.30 K., főzvaj (köpűt) 1.60-1.80 K., tehénturó 16-20 fill. kg.-ként.

Zöldségfélék: burgonya (vagonárú) sárga 4.20-5.20 kor., róza 3.60-3.80 K., fehér 2.80-3.20 kor., kifi 8-11 K., sárgarépa 0-0 K. petrezselyem — K., vöröshagyma makói 4.50-6 K., vöröshagyma közönsé-

ges hazai 2-4 K., fokhagyma 28-30 K., káposzta 0-0 K. 100 kg.-ként.

Gyümölcsfélék: szőlő 80-160 fill. kg.-ként. Alma: választott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbalint, batal stb.) 60-80, másodrendű 46-50, harmadrendű apró áru 20-30 K., körte első 70-120, másodrendű 38-50 K. mm.-ként. Dió I. 44-50 K., dió II. 32-40 K. 100 kg.-ként.

Vegyesárúk: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle áron értékesítünk. Méz 115-120 fill. kg.-ként, (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gomba szárított 3-4 K., szappan — f., lenese (erdélyi) 60-70 K., bab apró 20-28 K., nagyszemű 20-28 K. 100 kg.-ként.

Tojás: bácskai 92-96 korona, erdélyi apróbb áru 92-93 K. eredeti ládánként (1440 drb).

Hideghus-vásár az Orczi-téri élelmi piacon 1906. évi december hó 11. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 33 árus 48 drb sertést, 2 árus 18 drb sültöt, 3200 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 700 kg. hájat.

Videkről és pedig 42 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 128-160, süldőhús 1 kg. 128-152, füstölt sertés-hus 1 kg. 136-180, szalonna zsirnak 1 kg. 128-136, füstölt szalonna 1 kg. 148-168, háj 1 kg. 140-144, disznózsír 1 kg. 152-160, kocsonyahús 80-100, füstölt sonka 1 kg. — fillérg.

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piacon 1906. évi december hó 11. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 76 árus 80 drb sertést, 2 árus 10 drb sültöt, 6800 kg. friss húst, 1800 kg. füstölt húst, 17.0 kg. szalonnát, 1500 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 420 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 132-180, 1 q 140-180 K., süldőhús 1 kg. 140-180, füstölt sertés-hus 1 kg. 140-180, szalonna zsirnak 1 kg. 128-132, füstölt szalonna 1 kg. 152-180, háj 1 kg. 144-148, disznózsír 1 kg. 152-152, kocsonyahús 1 kg. 76-100, füstölt sonka 1 kg. 160-180 fillérg.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1906 december hó 10.

Felhajtás összege:		Minőség szerint:	
	drb		drb
Hizott és legelőmarhá-	2883	Hizott marha	2640
ban felhajtás	—	Legelőmarha (Weidev.)	243
Csontozni való marhá-	598	Csontozni való	598
ban felhajtás	—	Összesen	3481
Összesen	3481		
Eladatlan maradt	—		
Származási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyarországi	2024	Ökör	2574
Galicz. s. bukovinai	744	Bika	401
Osztrák tartomá-	713	Tehén	449
nyokból	—	Bivaly	57
Összesen	3481		

Árak (100 kilogrammonként, élőszuliban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I.	II.	III.
	rendű	rendű	rendű
Magyar hizott ökör	88-95	70-86	62-69
Galicziai hizott ökör	90-98-100	80-89	—
Tarka hizott ökör	98-106-107-112	82-96	74-81
Bikák	62-84-86-87	—	—
Kisgazdák hizóokrei	—	—	—
Hizott tehén	56-80	—	—
Legelőmarha	52-74	—	—
Bivaly	50-66	—	—

Irányzat: szilárd, a esőkent szükséglet következtében a vásárlás lanyhán folyt le, kivételes esetekben prima ökör 1 kor. drágább, többi minőség változatlan. Boszniai marha 2 koronával drágább.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. Kérdésére lapunk 96. számában a „Levélsek-reny” rovat 504. sz. alatt válaszoltunk.

Jószágigazgatóság Műslak. A gazdatiszti gyakorlati vizsgálatra való jelentkezés határideje ok.óber 31-én telt le és így már a jelentkezéssel megkésétt.

G. M. Kisvárd. A gazdatiszti gyakorlati szakvizsgára való jelentkezéstől már minden tekintetben megkésétt és bajában mi, őszinte sajnálatunkra, nem segíthetünk.

F. Nagyhat. A „Kisérletügyi Közlemények” ingyenes példányáért tessék közvetlenül a földmíveléstudgyi miniszteriumhoz folyamodni.

E. E. Világos puszt. Névtelen levelekre nem válaszolhatunk, kérjük tehát, sziveskedjék kérdését teljes név-aláírással megismételni.

N. N. Hattelek. Kérjük beklódott kérdését megismételni.

90906. szám.

HIRDETMÉNY.

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok belsőmező-hegyesi kerületben elhelyezett **250 darab hizott öreg ártány és herélt kocza**, a külsőmező-hegyesi kerületben elhelyezett **80 darab hizott südő ártány és herélt kocza**, továbbá a belsőmezőhegyesi kerületben elhelyezett **50 drb öreg hizott ártány sertés** oly módon való eladása czéljából, hogy a sertések után származó szalonna az uradalom tulajdonában marad s ezzel egyidejűleg a mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok részére 1907. évben még szükségendő 500 méterm. és a palánkai csikótelep részére . . . 116 «

összesen: 616 méterm.

pörkölt szalonna beszerzése végett

1906. évi december hó 20-án délelőtt 1/211 órakor

zárt írásbeli ajánlatok alapján a ménesbirtok igazgatósága által nyilvános versenytárgyalás fog tartatni. Pályázók felhivatnak, hogy az egy koronás bélyeggel ellátott s 5% bánatpénzzel felszerelt ajánlataikat a jelzett napon délelőtt 1/211 óráig Mezőhegyesen a ménesbirtok igazgatóságánál nyújtsák be, a hol a részletes eladási, illetve szállítási feltételek is megtekinthetők.

Budapest, 1906. évi november hó 30-án.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

MEGJELENT!**MEGJELENT!****A GÓBÉ A GAZDASÁGBAN**

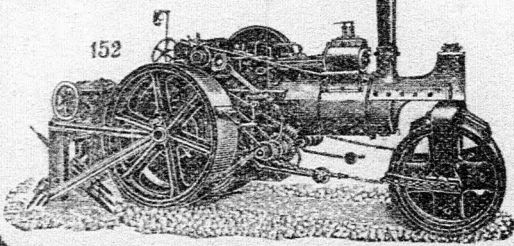
humoros gazdasági tárczák, mely a magyar gazdaközönség kedvderítője, már megjelent. Ára füzve 2 korona, kötve 3 korona.

Megrendelő czim: **PÉTERFY TAMÁS**, Budapest, IX., Köztelek.

Boroszló Budapest

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Kedvezményes árak és fizetési feltételek

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utcza 8.**Dr. Bernolák Károly**

szepesharaszti gazdasága előjegyzést elfogad:

Golde-Thorpe angol sörárpára. 1906-ban hozama kat. holdankint 1581 kg. Ára 100 kg.-kint 24 korona.

Kék-Imperial szeszgyári burgonyára. Hozama 20 5/10 keményítőtartalommal 78 q. holdankint. Ára 100 kg.-kint 12 korona.

Az árak ab Markusfalu, vevő zsákjaiban. A rendeléssel együtt a rendelmény félértéke beküldendő. 5713/a

Megjelent és a „BORÁSZATI LAPOK“ kiadóhivatala utján (Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám) megszerezhető a

„Borászati Lapok Zsebnaptára“

az 1907. évre

Minden szőlőbirtokosnak nélkülözhetlen kézikönyv.

Főbb fejezetei: Naptári rész és általános tudnivalók. Törvények és rendeletek. Intézmények és szervezetek. Szőlőmivelés. Borkészítés és pinczekezelés. Jegyzéknapló a szőlőben és pinczében előforduló adatok feljegyzésére.

A könyv ára diszes vászonkötésben, noteszszel, írónnal és táskával ellátva: **3 K. 20 f.** portómentes küldés mellett.

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Miskolcz.

35122/936. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak miskolczi üzletvezetősége a vonalai részére az 1907. és esetleg a következő 1908. és 1909. években szükséges alább felsorolt faanyag szállítására ezennel pályázatot hirdet.

Az 1907. évben körülbelül az alább kitüntetett mennyiség lesz szükséges:

250 m³ kemény szálfa, tölgyfából,

10 db vörösfenyő szálfa,

412000 db fedő zsindegy 47 cm. hosszu

1907. év e etleg 1908. és 1909. évre szükséges faeműek ugyanazon év április hó közepéig szállítandók be.

Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy az 1907. évre történő megrendelés alkalmával a fájekozásul szolgáló fenti mennyiségnél, illetőleg a méretjegyzékben felsorolt fánál 40%-al többet vagy kevesebbet rendelhessen, ugyszintén azon jogot, hogy a szállítási év folyamán 40% erejéig potmegrendelést tehessen.

A pályázati feltételek alapján szerkesztendő ajánlatok legkésőbbben 1906. évi december hó 28-án déli 12 óráig nyújtandók be az üzletvezetőség I. osztályához, a bánatpénz pedig 1906. év december hó 27-én déli 12 óráig teendők le az üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A pályázati feltételek és méretjegyzékek minden üzletvezetőségnél megtekinthetők és a miskolczi üzletvezetőség által díjtalanul szolgáltatnak ki, esetleg posta utján is megküldetnek.

A szállítási feltételek, ugymint az általános szállítási feltételek és a pályafenntartási fák szállítására vonatkozó különleges feltételek minden üzletvezetőségnél megtekinthetők és készpénzfizetés mellett az igazgatóság nyomtatványtárából megszerezhetők. (Andrássy-ut 73-75)

Miskolcz, 1906. évi november hó 30-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Deczember hó elején megjelenik az O. M. G. E. könyvkiadó-vállalata kiadásában a kisebb gazdaságok könyvviteléhez legalkalmasabb

Gazdasági Számviteli Naptár

1907-ik évfolyama.

Ezen **SZILASSY ZOLTAN** szerkesztésében megjelenő könyv új évfolyama **lényegesen átdolgozva és az előzőknél sokkal bővebb tartalommal** jelenik meg és így a gazdasági könyvvitelhez igen alkalmas és czélszerű.

Tartalmából kiemeljük a következőket:

Naptár és jegyzetek az év 12 hónapjára. — Gazdasági hasznos tudnivalók. — Az év bevételeinek és kiadásainak előirányzata. — Jegyzetek a gazdálkodási programra. — Vagyonleltár. — Pénzszámadás. — Termény-, anyag- és állatszámadás. — Cselédbérek. — A gazdaság mérlege stb.

Ára tartós vászonkötésben korona 2.50, mely összeg előlegesen beküldése ellenében bérmentve küldi a "PATRIA" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Minden gazdának saját magáról való kötelessége

cselédeit hasznos olvasmányokkal ellátni. Rendelje meg tehát nagyobb példányszámban

A Nép Barátja

1907-ik évre szóló gazdasági népnaptárt és ossza ki ajándékképpen cselédei között. E naptár kiadásával az OMGE. ellen-súlyozni kívánja a népet megmételvező szociálista népiratok hatását.

Boltí ára 60 fillér, legalább 10 példány megrendelésénél csak 50 fillér. Megrendelhető a

"PATRIA" részv.-társ.-nál Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Szeszgyári vegyész, 20 évi gyakorlat-nyos feltételek mellett minden szeszb-nyos feladatokkal, mint fizemi ellenőrzés, vezetés, felülvizsgálat, átállítások, szeszflomitolok felállítását, költségvetések, berendezések felülbírlását, szesz előnyös értékesítését, nemkülönben egyes szeszgyárak szonall felállítását ajánlom, excoingensre, melybe engedély nem szükséges, de később en a kontingens-kiosztásnál az ilyen gyárak előnyben fognak részesülni, addig is megfelelő viszonyok mellett szerényebb jövedelműséget biztosítanak. **FREY LAJOS,** Budapest, VII. Damjanich-utca 7., I. 7 — Telefon szám 71-69.

PERCENTUÁLIS

önálló kezelésre uradalmi birtokot átvesz szakképzett oklevelés gazdatiszt. Forgatókét és kauziót rendelkezésre bocsájt.

Czim a kiadóhivatalban.

ELADÓ

mostani vagy tavaszi szállításra egy pár százezer darab

akáczaültencz

(2 éves gyökérhajtás) **Gróf Esterházy László** pusztasárosi uradalma intézőségénél. Posta és vasútállomás **Sárosd** (Fejér megye). 5794

Az OMGE. üzemi osztálya.

FŐFELADATA: a belterjesebb gazdálkodás előmozdítása, belterjesebb üzemmódok bevezetése, mezőgazdasági üzemek ellenőrzése, szakvéleményadás a mezőgazdasági üzemből folyó bármilyen kérdésben, új üzemtervek készítése és a régiak átdolgozása. A helyes számvitelt és könyvelést bevezeti, a számadásokat felülvizsgálja.

Terveket, költségvetéseket és becsléseket készít, leltározásokat végez.

Szaktanácsot ad különleges gazdasági ágazatokra, mint a szőlészetre és borászatra, a gyömlöcstermelésre, a konyhakertészetre, komlótermelésre stb. való áttéréskor.

Tanácsot ad birtokok bérbeadásánál előforduló minden fontosabb kérdésben, melynek: az okszerű bérleti-szerződés szerkesztése, leltározások és becslések megejtése a bérlet átadásakor vagy annak lejártával.

Mezőgazdasági vitás ügyekben választott szakbirósági tisztet vállal és jogi tanácsal szolgál gazdasági ügyekben.

Az eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja és előjegyzi a venni és bérelni szándékozókat. Gazdatiszteket és egyéb képzetebb gazdasági üzemi személyzetet közvetít.

Kieszközöl kölcsönöket és konverziókat lebonyolít.

Mindezek végrehajtására külön szakközegeket alkalmaz, kiknek mikénti díjazása előzetes megállapodás tárgyát képezi.

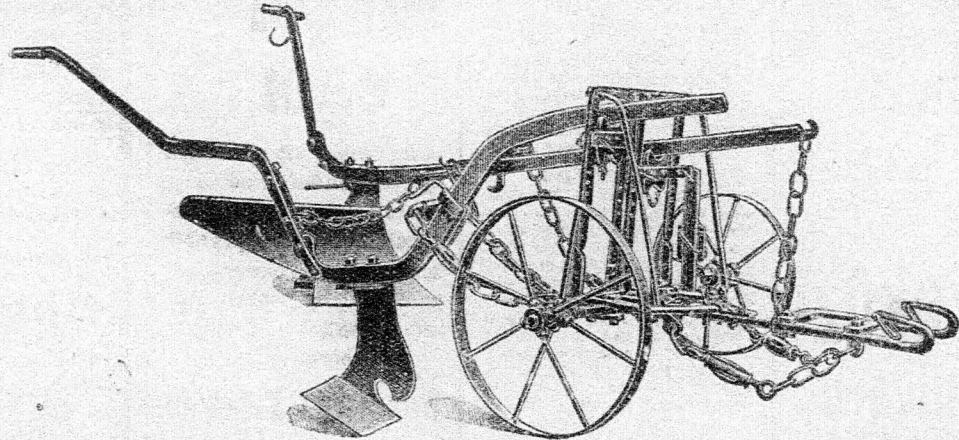
Az osztály egy 5 tagu tanács vezetése alatt áll, melynek elnöke: rátonyi **REUSZ HENRIK** földbirtokos, tagjai: **NICK EDE** kir. tanácsos, koronauradalmi igazgató, **SIERBAN JANOS** m. kir. jószágigazgató, **EMÖDY JÓZSEF** országos képviselő, földbirtokos és **FÖRSTER LAJOS** kir. tanácsos, mint az osztály előadója.

Bővebb értesítést és felvilágosítást az üzemi osztályra vonatkozólag szívesen ad az

ORSZAGOS MAGYAR GAZDASAGI EGYESÜLET
IGAZGATÓSAGA.

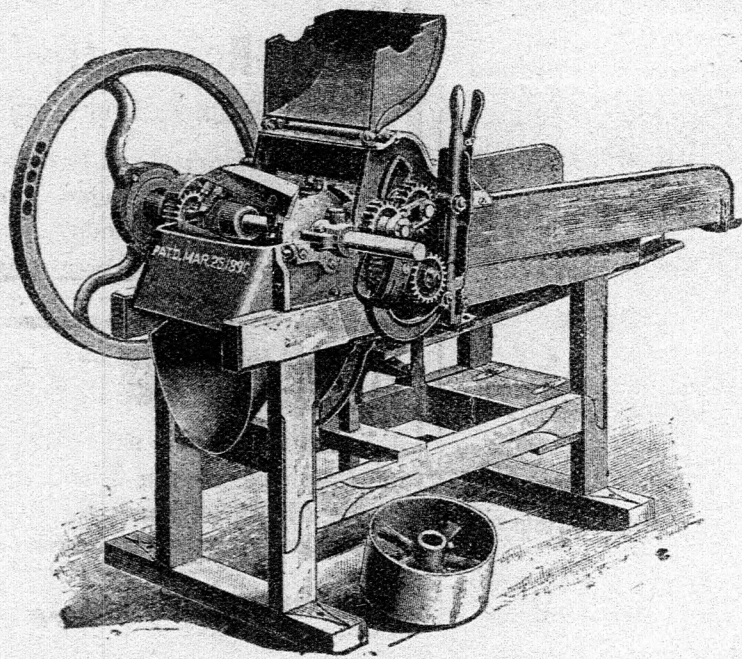
A talajművelés legujabb és legjobb módja

a szabadalmazott „Bippart“-féle egyes és kettős ekével

eszközölhető. Egyidejűleg forgatja a termőréteget és lazítja az altalajt. Czélszerű munkája folytán általánosan kedvelt.

A kukoriczaszár táperejének leggazdaságosabb kihasználása a

kukoriczaszár- tépő-gép

(shredder)

által történik.

Bámulatos nagy munkaképesség, tartósság, egyszerű szerkezet és olcsó ár tekintetében egyaránt előnyösebb mint minden versenyyártmány.

Leirással és árajánlattal készséggel szolgál

BÄCHER RUDOLF — MELICHÄR FERENCZ főraktára

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Hirdetési
minden sz
den s
A legki

Betölte

Betölten

Magtárnok
eszközi áll
zást nyer.
nal. Készé
korona kész
leg remu
Csakis oly
hasznak, kik
idő-
nyitvány
kal és a kor
pot kitűnt
szereve. M
alatt Budap
posterestant

Mie.öbbi bel
egyént. El
végzett, telen
üggyel, nyáron
alkalmazatik.
nül beszélt.
solatok, mik v
detnek, szétel
ével gróf Tele
Nagybánya mel

Szám tarto m
is tövekony r
tetik. Ajánlat
másolatokkal,
nem küldenek
Olig-major, u.
czimzendők.

Ispáni állás.
isz. 63
tis: intenzív g
évkor állást ny
ajánlatok bizo
tokkal, mely k
viszta, Grünwa
dapest, Árpád-
dék.

Számvitelben
ember keres-
tiszt. Ajánlatot
nékkel lehet
Farkas urhoz

Gazdasági
olvasó is keres
ur G4 ri. bir
február 1 re. E
sőbb gszd. tan
ész, 22-24 óra
és német nyelv
mint írásb nöl
Fizetés 400 kor
tas. Saját-estit
ványok, melyek
dinek, N. Svá
Fest m. külden

Tehesgazda
tiszt. Iskoláz
január 1-re va
szonyitvanymas
viszta nem k
uradalom, u
toranya süide

Majorgazda
24. bel p6 re.
pusztai int-zo
gyemellek kb

Gépesz. kov
g-zdaságban
volt, kereseti
Aprilis 24. eie
ványmáolatok
téséség, posta
küldendők.

60 drból Al
tár-ozulaber
tetik. Az ehez
egyének fordul
gazdaság intez
u. p. Körö-he
Évi javadalm
13 hl. rozsa, 4
sz, 140 koron
négyesgöl ton
2 liter tej, sz
és kerthasznál
jár. Tejgazda
végtettek elő
nek.

Gazd tiszt,
Állan ke elt, a
ágában járta
ner február
Óálló: aait
tél-írodásaba
korat 33. U
peni állas is

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czimemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

NAGYVARAD MELLETT

Egész éven át nyitva! — Állandó fürdővendég 8000 felül. — **Berendezve téli tartózkodásra is.** — A fürdőkől vezető folyosók állandóan fűtve vannak, bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni. 5754

Gyógyjavallat fürdők alakjában: **Csuz. Kőszvény, idegzsába ivógyógy-mód alakjában. Máj- és epehólyag betegségeinél, sárgaság és vesekő-veknél stb. meglepő gyógyhatás.**

Napi bérlet

melyhez reggeli, ebéd, vacsora, szoba, fűtés, világítás és fürdés jár: I. osztály naponta 7 korona — II. osztály naponta 5 korona.

Állandó posta, távirtda, helyközi telefon. — Vasutközlekedés naponta 4-szer.

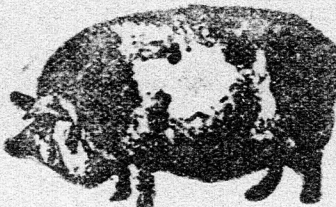
Prospektust bérmentve küld az igazgatóság.

URL REZSŐ

SERTÉS BIZOMÁNYOS
BUDAPEST,
VIII. Bérkocska-utca 12.

Sertéseket
Telefon 97-05.

Telefon 97-05.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

ETERNIT PALA

MAGYARORSZAGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK
HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33.

Örökségeket és követeléseket

ha hasznélvezettel vannak is egybekötve, ugyszintén **biztosítási kötvényeket, életjáradékot bárhol készpénzért veszek.** Semmiféle előzetes költség nincs.

Szilasi, Erzsébet-körut 15. III. e. 32.

Található d. e. 9^{1/2} órától 1^{1/2}12-ig, d. u. 1^{1/2}3 órától 1^{1/2}5-ig.
Telefon 12-12. Telefon 12-12.

„KÖZTELEK“

köz- és mezőgazdasági
lap kiadóhivatala

T. Cz.

Az ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET ez évben 18,000 mutatószámot fog karácsonykor szétküldeni hivatalos lapjából a „KÖZTELEK“-ből földbirtokosok, bérlők s gazdatisztek czimére.

Azt hiszszük, felesleges mondanunk, hogy mily jó eredménnyel járhat ily nagy példányszámban való hirdetés s bizton reméljük, hogy t. Czimed nem mulasztja el ezen kedvező alkalmat, hogy czégét a gazdaközönség körében minél ismertebbé tegye, annál is inkább, mert ezen nagy számban megjelenő lapban a hirdetés díja igen mérsékelt:

1 oldal	80 korona
1/2 „	45 „
1/4 „	25 „
1/8 „	15 „

Kiváló tisztelettel

„KÖZTELEK“
KIADÓHIVATALA

Budapest, IX. ker., Üllői-út 25.

A megrendeléseket legkésőbb
folyó hó 19-ig kérjük.